

POLITIET

POLITIDIREKTORATETS
2. TERTIALRAPPORT

2020

Innholdsfortegnelse

1	Sammendrag.....	3
2	Måloppnåelse og resultater	4
2.1	Hovedmål 1: Befolkningens trygghet og sikkerhet ivaretas	4
2.2	Hovedmål 2: Redusere kriminalitet gjennom effektiv forebygging	5
2.3	Hovedmål 3: Effektiv straffesaksbehandling med høy kvalitet	6
2.4	Hovedmål 4: Alle som oppholder seg i Norge har avklart identitet og lovlig.....	7
2.5	Hovedmål 5: Tilgjengelige tjenester med god service.....	8
2.6	Øvrig rapportering ikke knyttet til hovedmål.....	10
3	Økonomi og ressursbruk	11
3.1	Overordnet omtale av økonomien	11
3.2	Effektivisering og oppfølging av ABE-reformen.....	11
3.3	Utviklingsporteføljen	12
3.4	Status innføring av Statens regnskapsstandard (SRS)	12
4	Styring og kontroll i virksomheten	14
4.1	Overordnet risikovurdering.....	14
4.2	Revisjonen av politi- og lensmannsetatens årsregnskap.....	19
4.3	Riksrevisjonsmerknader	19
5	Vedlegg.....	21

POLITIET

1 Sammendrag

Koronapandemien har satt politiet og samfunnet i en ny situasjon, som også gjennom T2 har påvirket etaten og samfunnets behov for polititjenester. Overordnet har politiet levert godt gjennom den krevende perioden som har preget landet siden nedstengingen i mars. Etaten har hatt god operativ evne og et godt planverk for krisehåndtering av pandemien.

I T2 har politiet løftet resultatene på områder som politidekning og responstid. I T1 lå etaten under måloppnåelse for to politiutdannede tjenestepersoner per 1 000 innbyggere. I T2 ble det satt ekstra fokus på måloppnåelse i den interne styringsdialogen og kurs er korrigert. Etaten styrer mot oppfylging av kravet om to per 1 000 ved utgangen av året.

Responstiden på landsbasis er i T2 innenfor kravene for alle tettsteds kategorier. Sammen med høy svarandel innenfor tidskravet på nødnummer 112, viser det at politiets tilgjengelighet og tilstedeværelse er opprettholdt, også i en periode hvor antall nødanrop har økt vesentlig.

For straffesaksområdet har etaten sett en bedring gjennom 2020. Restansene har falt kraftig i løpet av året og er nå om lag 20 % lavere enn ved utgangen av 2019. Framover må det likevel forventes en økning i nivået, grunnet flere anmeldelser og økt aktorbelastning. Samtidig arbeides det godt med Riksadvokatens målsettinger om en sunn totalportefølje, og bl.a. restanser knyttet til vold i nære relasjoner er redusert sammenlignet med T2/19. Prognosen for 2020 viser at etaten vil ha færre restanser ved utgangen av 2020 enn målkravet fra 31.12.2018.

Politi- og lensmannsetatens prognose for 2020 viser per T2 regnskapsmessig balanse på etatsnivå, men et merforbruk for politidistriktene samlet. Politidistriktene utgjør omtrent 75 % av etatens driftsbudsjett. Et samlet merforbruk i disse enhetene er ikke bærekraftig over tid. En stram økonomi gir sammen med kravet om to per 1 000, behov for strenge prioriteringer og kontinuerlig fokus på tiltak for å sikre god og effektiv drift. POD har styrket arbeidet med effektivisering i etaten og det utarbeides nå en flerårig effektiviseringsplan. Foreløpig er det identifisert effektiviseringspotensial for over 150 mill. kr, men det er usikkerhet knyttet til gevinstrealiseringen og ikke minst tidspunktet for denne.

Risikobildet er forbedret fra T1 til T2 og politiet har pr. T2 ingen risikoområder med kritisk risiko. Etaten har fått bedre kontroll på de prioriterte områdene innenfor straffesak, og risikoen knyttet til "Effektiv straffesaksbehandling med høy kvalitet" er derfor tatt ned fra kritisk til høy. I tillegg har etaten vist at den kan opprettholde tilgjengelighet og tilpasse seg til en ekstraordinær situasjon med pandemi. Risikoen knyttet til "Tilgjengelige tjenester med god service" er derfor tatt ned fra kritisk til høy.

2 Måloppnåelse og resultater

I dette kapittel gis en kort status på måloppnåelse og resultater per T2. For styringsparameterne gis status per tertial med et statuslys (grønn, gul, rødt) for måloppnåelsen sett mot resultatkravet. For S1 Politidekning gis prognosen for slutten av året, mens øvrige indikatorer gir resultat per T2.

2.1 Hovedmål 1: Befolkningens trygghet og sikkerhet ivaretas

Styringsparametere i tildelingsbrevet	T2	T1
S1 Politidekning: I løpet av 3. tertial 2020 skal politibemanningen nasjonalt være minst to politiutdannede tjenestepersoner per 1 000 innbyggere. Økningen skal medføre en bedret kapasitet i politipatruljen.	2,00	1,97
S3 Responstid: Resultatkrav 80 prosentil		
1) Tettsteder med over 20 000 innbygger: 11 min	11 min	11 min
2) Tettsted med mellom 2 000 og 19 999 innbyggere: 19 min	19 min	20 min
3) Tettsted med under 2 000 innbygger: 30 min	30 min	32 min
S4 Aksestid på nødnummer 112: 95 prosent av alle anropene til nødnummer 112 skal være besvart innen 20 sek.	97,9 %	98,2 %

Politidirektoratets overordnede vurdering er at befolkningens trygghet og sikkerhet ivaretas. Politiet vil i løpet av 2020 nå en politidekning på to polititjenestemenn per 1 000 innbyggere, gitt de faktorene som er kjent per nå. En felles tilnærming til rekrutteringsprosessen og tett styringsoppfølging sørger for måloppnåelse i løpet av året. I tildelingsbrevet er det også stilt krav om at økt politidekning skal medføre bedre kapasitet i politipatruljen. Som kjent har ikke politiet et timeregistreringssystem der måling av ressursbruk til ulike oppgaver fremkommer. En kapasitetsundersøkelse, som vil gi et bilde av utviklingen innenfor politioperativt område, er i slutfasen. Vi vil komme tilbake til resultatene i årsrapporten.

For responstid innfrir politiet i T2 de nasjonale kravene for 80 prosentil i alle de tre tettstedskategoriene. Per distrikt er resultatene mer varierende. Planlagt analyse av responstid er forsinket som følge av Covid-19. Arbeidet starter opp i T3 og skal gi kunnskap om hvordan responstiden kan forbedres. For aksestid på nødnummer 112 innfrir politiet kravet både nasjonalt og per distrikt.

Den permanente løsningen for helikopterberedskapen i Nord-Norge har vært i drift siden 1.5.20. Allerede etter kort tid er tilbakemeldingen at tiltaket styrker beredskapen i Nord-Norge betydelig. Store avstander gjør at bedre tilgang til hurtig transport av personell med riktig kompetanse styrker politiets beredskap og krisehåndteringsevne.

Politiet overtok tidlig i september det nye beredskapssenteret. Senteret samler de nasjonale beredskapsressursene og skal bidra til å forebygge, avverge og håndtere ekstraordinære hendelser og kriser og skape trygghet for befolkningen. Det planlegges med samtrening med politidistrikt og IP3 når senteret er operativt og i drift. Anlegget skal være operativt innen årsskiftet.

POLITIET

Pilotering av droner i politiet har gått som planlagt. En evalueringsrapport viser at droner har en positiv gevinst, og er til vesentlig nytte for oppdragsløsningen i 75 % av oppdragene til politiet. Rapporten legges frem høsten 2020 med en anbefaling om videre utvikling av politiets bruk av droner.

Forskningsarbeidet med utprøvingen av elektrosvakvåpen ved Umeå Universitet, er som en direkte konsekvens av pandemien forsinket med ca. tre måneder. Det jobbes med kompensierende tiltak for å ta inn igjen forsinkelsen. Øvrig påvirkning på prosjektet forventes ikke.

Prioriterte oppdrag

Oppdrag i tildelingsbrevet	Status T2	
01 Lukke avvik for de skjermingsverdige objektene	Arbeidet går som planlagt. De 4 skjermingsverdige objektene vil sikres innen utgangen av 2020.	
02 Lukke avvik knyttet til utstedelse av pass og lansere nasjonale ID-kort med eID i henhold til plan	Lukking av avvik går etter planen. Lansering av nye pass og nasjonale ID-kort er i rute	
03 Lukke avvik i våpenforvaltningen i henhold til plan	Kun våpen i dødsbo gjenstår. Frist 31.12.2021.	
04 Lukke avvik knyttet til IKT-sikkerhet, jf. merknader fra Riksrevisjonen i Dokument 1 (2019-2020)	17 av 19 tiltak er kvittert ut. Avventer avklaring på finansiering av tiltak knyttet til DSB.	

2.2 Hovedmål 2: Redusere kriminalitet gjennom effektiv forebygging

Styringsparametere	T2	T1
S8 Effekt av særskilte midler til kriminalitetsforebyggende innsats i særlige utsatte områder: Den kriminalitetsforebyggende innsatsen i særlig utsatte områder skal løftes, med vekt på forebygging av ungdomskriminalitet og rekruttering av unge til kriminelle gjengmiljøer, samt at den bekjempende innsatsen mot kriminelle gjengmiljøer skal intensiveres. De særskilte midlene som er bevilget til politiet skal ses i sammenheng med andre midler som er bevilget som del av områdesatsingene i Oslo.		

Den registrerte kriminaliteten er en indikator på utviklingen innenfor dette resultatområdet. Per T2 2020 er antall anmeldelser redusert med 4,7 prosent i forhold til samme periode i 2019 og med 12,4 prosent i forhold til 2016. Utviklingen i 2020 vil være preget av covid-19. Pandemiltakene kan ha medført nedgang i kriminalitet i det offentlige rom, men samtidig risiko for økt kriminalitet på andre arenaer. En annen indikator på utviklingen er selvrapporteringsstudier. Levekårsundersøkelsene (SSB) viser en nedgang i rapportert utsatthet for kriminalitet. Ungdata 2020 viser en nedgang i rapportert kriminalitet blant ungdom (publisert september 2020).

Samordnet innsats på tvers av egen virksomhet og øvrige aktører/sectorer er viktig for å lykkes i det forebyggende arbeidet. Det er etablert avtale om tjenestetilbud med 295 kommuner (etter ny kommunestruktur). Politirådssamarbeid er etablert med 354 kommuner. Det arbeides hele tiden for å sikre at dette er landsdekkende, men ordningen er frivillig for kommunene. DFØs følgeevaluering av politireformen viser at ledere i kommunene er godt fornøyd med samarbeidet i politiråd og med tjenestetilbudsavtalene og samhandlingseffekten.

POLITIET

Det er et pågående målrettet utviklingsarbeid knyttet til de seks prioriterte funksjonene i politiet. Utviklingen følger en modenhetstrapp med gitte akseptanskriterier. Dette arbeidet bidrar til mer effektiv samhandling og stadig utvikling av helhetlig forebyggende innsats internt i politiet.

Særskilte midler til utsatte områder i Oslo politidistrikt gir effekt. Det legges stor vekt på tilstedeværelse på ulike arenaer for å nå bredt ut. Aktuelle aktiviteter er f.eks. skolebesøk, fokuspatruljer (patrulje med et områdeavgrenset ansvar), kniv/våpenvisitasjoner, bekymringsamtaler, bekymringsmeldinger mv. Oslo politidistrikt rapporterer at innsatsen i T2 har blitt påvirket av koronasituasjonen og tiltak knyttet til pandemien. Dette har bidratt til å gjøre oppfølging av satsingen mer krevende. Status vurderes således som gul. Varig effekt av denne type områderettet innsats krever langsiktig innsats og god samhandling med eksterne samarbeidsaktører, særlig kommune/bydel.

Prioriterte oppdrag

Oppdrag i tildelingsbrevet	Status T2
O6: Etablering av dyrevelferdssenhet i Troms politidistrikt i 2020	Troms politidistrikt er i prosess med ansettelse av etterforskere og vil trolig starte sitt arbeid i henhold til frist. Distriktet vil fokusere på samarbeid med Mattilsynet.

2.3 Hovedmål 3: Effektiv straffesaksbehandling med høy kvalitet

Styringsparametere	T2	T1
S9 Straffesaksrestanser Resultatene i 2020 skal være bedre enn resultatene pr. 31.12.18		
Ikke-påtale-avgjorte saker 3 måneder (IPA 3)	30 055	28 104
Ikke-påtale-avgjorte saker 12 måneder (IPA 12)	6 299	5 665
S10 Saksbehandlingstid og oppklaringsprosent for alvorlig integritetskrenkede kriminalitet		
Voldssaker med frist (oppklarte forhold); fristen er 90 dager fra anmeldelse til påtalevedtak. Oppklaringsprosent opprettholdes	136 dg. 43 %	138 dg. 41 %
Saker med gjerningsperson under 18 år; frist på 42 dager. Oppklaringsprosent opprettholdes.	47 dg. 71 %	49 dg. 69 %
Voldtektssaker; saksbehandlingsfrist på 130 dager for oppklarte voldtektssaker. Oppklaringsprosent opprettholdes	192 dg. 33 %	187 dg. 33 %

Siden årsskiftet er både antallet IPA3 og IPA12 redusert med 21 %. IPA-restansen vurdert i arbeidstimer er også redusert. Det indikerer at distriktene arbeider i tråd med målsetningen fra Riksadvokatens mål og prioriteringsskriv om en sunn totalportefølje. Bl.a. er restanser for mishandling i nære relasjoner på landsbasis redusert sammenlignet med T2/19.

Det forventes en økt aktorbelastning ut over høsten grunnet avvikling av restanser innen irettføring. På grunn av koronasituasjonen, er det gitt en egen tildeling for å øke kapasitet på aktorering. POD har gitt en tydelig føring for politidistriktene om å synliggjøre effekten av midlene. Vi vil komme tilbake til det i årsrapporten.

POLITIET

I tillegg til økt aktoratbelastning viser tallene en normalisering av antallet anmeldelser. Kombinert med fortsatt smitteverntiltak, som delvis reduserer effektiv samhandling og kapasiteten for å gjennomføre avhør i etterforskningen, forventes antall restanser å øke fra dagens nivå, til ca. 35 000 IPA3 og 7 000 IPA12 ved årsslutt. Det vil uansett være innenfor målkravet for 2020.

Politiet har ikke måloppnåelse for saker med særskilt frist, men ser en positiv trend de siste par årene:

- Andelen oppklarte ungdomssaker avgjort innen fristen, er nå 71 %. Dette er på nivå med 2019. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid har siden 2018 vært i stadig bedring og vi nærmer oss målet på 42 dager.
- For voldssaker er den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden for oppklarte forhold redusert med 3,5 dager sammenlignet med T2/19. Oppklaringsprosenten går også opp i T2.
- Med en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 192 dager for oppklarte voldtektssaker, er vi i positiv utvikling sammenlignet med tilsvarende periode i 2018 og 2019 (hhv. 207 og 195 dager). Oppklaringsprosenten ligger stabilt.
- Vesentlige endringer forventes ikke i T3. Det må også påpekes at det fra tertial til tertial kan forekomme variasjon i saksbehandlingstid, som følge av saker med varierende kompleksitet.

For ytterligere informasjon om resultatene i T2, henvises det til vedlegg 4 – STRASAK-rapport T2 2020.

Prioriterte oppdrag

Oppdrag i tildelingsbrevet	Status T2
O12 Riksadvokaten og POD skal i fellesskap komme fram til aktuelle tiltak som kan iverksettes innenfor sine respektive ansvarsområder for å oppfylle målet om mer effektiv straffesakskjede med høy kvalitet.	POD og Riksadvokatembetet (RA) har startet samarbeidet om oppdraget. Arbeidet er langsiktig. Det må også ses i sammenheng med nytt felles oppdrag til POD og RA i supplerende tildelingsbrev nr 10.

2.4 Hovedmål 4: Alle som oppholder seg i Norge har avklart identitet og lovlig

Styringsparameter	T2	T1
S 11: Antall returer av personer uten lovlig opphold Politiet skal i 2020 uttransportere 4280 personer uten lovlig opphold i Norge.	3 858	1 500
S 12: Saksbehandlingstid i utlendingsforvaltningen Færre restanser i 2020 enn ved utgangen av 2019 (12 641 restanser)	10 814	5 655

I forbindelse med tiltak mot spredning av koronaviruset ble grensekontroll på indre Schengengrense utvidet og forsterket i T1. Samtidig ble det etablert nye hjemler for bortvisning på grensen med bakgrunn i smittevernloven. Tiltakene ble videreført i T2. En betydelig tilstedeværelse av politiet på de store og mellomstore grenseovergangsstedene gjør det vanskeligere å reise inn til landet uten avklart identitet og lovlig opphold.

Politiet har uttransportert 3 858 personer uten lovlig opphold i løpet av årets åtte første måneder. Dette utgjør en måloppnåelse på 90 %, som er langt over det periodiserte målkravet. Antall uttransporterte er fordelt på kategoriene asyl (77), Dublin (91) og bort- og utviste (3 690). Mange av bortvisningsaker er

POLITIET

knyttet til midlertidig gjeninnført grensekontroll på indre Schengen-grense. Dette utgjør om lag 2 550 av de 3 690 sakene som er rapportert i kategorien.

For utlendingsforvaltningen var det svært gode resultater for nedbygging av restanser i T1. De gode resultatene skyldes i stor grad økt kapasitet i saksbehandlingen, som følge av stengte publikumsmottak. Restansene har derfor økt i T2, men hittil i år ligger de likevel under nivået ved utgangen av 2019. Politidistriktene som har høyere restanser ved T2, enn ved utgangen av 2019, følges opp i styringsdialogen med POD. Med en samtidig økning på innkomne statsborgerskapsaker uten tilleggsfinansiering og en forventning om økt saksbehandlingsvolum, er det lite sannsynlig at det vil være mulig å snu utviklingen i T3. En balansering kan derfor være en mer realistisk målsetting.

Angående nedbygging av restanser i tilbakekall av statsborgerskapsaker har Oslo PD gjennomført 30 intervjuer i 2020, hvorav 14 er oversendt UDI for vedtaksfatting. De resterende 16 ligger til ferdigstilling og videre undersøkelser. Oslo PD har brukt 950 000 kr av øremerkede midler til prosjektet så langt i år. Siden politiet mottar langt færre saker fra UDI i 2020 enn planlagt, har POD bedt UDI prioritere å oversende saker til Oslo PD. Øvrige politidistrikt er derfor bedt om å vente med ansettelser, og overføre øremerkede midler til samme formål i 2021. UDI og POD vil i løpet av oktober planlegge hvordan prosjektet skal følges opp i 2021 og 2022.

Hittil i 2020 er det utstedt ca. 315.000 færre pass enn tilsvarende periode i fjor. Dette skyldes stengte passkontor og reiserestriksjoner som følge av koronasituasjonen. Arbeidet med innføring av nye pass og nasjonalt ID-kort (NPID) går etter planen. Det samme gjelder arbeidet med lukking av avvik påpekt av Riksrevisjonen.

2.5 Hovedmål 5: Tilgjengelige tjenester med god service

Styringsparameter	T2	T1
S 14: Effektivitet og kvalitet i forvaltningstjenestene og i sivil rettspleie Forvaltningssaker og saker innen sivil rettspleie skal avgjøres uten ugrunnet opphold. POD publiserer relevant resultatinformasjon på politiet.no.		

Politiets tjenester har vært tilgjengelige gjennom pandemien. Etaten har tilpasset seg og har i hovedsak funnet løsninger der fysisk oppmøte ikke har vært mulig. Antallet nødnummer til politiet har økt vesentlig i perioden. Å oppnå kontakt med politiets nødnummer, er en viktig side av politiets tilgjengelighet og tilstedeværelse for innbyggerne. Operasjonssentralens robuste fagmiljøer har levert gjennom hele pandemien, samtidig som etaten når målkrevet for responstid for alle tettsteds kategorier i T2.

For barn som opplever vold og overgrep og som skal avhøres ved barnehusene, ble det raskt gjennomført tilrettelegginger og tilpasninger i henhold til gjeldende smittevernstiltak. Barnehusene har ikke på noe tidspunkt vært helt nedstengt. Det har vært tett samarbeid med Riksadvokatembetet og andre etater, som f.eks. Bufdir, da barnehusene tidlig i pandemien rapporterte om behov for økt

POLITIET

samhandling med barneverntjenesten. POD har deltatt i Regjeringens tverrdirektorale koordineringsgruppe for utsatte barn, siden 8. april 2020. Bufdir koordinerer arbeidet og statusrapporter finnes på deres hjemmesider.

Resultatopptåelse innen den sivile rettspleien er ikke tilfredsstillende, og restanseporteføljen er for høy. Smitteverntiltak som følge av covid-19 er en sentral forklaringsfaktor. Saksinngangen ved T2 for porteføljen i stort, er stabil sammenlignet med tilsvarende periode i 2019. Men for utleggsforretninger isolert ser vi en økning med 7,9 %. Det antas at denne trenden vil fortsette utover året grunnet effekten av covid-19 på privatpersoner og virksomheters økonomi. Prosjekt for digitalisering av Namsmannen (DINA-prosjektet) har sin siste leveranse i november, og vil bidra til mer effektiv prosessflyt for utleggsprosessen. Videre vil tilførsel av midlertidige årsverk bidra til å bygge ned restansene. Om lag halvparten av årsverkene er i produksjon per T2, mens resten forventes å være på plass innen 1.10.

Digitalisering er et satsingsområde i offentlig sektor. Politiet har hittil i år levert digitalisering av tjenester til borgere og virksomheter innenfor sivil rettspleie (forlikrådet) og straffesak (anmeldelse). Basert på dagens bilde av hvilke forhold som anmeldes, er potensialet for at borgerne kan levere sin anmeldelse digitalt, ca. en tredjedel av alle anmeldelser. I pandemiperioden fra uke 11 til uke 35, var 20 % av alle anmeldelser levert digitalt. Innenfor straffesak er det også påbegynt et arbeid med digital forsendelse av stevning og forkynnelse til borger via Altinn. Denne funksjonen vil bli utvidet med flere typer dokumenter.

Gjennom det siste halvåret, og fremskyndet av behovet under pandemien, er det utviklet en digital underskrift i politiets straffesakssystem (BL) for 98 % av dokumentene. Dette reduserer behovet for bruk av papir, printere og ekspedisjoner av saksmapper. Uten digital underskrift ville påtale og etterforskere blitt tidvis sterkt hindret av smitteverntiltakene, og tiltaket har dermed medført at politiet har kunnet opprettholde produksjon i situasjoner hvor fysisk tilstedeværelse og samhandling ikke har vært mulig. Digital signatur er også en av flere forutsetning og elementer på veien mot en heldigital straffesak, som har betydelige effektiviseringseffekter.

En utfordring for etaten i digitaliseringsarbeidet, er at store, komplekse utviklingsprosjekt som bl.a. NPID og EU/Schengen-prosjektene medfører betydelig press på etatens utviklingskapasitet og begrenser muligheten for ytterligere digitaliseringsinitiativ. Samtidig har etaten gjennomført et betydelig løft innenfor IKT-sikkerhet og -infrastruktur, som er en forutsetning for sikker og stabil drift. Det utarbeides også en ny styringsmodell for IKT, som sammen med andre iverksatte tiltak skal bidra til mer helhetlig fokus på digitalisering og effektivisering. På sikt anser POD at arbeidet bør ha effekt på etatens evne til å svare ut regjeringens ambisjoner på området.

POLITIET

2.6 Øvrig rapportering ikke knyttet til hovedmål

Andre oppdrag	Status T2	
Overføring av Policy Management Authority (PMA)	Pga. Covid-19 er nødvendige formaliteter i forbindelse med overføringen av ansvaret og myndigheten for sertifikatinfrastrukturen, herunder å oversende et oppdatert Memorandum of Understanding til ICAO PKD, ennå ikke gjennomført. I T1 2020 gjennomførte ICAO Sekretariatet en rekke omprioriteringer av oppgaver, det vil derfor være usannsynlig å få behandlet en oversendelse innenfor den angitte tidsperiode.	
TB19-O13: Utvikle et standardkonsept for politibbygg	Oppdraget er gitt til PFT. Det har vært noen forsinkelser pga koronasituasjonen, men planen er at arbeidet slutføres i løpet av 2020.	
RNB2020: Magnormoen – felles svensk-norsk grensestasjon	POD har iverksatt arbeid i flere spor. Et eiendomsprosjekt er påbegynt, hvor første steg er utarbeidelse av behovsanalysen. Parallelt gjennomføres en dialog med svensk politi for å kartlegge hvilken form for samarbeid som vurderes å være mest formålstjenlig å legge opp til. Denne dialogen vil påvirkes av hvilket mulighetsrom både norsk og svensk lovverk gir, og evt. medføre forslag om endring av lovverket for i større grad legge til rette for grenseoverskridende politisamarbeid.	

3 Økonomi og ressursbruk

3.1 Overordnet omtale av økonomien

Det regnskapsførte forbruket er 12 064 mill. kroner per. 2. tertial, hvilket utgjør 64,9 % av netto driftsramme totalt for året (kap. 440, post 01 og kap. 3440, post 02, 03 og 04). Politi- og lensmannsetatens prognose for 2020 viser tilnærmet regnskapsmessig balanse på etatsnivå, men et merforbruk for politidistriktene samlet.

Prognosen for 2020 er beheftet med usikkerhet, jf. at pandemisituasjonen vil kunne påvirke endelig resultat. Kapasiteten i politiet er styrket ved tilførsel av 400 midlertidige stillinger I prognosen er det ikke hensyntatt forslag om å øke bevilgningen med 82 mill. kroner i 2020 til videreføring av stillingene ut året, jf. Prop. 142 S (2019-2020). En ev. tilleggsbevilgning til formålet i 2020 vil forbedre prognosen for 2020. For øvrig utgjør bl.a. sviktende gebyrinntekter på pass og id-området en vesentlig økonomisk risiko i 2020.

Selv om prognosen for 2020 tilsier regnskapsmessig balanse understrekes det at etaten står i en presset økonomisk situasjon som forventes forverret i årene som kommer. Politiets rammer har økt markant de senere år, men midler er i stor grad øremerket satsinger og økte ambisjoner. Samtidig er effektiviseringskravene store og det er fortsatt et stort behov for modernisering og utvikling av en rekke tjenesteområder. Begrenset økonomisk handlingsrom har bl.a. ført til at investeringer utsettes, noe som medfører at etterslepet øker. Politidistriktene utgjør omtrent 75 % av etatens driftsbudsjett og et samlet merforbruk i disse enhetenes driftsbudsjett er ikke bærekraftig over tid. En stram økonomi har gitt, og vil også i tiden fremover gi, behov for strenge prioriteringer. Videre vil det være behov for kontinuerlig fokus på effektiviseringstiltak, realisering av gevinster samt sikre god og effektiv drift.

3.2 Effektivisering og oppfølging av ABE-reformen

I 2020 reduserer ABE-reformen politi- og lensmannsetatens utgiftsramme med til sammen om lag 95 mill. kroner (kap. 440, kap. 442 og kap. 448). ABE-kravene er i hovedsak håndtert ved å redusere rammen til alle enheter i etaten. Enhetene har måttet iverksette lokale tiltak for å møte kravene. Lokale enheter har begrensede virkemidler for å effektivisere tjenester og arbeidsprosesser som går på tvers av enhetene og som krever samlet utvikling. Et økt behov for å prioritere drift i distriktene gir økt risiko for mangelfull evne til å gjennomføre sentrale effektiviseringstiltak. Ressursanalysen for 2019 viser at det økonomiske handlingsrommet til distriktene er redusert siden 2014. Dette underbygger at det totale omfanget av krav og ambisjoner overstiger etatens evne til å realisere gevinster.

POLITIET

Oppdrag 13	Status T2
POD skal legge en konkret flerårig plan for å effektivisere og omstille virksomheten både sentralt og lokalt nivå, slik at de realiserte gevinstene kan omdisponeres til politioperativt arbeid. Det er bedt om at plan med raske og varige effektiviseringsgevinster (lavthengende frukter) er utarbeidet til T2.	

POD har styrket arbeidet med effektivisering i etaten. Første versjon av flerårig effektiviseringsplan vil foreligge ved utgangen av 2020. På kort sikt forventes det at effektiviseringstiltakene kan bidra til å frigjøre midler for å håndtere noe av de pålagte effektiviseringskravene. På lengre sikt er ambisjonen å frigjøre midler i et omfang som gjør at gevinster kan omdisponeres til politioperativt arbeid og bidra til å finansiere strengt nødvendige tiltak. Oversikten under viser effektiviseringstiltak i gjennomføringsfase og tiltak i planleggingsfase som planlegges realisert i 2021. Det arbeides for å utrede og igangsette ytterligere effektiviseringstiltak, slik at andre tiltak vil kunne komme til eller innhold justeres etter hvert som vi får oppdatert datagrunnlag knyttet til tiltakene. Det knytter seg usikkerhet til hvor stor gevinsten blir samt til fremdriften i gevinstrealiseringen. Politidirektoratet arbeider for å redusere denne usikkerheten.

Tiltaksnavn	Status	Gevinst	Tidspunkt for gevinstrealisering
Tjenesteplanlegging	Planlegging	50 mill. kroner	2021
Konsulentomveksling PIT	Gjennomføring	48 mill. kroner	35 mill. kr. i 2021 og opp til 48 mill. kr. fra 2022
Digitalisering av namsmannen (DINA)	Gjennomføring	40 mill. kroner	20 mill. kr. i 2021 og opp til 40 mill. kr. fra 2024
IKT-styringsmodell fase 2	Planlegging	8 mill. kroner	2021
Konsulentomveksling POD	Gjennomføring	5 mill. kroner	2021

3.3 Utviklingsporteføljen

Hovedtrekkene i status for politiets strategiske utviklingsportefølje er oppsummert i dette avsnittet. For flere detaljer vises det til vedlegg.

Det er per T2 stilt til disposisjon 832,2 mill. kroner til utviklingsporteføljen under hhv. kap. 440 post 01, post 45 og post 48. Prognosen for året viser et mindreforbruk på 277 mill. kroner og er inklusive øremerkede midler i RNB til å dekke merforbruk på datahaller.

Av det prognostiserte mindreforbruket på 277 mill. kroner, er 181,7 mill. kroner øremerkede midler som ikke er planlagt benyttet inneværende år. 69,6 mill. kroner under post 45 er tildelt og planlagt benyttet i prosjekt Objektsikring i senere budsjettår. 112,1 mill. kroner under post 01 er bl.a. satt av til prosjektene Nasjonale ID-kort for utenlandske borgere, API/PNR og anskaffelse av mobile enheter for personkontroll. POD ønsker en dialog med departementet om videre behandling av de 112,1 mill. kronene på post 01.

POLITIET

Fratrukket de 181,7 mill. kroner som ikke er planlagt benyttet i 2020, er resterende ramme på 650,5 mill. kroner, med et prognostisert mindreforbruk på 95,3 mill. kroner¹. Av dette mindreforbruket utgjør 46,9 mill. kroner rammemidler på post 01, og 48,4 mill. kroner øremerkede midler². Mindreforbruket skyldes i hovedsakelig redusert omfang og forskyvning av kostnader til neste år i NPID-programmet, og at kostnader i prosjektene Nye Helikoptre og Entry/Exit System forskyves til 2021 grunnet situasjonen med covid-19.

Fremdriften er i hovedsak i rute for prosjekter som er i gjennomføringsfase, men det er utfordringer knyttet til prosjekter i tidlig fase. En viktig milepæl i perioden er at Nye datasentre DS1.1 er avsluttet og overlevert til linjen. Lansering av nye pass og nasjonale ID-kort er i rute.

Det er vedvarende høy risiko i porteføljen. Bl.a. er det både finansierings- og gjennomføringsusikkerhet knyttet til implementering av EUs informasjonssystemer og IKT-sikkerhet/-infrastruktur. Utbedring innen IKT-sikkerhet/-infrastruktur skaper også mindre handlingsrom til øvrige digitaliseringsprosjekter. I tillegg påvirker covid-19-situasjonen utviklingsporteføljen. Risiko som befinner seg i rød sone følges opp spesielt og tiltak er beskrevet i vedlegg 5 Utviklingsporteføljen T2 2020.

3.4 Status innføring av Statens regnskapsstandard (SRS)

Prosjektet går i henhold til plan per 31. august 2020 og har besluttet økonomimodell (milepæl 4) og talt alle eiendeler (milepæl 5):

Milepæl	Beskrivelse	Dato
MP0 / BP 3	Ferdigstilt planleggingsfase	31.10.19
MP1	Prosjektet besluttet til gjennomføringsfase	01.12.19
MP2	Prinsippavklaringer ferdigstilt	29.02.20
MP3	Behov for ny økonomisk styringsinformasjon avklart	31.03.20
MP4	Økonomimodell som understøtter politiets behov for økonomisk styringsinformasjon besluttet	30.06.20
MP5	Alle aktuelle eiendeler er ferdig telt	31.08.20

Driftssettingen av ny økonomimodell er i gang og verdsettelsesarbeidet er i slutfasen. Det gjenstår primært avklaringer knyttet til verdsettelse av programvare. Prosjektet har startet opp to nye arbeidsstrømmer knyttet til opplæring og styringsrapporter og nøkkeltall.

Politiet følger planen for involvering av JD, og prosjektet har avholdt møter i T2 hvor det er gitt en prosjektstatus og informasjon om arbeidet med å lage en økonomisk struktur på politiets tjenester.

¹ Vedlegg 5 Utviklingsporteføljen operer kun med planlagte benyttede midler i økonomioversikten. Det gjør at tilgjengelige midler under økonomi er 650,5 mill. kroner og at mindreforbruket er 95,3 mill. kroner.

² Hhv. 23,2 mill. kroner på post 01, 10,1 mill. kroner på post 45 og 15,1 mill. kroner på post 48.

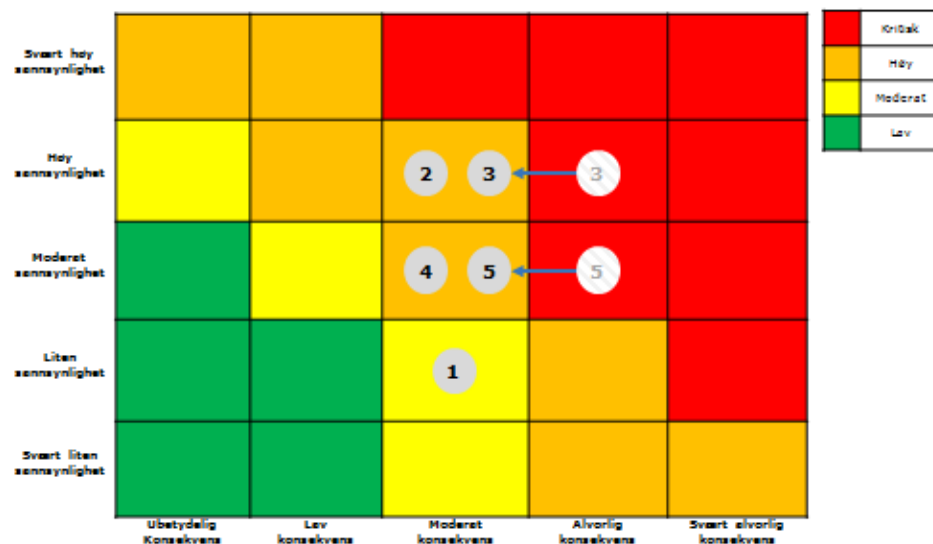

4 Styring og kontroll i virksomheten

4.1 Overordnet risikovurdering

Risikovurderingen tar utgangspunkt i de virksomhetsspesifikke målene. Den overordnede risikovurderingen er en kvalitativ vurdering av nåværende risiko og det gis her en oppsummering for hvert virksomhetsspesifikt mål. Se for øvrig vedlegg 2 for en mer utfyllende beskrivelse av risiko.

Risikomatriksen viser positiv bevegelse for risikoområde 3 effektiv straffesaksbehandling med høy kvalitet, og risikoområde 5 tilgjengelige tjenester med god service. For begge har konsekvensen blitt redusert fra alvorlig til moderat.

Risikoområde	S	K	T2-20	T1-20	T3-19
1 Befolkningens trygghet og sikkerhet ivaretas	2	3	Yellow	Yellow	Yellow
2 Redusert kriminalitet gjennom effektiv forebygging	4	3	Orange	Orange	Orange
3 Effektiv straffesaksbehandling med høy kvalitet	4	3	Orange	Red	Red
4 Alle som oppholder seg i Norge har avklart identitet og lovlig opphold	3	3	Orange	Orange	Orange
5 Tilgjengelige tjenester med god service	3	3	Orange	Red	Red

Risikoområde 1: Befolkningens trygghet og sikkerhet ivaretas

T1 2020	Sannsynlighet: 2	Konsekvens: 3	Yellow
T2 2020	Sannsynlighet: 2	Konsekvens: 3	Yellow

I politiets innbyggerundersøkelse for 2019, oppgir 94 prosent av Norges befolkning at de føler seg trygge der de ferdes og bor. På andre områder i undersøkelsen har det også vært en økning fra 2018 til 2019. Politiet ser likevel med noe bekymring på den siste tids hendelser knyttet til demonstrasjoner og

POLITIET

motdemonstrasjoner, hvor det har vært tilfeller av vold og aggresjon mot politiet. Dette bekreftes også som risiko i politiets trusselvurdering.

Politiets operative evne i dette stadiet av pandemien regnes som god og har ikke påvirket risikoen på området i nevneverdig grad. Responstiden til politiet kan påvirkes dersom smitteverntiltak tilsier at det er færre patruljer tilgjengelige for distriktene. I pandemiperioden har denne risikofaktoren så langt ikke slått ut i nevneverdig grad og responstiden er bedret fra T1 til T2.

På grunn av pandemien gjennomføres ikke fast trening for IP-personell. Som følge av pandemien og behovet for å ivareta smittevern hensyn er det innført midlertidige ordninger som betyr mindre trening for innsatspersonell i kategoriene 3 og 4. Dette vurderes til ikke å ha konsekvenser for politiets innsatsevne på kort sikt. Midlertidige ordninger for IP-trening videreføres for 2021. IP-trening gjennomføres i størst mulig grad, basert på individuell og lokal risiko- og sårbarhetsvurdering, og med de til en hver tid gjeldende begrensninger for trening og opplæring som smittevernregler medfører. Det er behov for å gjennomføre en risiko- og sårbarhetsanalyse for å vurdere hvordan mindre trening for innsatspersonellet påvirker innsatsevnen og ferdighetsnivået på lang sikt.

Objektsikringsprosjektet har tidligere rapportert om forsinkelser som følge av Covid-19 på 3-12 uker. I T2 har framdriften og leveranser gått som planlagt og prosjektet arbeider mot å oppnå målet om sikring av fire skjermingsverdige objekter innen utgangen av 2020. Prosjektet har i dag ingen pågående leveranser hvor fremdrift påvirkes av Covid-19. Karantene vil kunne medføre forsinkelser i dokumentasjon av fase 1, samt planlegging av fase 2. Det er innført avbøtende tiltak og restrisiko er akseptert.

Risikoområde 2: Redusere kriminalitet gjennom effektiv forebygging

T1 2020	Sannsynlighet: 4	Konsekvens: 3	
T2 2020	Sannsynlighet: 4	Konsekvens: 3	

Iverksetting av forebygging som politiets hovedstrategi utgjør et endringsarbeid som krever fokus og prioritering over tid for at endringene skal sette seg blant ledere og medarbeidere i organisasjonen. Sentrale risikofaktorer er manglende kunnskap og kompetanse, utfordringer knyttet til styring og ledelse, samt manglende samarbeid og samhandling.

Politidirektoratet vil høsten 2020, som et risikoreducerende tiltak, legge frem en ny strategi for perioden 2021-2025. Det utarbeides samtidig en gjennomføringsplan som konkretiserer oppfølgingen av strategien. Politidirektoratet utarbeider i samarbeid med Politihøgskolen et e-læringsopplegg for å gjøre medarbeidere i politiet kjent med strategien og for å bidra til en mer enhetlig forståelse av og tilnærming til forebygging i politiet.

POLITIET

Politiets forvaltningsoppgaver er viktige for å forebygge kriminalitet og uønskede hendelser. Forebygging gjennom forvaltning gir politiet mulighet til å hindre at tillatelser gis eller tilbakekalle tillatelser fra personer som ikke lenger fyller vilkårene for å inneha en tillatelse (våpen, førerkort, vaktvirksomhet, pass, brukthandel osv.). Det er risiko for at forebygging gjennom forvaltning ikke virker tilstrekkelig hvis samhandling mellom forvaltning og øvrige fagområder i politiet ikke fungerer. Det er identifisert et potensiale for å styrke samhandlingen. Innen ID-feltet er særlige viktige tiltak knyttet til utstedelsesprosessen for nye pass og nasjonale ID-kort. Dette vil redusere risiko for ID-misbruk og at en person kan opptre med flere identiteter.

Videreutviklingen av forebygging som politiets hovedstrategi er også operasjonalisert gjennom politiets håndtering av covid-19, bla. gjennom oppfølging av etterretningsoppsummeringer, kriminalitetsforebyggende operasjonsordre og innsatsen mot særlig sårbare barn og unge og vold i nære relasjoner. En strukturert og jevnlig dialog med nivå 2-ledere og ulike fagnettverk (bl.a. SARA, politikontakter, radikaliseringskontakter, næringslivskontakter) har gitt et tydeligere fokus på forebygging i perioden.

Risikoområde 3: Effektiv straffesaksbehandling med høy kvalitet

T1 2020	Sannsynlighet: 4	Konsekvens: 4	
T2 2020	Sannsynlighet: 4	Konsekvens: 3	

Risiko er vurdert på bakgrunn av restanser, måloppnåelse på prioriterte områder og en totalvurdering av porteføljen både nå og den nærmeste fremtid, samt statsadvokatinspeksjoner og tilbakemeldinger fra politidistriktene. Etter en samlet vurdering reduseres konsekvensen fra alvorlig til moderat og risikoen fra kritisk til høy, da politidistriktene oppfattes å ha kontroll på de alvorligste sakstypene.

Ifølge kapasitetsvurderingen benyttes omtrent en tredjedel av straffesaksressursene på 3 % av straffesakene og som følge av dette er det en risiko at politiet ikke klarer å følge opp hele straffesaksområdet. Kriminalitetsendringene med tilhørende mangel på kapasitet- og kompetanse er i seg selv en risiko som må håndteres i et lengre perspektiv. Det er særlig høy risiko knyttet de sakstypene som fordrer spesialistkompetanse, slik som innenfor digital etterforskning (DPA), seksual-, mishandlings- og økonomisaker. Det er iverksatt en rekke tiltak for å bedre risiko innen straffesaksområdet.

- Bedre strategisk styring i politidistriktene:
 - Flere distrikter har iverksatt visse mindre organisasjonsmessige endringer eller planlegger med dette for å utnytte ressursene mer effektivt og tilpasset et endret kriminalitetsbilde. Det tar tid før effekten synes, men det er en bedring innen voldtekt og mishandling i nære relasjoner.
 - POD har lagt inn tydelige prioriteringer av sakstyper og mål om en sunn totalportefølje i resultatavtaler for 2020. Det planlegges å videreutvikles med lokale mål for enkelte deler av neste års straffesaksbehandling

POLITIET

- Det er ønskelig å utvikle nye indikatorsett, som i større grad gjenspeiler en god totalporteføljevaltning og ikke virker målforskyvende
- Gjøre tilgjengelig bedre statistikk og data på straffesaksområdet i etatens styringssystem.
- Digitalisering:
 - Det er utviklet digital underskrift i politiets straffesakssystem. 98 % av dokumentene har mulighet for dette i T2. Dette er en av forutsetning for heldigital straffesak, som vil ha store effektiviseringseffekter
 - Digitale løsninger for anmeldelser er utarbeidet og øker i omfang
- Manglende kapasitet
 - Nasjonalt datakriminalitetssenter (NC3) i Kripos er opprettet
 - POD og Riksadvokatembetet startet prosjekt "øko" i 2017 for å øke politiets kapasitet og kvalitet i økonomisaker
- Øke kvaliteten
 - Gjennom etterforskningsløftet er det iverksatt Obligatorisk årlig opplæring (OÅO) for personell som håndterer straffesaker
 - Systematisk erfaringslæring i enkeltsak er påbegynt.
 - POD gjennomfører et arbeid for å balansere de ulike ansattegruppens behov for årlige vedlikeholdstrening (OÅO og IP) opp mot ressursuttaket disse utgjør
 - Felles straffesaksinntak (FSI) er i drift i alle politidistrikt, men er på ulikt nivå i forhold til PODs akseptanskriterier. FSI har økt kvaliteten på sakene i initialfasen. Dette stadfestes også av inspeksjonsrapporter fra statsadvokaten

Risikoområde 4: Alle som oppholder seg i Norge har avklart identitet og lovlig opphold

T1 2020	Sannsynlighet: 3	Konsekvens: 3	
T2 2020	Sannsynlighet: 3	Konsekvens: 3	

På grunn av tiltakene knyttet til pandemien, ser vi en reduksjon av risiko i det korte bildet. På lang sikt er det likevel flere risikoelementer som p.t ikke er håndtert på en tilstrekkelig måte. Risiko opprettholdes derfor i T2.

Utlendinger med usikker identitet som oppholder seg i landet kan utgjøre en risiko for samfunnsikkerheten og økt kriminalitet. Politiet erfarer at identitetstyveri og bruk av forfalskede og falske dokumenter er en økende risiko. Nasjonalt ID-kort til utenlandske borgere vil bidra til å redusere risiko og virke forebyggende på en rekke kriminalitetsområder, ikke minst arbeidslivskriminalitet. Effekten må følges opp når dette lanseres.

Politidirektoratet har foreslått at utlendinger med usikker identitet kan få utstedt et "identifikasjonsnummerkort" for å låse personen til én identitet i Norge, og at utlendinger med sannsynliggjort identitet bør kunne få utstedt nasjonalt ID-kort. God grense- og territorialkontroll vil

POLITIET

bidra til at de som kommer til og oppholder seg i landet har avklart identitet. I forbindelse med tiltak mot spredning av koronaviruset ble allerede gjeninnført grensekontroll på indre Schengengrense utvidet og forsterket. Tiltaket er i denne omgang vedtatt i perioden frem til 13. oktober 2020. Videre er det innført redusert åpningstid på grensen mot Russland.

Selv om grensekontrollen er risikobasert og ikke gjennomføres systematisk på alle (mulige) grenseoverganger inn til Norge, vil en betydelig tilstedeværelse av politiet på de store og mellomstore grenseovergangsstedene gjøre det vanskeligere å reise inn til landet uten avklart identitet og lovlig opphold. Samtidig har covid-19 situasjonen resultert i en drastisk nedgang i antall reisende over grensen. Utviklingen i smittesituasjonen i Norge og Europa for øvrig tilsier at det fortsatt vil være sterkt redusert reisevirksomhet i tiden fremover.

Norge er som Schengen-assosiert land pålagt å implementere de kommende EU-informasjonssystemene innenfor grense- og territorialkontroll. Utviklingsomfanget er høyt og med uavklart finansiering og planer for nasjonal styring og koordinert utvikling. Covid-19 pandemien bidrar samtidig til utsettelse i fremdriften, både nasjonalt og i EU. Det er mulighet for at de pågående prosjektene i politiet kan få forsinkelser på inntil ett år, og det er blant annet rapportert til EU om sannsynlig forsinkelse på 6-12 måneder for Entry/Exit (EES). For andre tiltak er det ikke gjennomført utrednings- og planarbeid. Utviklingen på dette området beslaglegger vesentlig kapasitet, krever vesentlig finansiering fremover, og vil begrense utvikling på andre områder i politiet.

Risikoområde 5: Tilgjengelige tjenester med god service

T1 2020	Sannsynlighet: 3	Konsekvens: 4	
T2 2020	Sannsynlighet: 3	Konsekvens: 3	

På tross av pandemien, har politiets tjenester hatt god tilgjengelighet gjennom perioden. Med bakgrunn i etterfølgende vurdering av risiko reduseres derfor konsekvens til moderat i riskomatrisen, slik at risiko går fra kritisk til høy.

Politiets tilgjengelighet handler om tilstedeværelse både fysisk og digitalt, og det er en risiko for at tilliten til politiet kan utvikle seg i negativ retning, dersom etaten ikke klarer å levere digitale tjenester til samfunnet. Det er også risiko for at politiet ikke klarer å levere digitale tjenester i henhold til kravene i digitaliseringsrundskrivet. For politiets del er det kun kravet om bruk av elektronisk faktura og grenseoverskridende tjenester som ansees oppfylt. De øvrige ni områdene er ikke innfridd eller kun delvis innfridd. Kravene vil bli ivaretatt der etaten digitaliserer, men digitalisering har lav fremdrift.

Manglende digitalisering i politiet skyldes primært stramme rammer med liten mulighet til å prioritere området over øvrige pålagte oppdrag og målkrav. Samtidig har etaten gjennomført et betydelig løft innenfor IKT-sikkerhet og -infrastruktur, som er en forutsetning for sikker og stabil drift. Direktoratet vil

POLITIET

slutføre arbeidet med kanalstrategien innen utgangen av året og denne vil bli et viktig grunnlag for det videre arbeidet med digitalisering. Kanalstrategien vil bl.a. legge føringer for hva som er tilfredsstillende tilstedeværelse. Det arbeides også med ny IKT-styringsmodell for å bedre etatens styring og prioritering innen IKT-området.

Det er hittil i år levert digitalisering av tjenester til borgere og virksomheter innenfor sivil rettspleie (forliksrådet) og straffesak (anmeldelse). Innenfor straffesak er det påbegynt et arbeid med digital forsendelse av stevning og forkynnelse til borger via Altinn. Denne funksjonen vil bli utvidet med flere typer dokumenter.

Ekstrabevillingen til midlertidig ansettelse av 400 politiutdannede ut 2020, har bidratt til økt synlighet og tilgjengelighet i perioden. Styrking av antall politiutdannede for å nå målet om 2 per 1 000 er høyt prioritert i år, og vil bidra til å øke fysisk tilgjengelighet ytterligere. Etaten har i T2 god tilgjengelighet på nødnummer 112, hvor svartid er opprettholdt selv om antall anrop har økt betraktelig i perioden. Responstid er i samme periode også innenfor kravet i alle tre tettsteds kategorier, som igjen viser at den fysiske tilstedeværelsen har vært god.

4.2 Revisjonen av politi- og lensmannsetatens årsregnskap

Riksrevisjonen hadde ingen bemerkninger til årsregnskapet for 2019. Konklusjonen var som følger: Etter Riksrevisjonens mening gir Politi- og lensmannsetatens årsregnskap et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter for 2019 og kapitalposter pr 31. desember 2019, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten.

4.3 Riksrevisjonsmerknader

Politi- og lensmannsetaten jobber med å lukke avvik påpekt av Riksrevisjonen. Nedenfor omtales kort status for arbeidet, jf. også vedlegg 3. Helhetlig rapportering knyttet til objektsikring og IKT-sikkerhet foregår i egne løp.

Biometrisk pass

Det vises til rapportering på gjennomførte tiltak i T1/20. Riksrevisjonens merknad knyttet til manglende sikring av passdatabasen er delvis kvittert ut i T2. Ny instruks for tilgangsstyring i nye pass- og ID-systemene er på plass, og rutiner og veiledere for saksbehandlere er under utarbeidelse. Krav om sikkerhetsklarering og autorisasjon av teknisk databasepersonell er ivaretatt. Videre arbeid handler primært om forbedret tilgangskontroll og vil bli fulgt opp i 2021/2022. I tillegg gjenstår videre utvikling av saksbehandlingsløsningen for å sikre sporbarhet og mulighet for etterkontroll av vedtak.

POLITIET

Informasjonssikkerhet og IKT-forvaltning

Arbeidet med oppdatering av ledelsessystemet for sikkerhet i politiet pågår fortsatt. Policy for sikkerhet i politiet og etterfølgende etatsinstruks er oppdatert:

- Ledelsessystem
- Sikkerhetsorganisering
- Personellsikkerhet
- IKT-sikkerhet
- Risikostyring av sikkerhet
- Fysisk sikring av politiets verdier
- Verdivurdering og klassifisering av informasjon.

Arbeidet med IKT-styringsmodell inklusive styring av IKT-sikkerheten, er videreført i T2. POD vil i løpet av fjerde kvartal 2020 fatte beslutning om fremtidig styring og organisering av IKT-området. Innføring av endringene forventes startet i første halvår 2021. Når disse endringene er gjennomført forventes tidligere anmerkninger fra RR relatert til IKT-styring, samt de nye fra oktober 2019, å bli lukket. POD viser også til egen rapportering på dette området.

Behandling av beslag i straffesaker

Beslag er et fokusområde for PODs internkontroll i 2020. I resultatavtalene for politidistrikt og særorgan er det gitt oppdrag om å utarbeide praktiske rutiner som understøtter instruksverket på beslagsområdet. I løpet av 2020 skal politidistriktene og relevante særorgan gjennomføre risikoanalyser for beslagsområdet. Oppdrag om kartlegging av beslagsområdet er innarbeidet i resultatavtalen for Kripos og skal utover kartlegging også kunne ut i forslag til tiltak på beslagsområdet. Dette arbeidet er igangsatt. Videre gjennomfører internrevisjonen i POD tilsyn med utvalgte politidistrikter og særorgan i 2020.

Politiets behandling av våpensaker

Politidirektoratet anser at alle Riksrevisjonens avvik, med unntak av avvik knyttet til våpen i dødsbo, for å være lukket. Arbeidet med å spore opp våpen i dødsbo har pågått siden desember 2018 med frist 31.12.2021. Arbeidet har per august 2020 ført til en reduksjon på 10 993 våpenkort sammenlignet med desember 2018. Dette utgjør 50 207 våpen og våpendeler. Antall dødsbovåpenkort i Norge er redusert med 31 %.

POLITIET

5 Vedlegg

1. Vedlegg 1 – Tertialregnskap T2 2020
2. Vedlegg 2 – Overordnet risikovurdering T2 2020
3. Vedlegg 3 – Riksrevisjonsmerknader T2 2020
4. Vedlegg 4 – STRASAK-rapporten T2 2020
5. Vedlegg 5 –

Vedlegg 1: Tertialregnskap T2

POLITIET

Vedlegg 1 - Tertialregnskap 2. tertial 2020

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.08.2020

Utgifts-kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling for 2020	Regnskap pr 31.08.2020	Merutgift (-) og mindretgift
0440	Politi- og lensmannsetaten	01	Driftsutgifter	A,B	18 927 035 000	12 177 016 903	6 750 018 098
0440	Politi- og lensmannsetaten	21	Spesielle driftsutgifter	A,B	129 195 000	62 781 043	66 413 957
0440	Politi- og lensmannsetaten	22	Søk etter omkomne	A,B	11 285 000	4 774 037	6 510 963
0440	Politi- og lensmannsetaten	23	Sideutgifter ifbm sivile gjøremål	A,B	36 619 000	0	36 619 000
0440	Politi- og lensmannsetaten	25	Retur av asylsøkere	A,B	75 528 000	22 156 192	53 371 808
0440	Politi- og lensmannsetaten	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	A,B	542 182 000	173 422 396	368 759 604
0440	Politi- og lensmannsetaten	48	EU's indre sikkerhetsfond	A	92 100 000	0	92 100 000
0440	Politi- og lensmannsetaten	70	Tilskudd	A	4 900 000	4 687 104	212 896
0440	Politi- og lensmannsetaten	73	Internasjonale forpliktelser, kontingenter mv.	A	154 635 000	0	154 635 000
0442	Polithøgskolen	01	Driftsutgifter	A,B	647 488 000	391 537 253	255 950 747
0448	Grensekommisæren	01	Driftsutgifter	A,B	6 062 000	2 899 122	3 162 878
0400	Justis- og beredskapsdepartementet	01	Driftsutgifter	A	5 081 000	2 900 472	2 180 528
0400	Justis- og beredskapsdepartementet	23	Spesielle driftsutgifter, forskning, evaluering og kunnskapsinnhenting	A	2 300 000	1 525 740	774 260
0414	Forliksråd og andre domsutgifter	01	Driftsutgifter	B	0	1 923 266	
0414	Forliksråd og andre domsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter	B	0	19 181 749	
0444	Politiets sikkerhetstjeneste	01	Driftsutgifter	B	0	3 488 545	
0466	Særskilte straffesaksutgifter	01	Driftsutgifter	B	0	1 167 848	
0471	Statens erstatningsansvar og Stortingets rettfærdighetsvederlagsordning	71	Erstatningsansvar m.m.	B	0	5 504 550	
0471	Statens erstatningsansvar og Stortingets rettfærdighetsvederlagsordning	72	Estatning i anledning av straffeforfølgning	B	0	7 434 305	
0858	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	01	Driftsutgifter	B	0	563 612	
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Driftsutgifter		0	445 777 095	
	Sum utgiftsført				20 634 410 000	13 328 741 231	

Inntekts-kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling for 2020	Regnskap pr 31.08.2020	Merinntekt og mindreinntekt (-)
3400	Justis- og beredskapsdepartementet	01	Diverse inntekter JD	A	2 150 000	1 028 212	-1 121 788
3440	Politi- og lensmannsetaten	01	Gebyr - pass og våpen	A	450 693 000	142 643 203	-308 049 797
3440	Politi- og lensmannsetaten	02	Refusjoner mv.	A,B	269 583 000	97 524 852	-172 058 148
3440	Politi- og lensmannsetaten	03	Salgsinntekter	A,B	77 756 000	14 337 829	-63 418 171
3440	Politi- og lensmannsetaten	04	Gebyr - vaktelskaper	A,B	1 976 000	982 552	-993 448
3440	Politi- og lensmannsetaten	06	Gebyr - utlendings saker	A	373 273 000	217 307 192	-155 965 808
3440	Politi- og lensmannsetaten	07	Gebyr - sivile gjøremål	A,B	1 177 429 000	58 669	-1 177 370 331
3440	Politi- og lensmannsetaten	08	Refusjoner fra EUs grense og visumfond	A	30 998 000	15 228 209	-15 769 791
3442	Polithøgskolen	02	Diverse inntekter	A,B	24 090 000	12 516 507	-11 573 493
3442	Polithøgskolen	03	Inntekter fra Justissektorens kurs og øvings senter	A,B	19 003 000	4 878 160	-14 124 840
5605	Renteinntekter til staten	83	Av alminnelige fordringer		0	6 220	

POLITIET

5309	Tilfeldige inntekter for staten	29	Gruppeliv		0	14 685 800	
5309	Tilfeldige inntekter for staten	29	Ymse			20 998 380	
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift		0	1 116 064 123	
<i>Sum inntektsført</i>					2 426 951 000	1 658 259 908	
<i>Netto rapportert til bevilgningsregnskapet</i>						11 670 481 323	

Kap. 440, post 01: Politi- og lensmannsetaten

Per T2 er det regnskapsført utgifter på 12,177 mill. kroner, hvilket utgjør 64,3 pst. av driftsrammen for året. Politiets driftspost viser at 2020 hittil har vært et uvanlig år. COVID-19-pandemien har endret rammebetingelsene betraktelig. Det er tilført midler til 400 midlertidige stillinger, og alle enheter har ekstraavgifter til håndtering av pandemien.

Covid-19-situasjonen har i tillegg medført ekstraavgifter i etatens øvrige virksomhet. Ved utgangen av T2 2020 var det bokført om lag 80 mill. kroner som meravgifter som følge av pandemien. Dette fordeler seg med hhv. 43 mill. kroner på lønns- og personalavgifter og 33 mill. kroner på driftsavgifter. Det resterende er vareavgifter.

Lønns- og personalavgifter relatert til pandemien er særlig knyttet til overtid og beredskapstillegg, mens driftsavgifter er særlig knyttet til renhold, tilrettelegging for hjemmekontor, videomøterom mv. samt tilrettelegging av publikumslokaler etter gjenåpning.

Politidistriktenes rammer er generelt stramme og spesielt mangelen av frie midler er utfordrende og bidrar til begrenset handlingsrom. Utgifter til lønn og husleie, som andel av de totale driftsavgiftene utgjorde for etaten samlet per T2 83,2 prosent i 2017, tilsvarende tall for 2020 er 87,3 %.

Prognosen per T2er tilnærmet balanse for etaten samlet, men et merforbruk i distriktene samlet. Prognosen er beheftet med usikkerhet. POD har spilt inn forslag til endringer i bevilgning under posten i forbindelse med nysalderingen.

POLITIET

Tabeller for husleie og lønn

Husleie

Lokalkostnader 0440.01	T2 2019	T2 2020	Endring
Leie lokaler (ikke Statsbygg)	760 566 423	777 616 423	17 050 000
Felleskostnader lokaler (ikke Statsbygg)	75 879 735	83 853 351	7 973 616
Leie lokaler fra Statsbygg	134 387 740	135 834 332	1 446 592
Felleskostnader lokaler fra Statsbygg	13 416 667	13 549 447	132 780
Kommunale avgifter	537 200	1 070 785	533 585
Renovasjon / avfallsbehandling	5 041 881	5 998 793	956 912
Energikostnad	75 020 872	52 133 610	-22 887 262
Renhold lokaler	37 701 473	38 060 839	359 366
Renholdsartikler	3 124 400	6 150 238	3 025 838
Vinduspuss	475		-475
Andre renholdstjenester	1 251 020	1 012 635	-238 385
Vakthold	11 908 082	12 442 670	534 588
Vaktmestertjenester	2 656 536	2 938 910	282 374
Skatter, avgifter eide bygninger	12 742	18 982	6 240
Utviklingskostnader lokaler	4 685 996	1 286 803	-3 399 193
Ombygging av lokaler	29 038 726	22 966 691	-6 072 035
Flyttetjenester	807 154	1 218 131	410 977
Prosjektkostnader EBA	5 617 996	3 536 823	-2 081 173
Restkostnader EBA	96 700	14 039	-82 661
Andre lokalkostnader	15 416 454	9 533 596	-5 882 858
Totalsum	1 177 168 272	1 169 237 097	-7 931 175

Lokalkostnader viser en nedgang fra samme periode 2019 på 7,9 mill. kroner. Leiekostnader øker med mer enn 25 mill. kroner, men det mer enn oppveies av reduserte energikostnader og lavere utgifter til ombygging. COVID-19-pandemien har ført til merutgifter blant annet til renhold og klargjøring av publikumslokaler.

Lønn

Lønnskostnader 0440.01	T2 2019	T2 2020	Endring
Lønn og godtgjørelser fast ansatte	7 221 714 279	7 401 108 690	179 394 411
Lønn og godtgjørelser midlertidig ansatte	333 702 241	349 839 320	16 137 079
Annen oppgavepliktig godtgjørelse	51 312 597	50 066 438	-1 246 159
Arbeidsgiveravgift og pensjonspremie	1 872 990 508	1 926 454 756	53 464 248
Offentlig tilskudd/refusjoner vedrørende arbeidskraft	-295 329 812	-343 991 314	-48 661 502
Annen personalkostnad	75 424 317	72 019 865	-3 404 452
Totalsum	9 259 814 130	9 455 497 755	195 683 625

Lønnskostnader pr T2 2020 ligger vel 195 mill. kroner over samme periode i 2019. I tillegg til flere ansatte bidrar COVID-19 pandemien til økningen ved blant annet økte utgifter til overtid og beredskapstillegg mv. Det er også en markant økning i refusjoner, både sykerefusjoner og foreldrepenger, dette bidrar til å dempe økningen i lønnskostnader.

POLITIET

Strategisk utviklingsportefølje

Den strategiske utviklingsporteføljens midler avsatt på post 440.01 viser etter T2 at det er utgiftsført 215 mill. kroner i utviklingsporteføljen på post 01. Det er et mindreforbruk på 116 mill. kroner mot budsjett. Prognosen for året er et mindreforbruk på 70 mill. kroner av budsjetterte midler. Mindreforbruket på øremerkede midler skyldes delvis forsinkelser, men også at slutfakturaen for helikopteranskaffelsen ikke er ventet før i 2021. Mindreforbruket på rammemidler skyldes i hovedsak redusert omfang og forskyving av kostnader til neste år i NPID-programmet. I tillegg til budsjetterte midler er det avsatt øremerkede midler som ikke er planlagt benyttet i 2020, totalt 112,1 mill. kroner. Totalt mindreforbruk på porteføljemidler blir dermed om lag 182 mill. kroner.

BUDSJETTOPPFØLGING POST 01	Hittil i år			Hele året			% -vis avvik
	Tall i TNOK	Regnskap	Budsjett	Avvik	Prognose	Budsjett*	
Øremerkede midler	7 777	42 158	34 381	18 909	42 100	23 191	55 %
ISF midler	32 503	34 977	2 475	43 400	43 400	-	0 %
Ramme midler*	174 885	254 400	79 515	259 787	306 700	46 913	15 %
Totalt	215 165	331 536	116 370	322 096	392 200	70 104	18 %

* Budsjett tilsvarende tilgjengelige rammemidler (porteføljestyret har vedtatt budsjett som er høyere enn tilgjengelige rammemidler - en overbudsjettering på 17,5 mill. kroner)

Kap. 440 POD – politi og lensmannsetaten

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Justis- og beredskapsdepartementets tildelingsbrev 2020	137 495 000
<i>Senere brev fra JD:</i>	
<i>Supplerende tildelingsbrev nr 10 - RNB 2020</i>	-8 300 000
Sum tildelinger	129 195 000
Regnskapsført pr. 31.08.2020	62 781 043
Mindreutgift	66 413 957
<i>Forbruk i prosent av tildeling</i>	<i>48,59 %</i>

Per T2 er periodisert budsjett på post 21 97,134 mill. kroner. Forbruket i perioden er på 62,7 mill. kroner, det vil si et positivt avvik på 34,4 mill. kroner. Årsbudsjettet på posten var 137,5 mill. kroner I RNB ble budsjettet redusert med 8,3 mill. kroner knyttet til Utsys.

Prognosen for året viser et mindreforbruk på 24,8 mill. kroner. Mindreforbruket er bl.a. knyttet til lavt antall ankomster samt diverse prosjekter som har hatt redusert aktivitet pga. pandemien. Ny prognose for asylankomster i 2020 i BGU-løpet vil først være ferdigstilt i slutten av september. Mindreforbruket er spilt inn i nysalderingen.

POLITIET

Kap. 440 POD – Politi- og lensmannsetaten Post 22 Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag

Justis- og beredskapsdepartementets tildelingsbrev 2020	9 436 000
<i>Senere brev fra JD:</i>	
Supplerende tildelingsbrev nr. 2 - Overføringer fra 2019	1 849 000
Sum tildelinger	11 285 000
Regnskapsført pr. 31.08.2020	4 774 037
Mindreutgift	6 510 963
Forbruk i prosent av tildeling	42,30 %

Enhet	Tertial 2 – 2020
Sør-Vest politidistrikt	2 455 058
Nordland politidistrikt	2 142 757
Sør-Øst politidistrikt	176 222
Totalsum	4 774 037

Aktiviteten på posten er hendelsesstyrt og benyttes til uforutsette hendelser som vil kreve ekstra midler. Det er pr. T2 regnskapsført 4,8 mill. kroner, tilsvarende 42,3 pst. av tildelingen for 2020. Utgiftene hittil i år ligger om lag 1,6 mill. kroner høyere enn på samme tidspunkt i 2019

Midlene kanaliseres primært gjennom de to koordinator-distriktene, jf. tabell over.

Kap. 440 POD – Politi- og lensmannsetaten Post 23 Sideutgifter i forbindelse med sivile gjøremål

Denne er gitt videre i belastningsfullmakt til Brønnøysundregistrene, derfor ingen regnskapsførte tall fra politiet.

Justis- og beredskapsdepartementets tildelingsbrev 2020	26 819 000
<i>Senere brev fra JD:</i>	
Supplerende tildelingsbrev nr 10 - RNB 2020	9 800 000
Sum tildelinger	36 619 000
Regnskapsført av Brønnøysundregistrene pr. 31.08.2020	19 242 728
Mindreutgift	17 376 272
Forbruk i prosent av tildeling	52,55 %

Posten viser et forbruk på 52,5 % av tildelinger pr T2. På grunn av smitteverntiltak i kjølvannet av COVID-19-pandemien hadde namsmannen stans av uteoppdrag. Namsmannen har hittil i år mottatt færre saker som tradisjonelt medfører sideutgifter. Antall fravikelser er redusert med 15,2 % ved T2 og tvangsdekningsaker er redusert med ca. 18 % sammenlignet med T2 i 2019. Prognosen for året tilsier et mindreforbruk tilsvarende om lag 6 mill. kroner. Dette er spilt inn i nysalderingen.

POLITIET

Kap. 440 POD – Politi- og lensmannsetaten Post 25 Retur av asylsøkere med avslag og andre utlendinger uten lovlig opphold

Justis- og beredskapsdepartementets tildelingsbrev 2020	95 528 000
<i>Senere brev fra JD:</i>	
Supplerende tildelingsbrev nr 10 - RNB 2020	-20 000 000
Sum tildelinger	75 528 000
Regnskapsført pr. 31.08.2020	22 156 192
Mindreutgift	53 371 808
<i>Forbruk i prosent av tildeling</i>	<i>29,34 %</i>

På denne posten føres variable utgifter til uttransporteringer, inkludert forberedelseskostnader. Årsbudsjettet på posten var 95,52 mill. kroner. I RNB ble budsjettet redusert med 20 mill. kroner. Per T2 er periodisert budsjett på post 25 63,7 mill. kroner. Forbruket i perioden er på 22,2 mill. kroner, det vil si et positivt avvik på 41,53 mill. kroner.

Avviket hittil i år skyldes utelukkende koronasituasjonen. Utfordringer knyttet til reiserestriksjoner, færre flyavganger og redusert bistand ved transitt samt problemer med å få aksept fra mottakerland gjør at måltall ikke nås. Prognosen er dermed et større mindreforbruk.

Returprognose vil bli revidert i slutten av september i BGU-løpet, men vi ser at forbruket på post 25 vil bli lavere enn budsjettet. Størrelsesorden er vanskelig å forutsi på grunn av mange usikkerhetsmomenter, men det er realistisk å forvente et mindreforbruk på minimum 37 mill. kroner dersom situasjonen ikke endrer seg i betydelig grad. Mindreforbruket er spilt inn i nysalderingen.

Kap. 440 POD – Politi- og lensmannsetaten Post 45 Større anskaffelser og vedlikehold

Justis- og beredskapsdepartementets tildelingsbrev 2020	227 730 000
<i>Senere brev fra JD:</i>	
Supplerende tildelingsbrev nr. 2 - Overføringer fra 2019	127 652 000
Supplerende tildelingsbrev nr 10 - RNB 2020	186 800 000
Sum tildelinger	542 182 000
Regnskapsført pr. 31.08.2020	173 422 396
Mindreutgift	368 759 604
<i>Forbruk i prosent av tildeling</i>	<i>31,99 %</i>

Posten inneholder midler til investeringer, deriblant datasentre og objektsikring. Det er pr T2 benyttet 32 % av tildelingene på posten. Det ble i RNB tildelt midler til dekning av tidligere overskridelser på prosjektet datasentre. Posten er overførbar i sin helhet.

POLITIET

BUDSJETTOPPFØLGING POST 45	Hittil i år			Hele året			% -vis avvik
	Tall i TNOK	Regnskap	Budsjett	Avvik	Prognose	Budsjett*	
Øremerkede midler	167 646	184 754	17 107	223 486	233 600	10 114	-20 %
Totalt	167 646	184 754	17 107	223 486	233 600	10 114	-20 %

Den strategiske utviklingsporteføljen har et mindreforbruk mot budsjett på 17 mill. kroner på post 45 pr T2. Mindreforbruket per august og redusert årsprognose skyldes forsinkelser i prosjekt Objektsikring. Totalt mindreforbruk mot rammen vil være knappe 80 mill. kroner ved årsslutt.

Kap. 440 POD – Politi- og lensmannsetaten Post 48 Tildeling fra EU's indre sikkerhetsfond

Justis- og beredskapsdepartementets tildelingsbrev 2020	92 100 000
<i>Senere brev fra JD:</i>	
Sum tildelinger	92 100 000
Regnskapsført pr. 31.08.2020	0
Mindreutgift	92 100 000
<i>Forbruk i prosent av tildeling</i>	<i>0,00 %</i>

De ISF-finansierte prosjektene har i årets to første tertial regnskapsført kostnader på kap. 440 post 01 siden det sto igjen en tildeling på denne posten til ISF også i 2020 (pluss overføringene fra 2019). Gitt at flere av prosjektene per i dag er forsinket, grunnet særskilt situasjonen rundt Covid-19, er det forventet at mye av denne tildelingen blir overført til neste år.

Kap. 440 POD – Politi- og lensmannsetaten Post 70 Tilskudd

Justis- og beredskapsdepartementets tildelingsbrev 2020	4 900 000
<i>Senere brev fra JD:</i>	
Sum tildelinger	4 900 000
Regnskapsført pr. 31.08.2020	4 687 104
Mindreutgift	212 896
<i>Forbruk i prosent av tildeling</i>	<i>95,66 %</i>

Posten dekker blant annet tilskudd til Kriminalitetsforebyggende tiltak, Politiidrett, Politihistorisk selskap og Politiets pensjonistforbund. I tillegg er delegert ordningen med den årlige konferansen om politi og barnevernsvakter. Tilskuddene er tildelt som planlagt og posten vil ventelig gå i balanse ved årsslutt.

POLITIET

Kap. 440 POD – Politi- og lensmannsetaten Post 73 Internasjonale forpliktelser, kontingenter mv.

Post 73 - Internasjonale forpliktelser, kontingenter mv.	
Justis- og beredskapsdepartementets tildelingsbrev 2020	154 635 000
<i>Senere brev fra JD:</i>	
Sum tildelinger	154 635 000
Regnskapsført pr. 31.08.2020	0
Mindreutgift	154 635 000
Forbruk i prosent av tildeling	0,00 %

Tildelingen under post 73 skal dekke kontingenter til EU-lisa og Frontex. Frontex-kontingent er belastet i september, og det ventes utbetalinger til EU-lisa i løpet av året. Grunnet svakere forhold mellom kronen og euro, er det en negativ kursdifferanse i forhold til budsjett. Effekten av denne på posten avhenger også av hvor mye som forfaller i inneværende år.

Kap. 3440 POD – Politi- og lensmannsetaten Post 01 Gebyr – Pass og våpen

Justis- og beredskapsdepartementets tildelingsbrev 2020	450 693 000
<i>Senere brev fra JD:</i>	
Sum tildelinger	450 693 000
Regnskapsført pr. 31.08.2020	142 643 203
Mindreinntekt	-308 049 797
Inntekt i prosent av tildeling	31,65 %

Regnskap 2. tertial 2020, sammenlignet med 2.tertial 2019.

3440.01	T2 2019	T2 2020	Endring
Gebyr pass og reisebevis - norske statsborgere	211 127 580	121 529 826	-89 597 754
Gebyr reisebevis - utenlandske statsborgere	7 494 505	5 487 253	-2 007 252
Våpengebyrer	14 528 300	15 626 124	1 097 824
	233 150 385	142 643 203	-90 507 182

COVID-19-pandemien påvirker inntektene under kap. 3440, post 01 betydelig. Det ventes et betydelig inntektsbortfall for etaten i form av tapte gebyrinntekter som følge av at politiet den 13. mars 2020 stengte sine publikumstjenester, og de forble stengt til den 20. april. UDs reiseråd, stengte publikumstjenester og nedstengingen av Norge har siden da bidratt til en betraktelig reduksjon i etterspørselen etter ID-dokumenter. Estimerer på nåværende tidspunkt indikerer en søknadsreduksjon på om lag 50 % i 2020. Ved budsjetteringen og tildelingen gjennom statsbudsjettet 2020 var det lagt til grunn 812 000 søknader for pass og nasjonale ID-kort i 2020.

POLITIET

Ved T2 var antallet ID-søknader redusert med 355 000 i forhold til budsjett. Dette gir et inntektsbortfall på 179 mill. kroner hittil i år. Prognosen for året tilsier et inntektsbortfall på 223 mill. kroner. Dette er spilt inn i nysalderingen.

Våpensøknader er i liten grad påvirket av situasjonen og lavere antall søknader veies i stor grad opp av økte gebyrer.

Kap. 3440 POD – Politi- og lensmannsetaten Post 02 – Refusjoner mv.

Justis- og beredskapsdepartementets tildelingsbrev 2020	269 583 000
<i>Senere brev fra JD:</i>	
Sum tildelinger	269 583 000
Regnskapsført pr. 31.08.2020	97 524 852
Mindreinntekt	-172 058 148
<i>Inntekt i prosent av tildeling</i>	<i>36,18 %</i>

Inntekter per T2 tilsvarer 36,2 % av samlet tildeling under posten, men ca 38 mill. kroner høyere enn på samme tidspunkt i 2019. Det ventes at utestående refusjoner fra andre statlige aktører kommer inn i 3. tertial som vil innebære balanse på posten.

3440.02	T2 2019	T2 2020	Endring
Inntekt Politioppdrag - helse	2 484 812	8 069 107	5 584 295
Inntekt ledsaging og spesialtransport	524 036	14 944 297	14 420 261
Privatbetalt oppdrag/tjenester	2 520 386	4 085 687	1 565 301
Refusjoner oppdrag etaten	6 743 808	2 289 012	-4 454 796
Andre inntekter, avgiftsfri	20 875 712	25 790 516	4 914 804
Tilfeldige inntekter	888 342	926 923	38 581
Skadeerstatninger biler og kjøretøy	9 865	35 766	25 901
Eksterne prosjektmidler	-	2 004 974	2 004 974
Tilskudd fra EU	9 570 036	12 937 612	3 367 576
Tilskudd fra kommunale og fylkeskommunale etater	1 050 000	15 000	-1 035 000
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	2 858 389	2 563 764	-294 625
Tilskudd fra organisasjoner og stiftelser	2 105	1 926 180	1 924 075
Andre tilskudd og overføringer	1 300 000		-1 300 000
Hus-/fremleieinntekter, statens bygg	162 718	177 595	14 877
Hus-/fremleieinntekter, egne/andre leide bygg	8 117 244	19 114 336	10 997 092
Annen leieinntekt	1 803 144	2 571 447	768 303
Annen driftsrelatert inntekt	388 532	72 637	-315 895
	59 299 131	97 524 853	38 225 722

POLITIET

Kap. 3440 POD – Politi- og lensmannsetaten Post 03 Salgsinntekter

Justis- og beredskapsdepartementets tildelingsbrev 2020	77 756 000
<i>Senere brev fra JD:</i>	
Sum tildelinger	77 756 000
Regnskapsført pr. 31.08.2020	14 337 829
Mindreinntekt	-63 418 171
<i>Inntekt i prosent av tildeling</i>	<i>18,44 %</i>

Bokført beløp andre tertial viser et betydelig inntektsbortfall sammenlignet med tilsvarende periode i 2019. COVID-19 pandemien har i særlig grad påvirket privatbetalte oppdrag, for eksempel festivaler, konserter idrettsarrangementer mv. og dette fører til inntektsbortfallet. Med bakgrunn i dette er prognosen for året en mindreinntekt på 40 mill. kroner. Mindreinntekten er spilt inn i nysalderingen.

3440.03	T2 2019	T2 2020	Endring
Refusjoner oppdrag etaten	16 701		-16 701
Salgsinntekt egendrevne kantiner 25%	3 994 205	1 949 066	-2 045 139
Salgsinntekt egendrevne kantiner 15 %	77 777	27 120	-50 657
Salgsinntekt PHS, avgiftsfri	2 800		-2 800
Salgsinntekt helse, unntatt avgiftsplikt	5 701 038	366 186	-5 334 852
Salgsinntekt transport, unntatt avgiftsplikt	9 358 566	1 262 663	-8 095 903
Salgsinntekt privatbetalte oppdrag, unnt. avg.pl.	15 434 335	1 654 067	-13 780 268
Salgsinntekt annet, unntatt avgiftsplikt	932 854		-932 854
Tilfeldige inntekter	4 018 246	5 463 447	1 445 200
Skadeerstatninger biler og kjøretøy	4 878 421	1 891 991	-2 986 430
Avsavns godtgjørelse	264 314	146 415	-117 899
Vrakpant	94 775	84 000	-10 775
Eksterne prosjektmidler	2 611 678	1 310 657	-1 301 021
Annen driftsrelatert inntekt	481 078	182 217	-298 861
	47 866 790	14 337 829	-33 528 961

POLITIET

Kap. 3440 POD – Politi- og lensmannsetaten Post 04 Gebyr – Vaktselskap

Justis- og beredskapsdepartementets tildelingsbrev 2020	4 376 000
<i>Senere brev fra JD:</i>	
<i>Supplerende tildelingsbrev nr 10 - RNB 2020</i>	-2 400 000
Sum tildelinger	1 976 000
Regnskapsført pr. 31.08.2020	982 552
Mindreinntekt	-993 448
<i>Inntekt i prosent av tildeling</i>	<i>49,72 %</i>

Posten ble redusert i RNB. Det er ved T2 en mindreinntekt på om lag 50 % av tildeling under posten. Mot budsjett vises det at reduserte besøkskontroller i stor grad oppveies av økte dokumentkontroller. Prognosen for året er dermed omtrent balanse.

3440.04	T2 2019	T2 2020	Endring
Gebyrer kontroll av Vaktselskaper - søknadsbehandling	85 775	69 425	-16 350
Gebyrer kontroll av Vaktselskaper - endringsbehandling	357 385	254 562	-102 823
Gebyrer kontroll av Vaktselskaper - dokument og vandelskontroll	316 975	531 620	214 645
Gebyrer kontroll av Vaktselskaper - besøkskontroll	414 090	116 020	-298 070
Gebyrer Vaktselskaper - purregebyr	2 835	10 925	8 090
	1 177 060	982 552	-194 508

Kap. 3440 POD – Politi- og lensmannsetaten Post 06 Gebyr – Utlendingssaker

Justis- og beredskapsdepartementets tildelingsbrev 2020	296 273 000
<i>Senere brev fra JD:</i>	
<i>Supplerende tildelingsbrev nr 10 - RNB 2020</i>	77 000 000
Sum tildelinger	373 273 000
Regnskapsført pr. 31.08.2020	217 307 192
Mindreinntekt	-155 965 808
<i>Inntekt i prosent av tildeling</i>	<i>58,22 %</i>

3440.06	T2 2019	T2 2020	Endring
Gebyr reisebevis - utenlandske statsborgere	720		-720
Behandlingsgebyr statsborgerskap	29 285 990	75 835 641	46 549 651
Gebyr oppholdstillatelse	30 373 541	28 752 978	-1 620 563
Statsborgerskap	-15 800	-22 200	-6 400
Gebyr permanent oppholdstillatelse	30 572 700	32 474 940	1 902 240
Gebyr søknad om arbeidstillatelse	43 924 100	39 496 900	-4 427 200
Gebyr familieinnvandringstillatelse	43 774 750	38 786 833	-4 987 917
Gebyr oppholdstillatelse - menneskelige hensyn og MUF	146 300	93 500	-52 800

POLITIET

Gebyr studenter, forskere og au pairer	2 100	-14 100	-16 200
Visum	33 836	125 760	91 924
Gebyr ID-kort	2 041 320	1 776 940	-264 380
	180 139 557	217 307 192	37 167 635

Posten viser ved T2 en inntekt på om lag 58 % av årets tildeling. For ytterligere kommentarer knyttet til posten, vises det til BGU-rapporten.

Kap. 3440 POD – Politi- og lensmannsetaten Post 07 Gebyr – Sivile gjøremål

Justis- og beredskapsdepartementets tildelingsbrev 2020	1 121 054 000
<i>Senere brev fra JD:</i>	
<i>Supplerende tildelingsbrev nr 10 - RNB 2020</i>	56 375 000
Sum tildelinger	1 177 429 000
Regnskapsført av SI pr. 31.08.2020	700 677 814
Regnskapsført av Politi og lensmannsetaten pr. 31.08.2020	58 669
Sum regnskapsført pr. 31.08.2020	700 736 484
Mindreinntekt	-476 692 516
<i>Inntekt i prosent av tildeling</i>	<i>59,51 %</i>

Det ble i RNB tilført midlertidige stillinger for å ta ned restanser i den sivile rettspleien. Merinntekten forventet av disse stillingene vil ikke genereres før i T3. Det er imidlertid avvik mellom opprinnelig budsjett og regnskapsført da smitteverntiltak førte til at namsmannen i stor grad stengte ned sin virksomhet perioder. Forliksrådene gjennomførte ikke møter og uteoppdrag ble i svært liten grad gjennomført. Det er ikke nærliggende å tro at etterslepet fra denne perioden kan tas igjen inneværende år. Dette etterslepet er beregnet til 70 mill. kroner og er spilt inn i nysalderingen.

Kap. 3440 POD – Politi- og lensmannsetaten Post 08 Refusjoner fra EUs grense- og visumsfond

Justis- og beredskapsdepartementets tildelingsbrev 2020	30 998 000
<i>Senere brev fra JD:</i>	
Sum tildelinger	30 998 000
Regnskapsført pr. 31.08.2020	15 228 209
Mindreinntekt	-15 769 791
<i>Inntekt i prosent av tildeling</i>	<i>49,13 %</i>

Refusjonene fra EUs grense- og visumsfond på denne posten skal over hele fondsperioden utligne kostnaden til fondet på post 01 og post 48. Det er rapportert inn noe lavere utgifter enn forventet, og dermed blir inntektene i 2020 noe lavere enn estimert. Svak kronekurs reduserer dette avviket noe.

POLITIET

Kap. 442 Politihøgskolen Post 01 Driftsutgifter

Justis- og beredskapsdepartementets tildelingsbrev 2020	633 984 000
<i>Senere brev fra JD:</i>	
Supplerende tildelingsbrev nr. 2 - overføring fra 2019 til 2020	6 504 000
Supplerende tildelingsbrev nr.10 - RNB 2020	7 000 000
Sum tildelinger	647 488 000
Netto bevilgninger/utgifter	647 488 000
Administrative fullmakter:	
Kap.3442, post 02 Diverse inntekter (merinntekt)	0
Kap.3442, post 03 Inntekter justissektoren (merinntekt)	0
Sum administrative fullmakter	0
Sum bevilgninger og administrative fullmakter	647 488 000
Regnskapsført pr. 31.08.2020	391 537 253
Mindreutgift	255 950 747
<i>Forbruk i prosent av tildeling</i>	<i>60,47 %</i>

Tildelingen under kap. 442, post 01 kan overskrides med inntektene som overskrider inntektsmålene på kap. 3442, post 02 diverse inntekter og post 03 inntekter fra Justissektorens kurs- og øvingscenter.

Regnskapet per T2 viser et akkumulert mindreforbruk mot budsjett på 21,9 mill. kroner. Lavere aktivitet som følge av COVID-19 fører til færre midlertidige ansatte, og lavere utgifter til reiser mv.

Kap. 3442 Politihøgskolen Post 02 Diverse inntekter

Justis- og beredskapsdepartementets tildelingsbrev 2020	17 090 000
<i>Senere brev fra JD:</i>	
<i>Supplerende tildelingsbrev nr 10. RNB 2020 Tilleggsbevilgning</i>	7 000 000
Sum tildelinger	24 090 000
Regnskapsført pr. 31.08.2020	12 516 507
Mindreinntekt	-11 573 493
<i>Inntekt i prosent av tildeling</i>	<i>51,96 %</i>

POLITIET

Kap. 3442 Politihøgskolen

Post 03 Inntekter frå Justissektorens kurs- og øvingscenter

Justis- og beredskapsdepartementets tildelingsbrev 2020	19 003 000
<i>Senere brev fra JD:</i>	
Sum tildelinger	19 003 000
Regnskapsført pr. 31.08.2020	4 878 160
Mindreinntekt	-14 124 840
<i>Inntekt i prosent av tildeling</i>	<i>25,67 %</i>

På post 02 føres de inntekter som PHS har i forbindelse med sin drift. I tillegg inntektsføres eksterne tilskudd til forskning i regi av PHS. På post 03 føres de inntekter som PHS har i forbindelse med sin drift av kursvirksomhet på Justissektorens kurscenter på Stavern. Det er forutsatt at inntekten skal dekke utgiftene ved forannevnte kursvirksomhet. Merinntektene under kap. 3442, post 02 og post 03 kan benyttes til å overskride bevilgningen under kap. 0442, post 01 tilsvarende, jf. omtale under Kap. 0442, post 01.

Grunnet COVID-19-pandemien er det store mindreinntekter. Særlig knyttet til kursvirksomhet og kantinedrift. Dette er spilt inn i nysalderingen som reduksjoner på inntektssiden. Det er derimot ikke mulig å parallelljustere disse innteksreduksjonene i sin helhet da innsparingene ikke dekker hele bortfallet.

Kap. 448 Grensekommisæreren

Post 01 Driftsutgifter

Justis- og beredskapsdepartementets tildelingsbrev 2020	5 745 000
<i>Senere brev fra JD:</i>	
Supplerende tildelingsbrev nr. 1 - overføring fra 2019 til 2020	317 000
Sum tildelinger	6 062 000
Netto bevilgninger/utgifter	6 062 000
Administrative fullmakter:	0
Sum administrative fullmakter	0
Sum bevilgninger og administrative fullmakter	6 062 000
Regnskapsført pr. 31.08.2020	2 899 122
Mindreutgift	3 162 878
<i>Forbruk i prosent av tildeling</i>	<i>47,82 %</i>

Grensekommisæreren har et forbruk som utgjør 47,8 % av tildelingen per T2. Dette er godt avstemt med total tildeling, det forventes et regnskap i balanse ved årsslutt. Oppgjør med Forsvaret foretas i desember.

POLITIET

Kap. 414 Forlikråd og andre domsutgifter Post 21 Spesielle driftsutgifter

<i>Prop. 1 S (2019-2020) og Innst. X S (2019-2020)</i>	36 998 000
<i>Senere endringer:</i>	
Overføringer fra 2019 til 2020	1 944 000
Budsjett 2020.05.12. Prp: p117/19-20 i360/19-20	300 000
Sum tildelinger	39 242 000
Regnskapsført av Politi- og lensmannsetaten pr. 31.08.2020 - UBW	19 181 749
Mindreforbruk	20 060 251
<i>Forbruk i prosent av tildeling</i>	<i>48,88 %</i>

Forbruket ligger på rett under 50 % av budsjett. Forlikrådene er nå i full drift etter at driften stanset opp som følge av COVID-19 og påfølgende smitteverntiltak. SFN har gjenopptatt sin kursvirksomhet, og arrangerer sitt landsmøte i desember. Disse utgiftene vil bli belastet fremover (utgifter til deltakelse samt reisekostnader). Prognosen for året er dermed at tildelingen benyttes.

Vedlegg 2: Overordnet risikovurdering T2

Vedlegg 2 - Risikovurdering T2

Risikovurderingen tar utgangspunkt i de virksomhetsspesifikke målene. Den overordnede risikovurderingen er en kvalitativ vurdering av nåværende risiko og oppsummeres for hvert virksomhetsspesifikt mål. I tillegg beskrives innledningsvis noen risikofaktorer med særskilt betydning for etatens samlede virksomhet.

Overordnede utfordringer som bidrar til økt risiko

Covid-19-pandemien

Covid-19-pandemien har allerede satt politiet og samfunnet for øvrig i en ny situasjon som påvirker behovet for polititjenester og politiets kapasitet til drift og utvikling på kort sikt. Samtidig er det betydelig usikkerhet om pandemiens videre utvikling og de langsiktige konsekvensene. Pandemien forventes å påvirke kriminalitetsutviklingen på flere områder. Det forventes også en økning i saksomfanget innen sivil rettspleie fremover. Videre må politiet være forberedt på at tiltak i grensekontrollen opprettholdes over lengre tid, og at disse løpende må tilpasses etter hvert som myndighetene justerer smittevernstiltakene. På lengre sikt kan pandemien også å få konsekvenser for politiets budsjetttrammer, som en følge av svekkede offentlige finanser. Politidirektoratet legger til grunn at ringvirkningene av den pågående situasjonen vil merkes i flere år framover.

Kriminalitets- og sikkerhetsutfordringer

Politiet har over tid sett en utvikling med økning i kriminalitet og saker som er mer komplekse - med et mer alvorlig og sammensatt, digitalt og internasjonalt bevisbilde. Dette er ressurskrevende å håndtere. Politiet ser et økende behov for innsats som følger av hendelser og situasjoner som synes å følge av klima- og miljøutfordringer. Dette antas å øke i tiden fremover, og bidrar til økt press på politiets ressurser. Samtidig driver kriminalitetsutviklingen opp behovet for mer spesialisert kompetanse, teknologiinvesteringer og spesialisert samarbeid. Dette skaper kapasitetsutfordringer mellom behovet for å bekjempe alvorlig kriminalitet og forventninger om lokal tilstedeværelse.

De nødvendige smittevernstiltakene knyttet til pandemien innebar innledningsvis større isolasjon og skaper en vanskeligere økonomisk situasjon med høy arbeidsledighet. Dette forventes å påvirke kriminalitetsutviklingen gjennom en økning i økonomisk kriminalitet, arbeidslivskriminalitet, vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep. Videre forventes en økning i kriminalitet i det digitale rom, særlig bedragerier og seksuell utnyttelse av barn. De innførte grensetiltakene gir en nedgang i grenserelatert kriminalitet, men det forventes at kriminelle vil tilpasse seg situasjonen og endre modus.

[Vurder om det bør tas inn et par setninger om økt trusselnivå i samfunnet og mulig reduksjon i tilliten til politiet knyttet til demonstrasjoner og motdemonstrasjoner, bl.a. knyttet til bevegelser som SIAN og *Black lives matter*.]

Økonomiske utfordringer

Det er stort press på ressurser i driften, særlig i politidistriktene. Oppgaveporteføljen er bred, med en rekke krav til tjenestene. Dette skaper press på utviklingskapasiteten og begrenser hvor mye som investeres i utvikling. Samtidig er kravet til utvikling betydelig, med høyt innslag av øremerkede prosjekter og andre oppdrag.

Satsingen på økt politibemanning tilfører kapasitet i etaten, men skaper samtidig et press i økonomien, når større deler av de faste kostnadene ikke kan frigjøres for å møte effektiviseringskrav eller foreta investeringer i teknologi og materiell. Når det økonomiske handlingsrommet er redusert, utsettes investeringer blant annet på materiell og EBA for å møte presset på ressurser i driften. Det gjør at etterslepet øker når reanskaffelser utsettes.

Manglende kapasitet til sentrale effektiviseringstiltak medfører at de lokale enhetene i hovedsak må møte effektiviseringskravene ved prioriteringer innenfor budsjettammen. Samtidig har de begrensede virkemidler for å effektivisere tjenester og arbeidsprosesser som går på tvers av enhetene, eller krever samlet utvikling i PIT, PFT eller andre enheter. Den ønskede kapasitetsøkningen bidrar derfor til å hindre en del investeringer i nødvendig utvikling.

Pandemien har til nå ikke hatt vesentlige konsekvenser for politiets økonomiske rammer, og forventes ikke å ha det for 2020. Pandemien forventes imidlertid å svekke offentlige finanser de nærmeste årene. Dette forventes å få konsekvenser for politiets budsjettammer, og kommer i tillegg til den allerede forventede reduksjonen i det økonomiske handlingsrommet i staten. Politiet må forberede seg på nedgang i budsjettammene, med tiltak som også kan redusere tjenestene.

Særskilte risikofaktorer

Politidirektoratet vil trekke frem noen risikofaktorer med særskilt betydning for etatens virksomhet. Faktorene bidrar ikke nødvendigvis til risiko for manglende måloppnåelse i ett enkelt mål eller for måloppnåelsen isolert i 2020. Der disse risikofaktorene også er knyttet til et enkelt mål, omtales dette under målet senere i dokumentet. Risikoreducerende tiltak er også omtalt under det enkelte mål. Faktorene utfordrer både utviklingsevnen i etaten, og innebærer en vesentlig økonomisk utfordring som gjør det krevende å opprettholde tjenestenivået i driften. Dette påvirker alle de virksomhetsspesifikke målene på lengre sikt.

i. Reduserte økonomiske rammer, og behov for større endringer

Pandemien kan medføre reduserte budsjetter som følge av svekkede offentlige finanser. Dette vil forsterke behovet for større effektiviseringstiltak, endringer i organisering av tjenestene og endringer i tjenestestrukturen i politiet (hvilke oppgaver politiet skal løse, samt krav og prioritering av disse). Politidirektoratet vil vurdere alternative tiltak som kan møte utviklingen. Det kan også være behov for radikale tiltak som utfordrer dagens krav til tjenester, organisering og måloppnåelse.

ii. IKT-sikkerhet

Politiet har i dag et betydelig behov for å styrke IKT-sikkerheten som følge av rask teknologisk utvikling som har medført høy sårbarhet og risiko for trusler om digitale angrep, som inntrengning, informasjonslekkasje mv. Det er prekært for politiet å få redusert inntrengningsrisiko, økt deteksjonsevne og økt evne til skadebegrensning, og bedre styringsprosesser i egen virksomhet ved sikkerhetshendelser. Infrastrukturen må være robust og sikret mot IKT-angrep, med god kapasitet og tilgjengelighet. Politiet har pågående en rekke tiltak, men behovet for å investere i mer fremtidsrettet IKT-infrastruktur både lokalt og sentralt er fortsatt betydelig. Det planlegges derfor fortsatt å omdisponere budsjettmidler fremover fra enhetene i politiet, for å sikre investeringer i IKT-sikkerhet. De nødvendige investeringene kan ikke dekkes over driftsbudsjettet uten at det går utover de ordinære polititjenestene.

iii. Utvikling av EUs informasjonssystemer

Politiet vil ikke kunne møte utviklingen av EUs informasjonssystemer i tråd med den overordnede fremdriftsplanen som i dag er lagt fra EU. Dette er allerede rapportert til EU. Utviklingsomfanget er høyt, svært krevende for politiet, og med uavklart finansiering og planer for nasjonal styring og koordinert utvikling. Covid-19 pandemien bidrar samtidig til utsettelse i fremdriften, både nasjonalt og i EU. Det er mulighet for at de pågående prosjektene i politiet kan få forsinkelser på inntil ett år. Det er blant annet rapportert til EU om sannsynlig forsinkelse på 6-12 måneder for Entry/Exit (EES). For andre tiltak er det ikke gjennomført utrednings- og planarbeid. Utviklingen på dette området beslaglegger vesentlig kapasitet, krever vesentlig finansiering fremover, og vil begrense utvikling på andre områder i politiet.

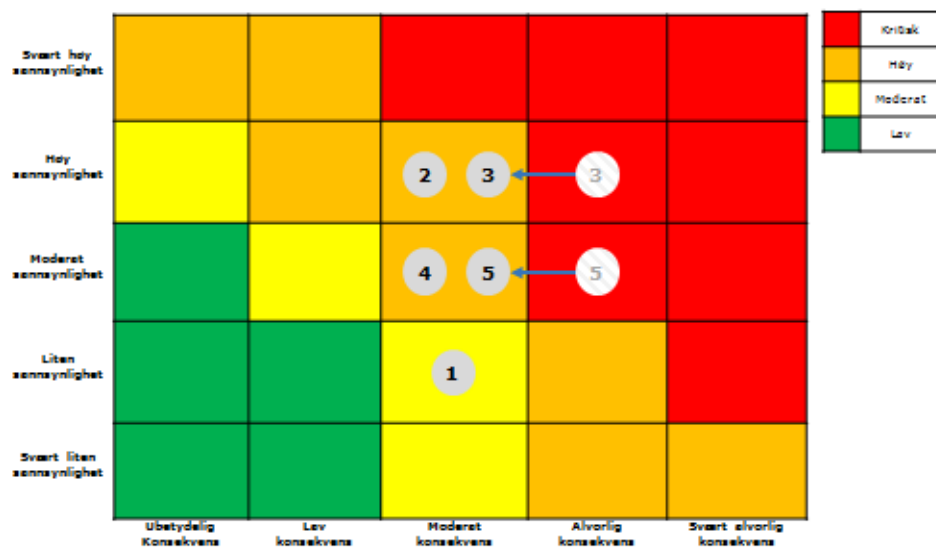
iv. Gjennomføringsrisiko i pågående prosjekter

Behovet i politiets utviklingsportefølje er større enn etatens kapasitet og gjennomføringsevne. Risikonivået i porteføljen er for høyt, for enkeltprosjekter og for porteføljen samlet sett. Det er sannsynlig at ressurser også fremover må hentes fra driften i politiet for å dekke kostnader ved utviklingstiltak, eller ved å redusere prioritert utvikling. Manglende utvikling vil samtidig forvitre understøttelse av driften og øke sannsynligheten for uønskede hendelser. Eksempelvis er innføringen av Nye pass og ID-kort (NPID) og Nye datasentre pågående investeringer med stor usikkerhet. I tillegg ligger det flere store, krevende prosjekter, blant annet knyttet til IKT-sikkerhet og nye tjenester knyttet til grense og ID jf. omtale over, foran oss. Potensielt vil usikkerheten virke negativt inn på andre investeringer som er nødvendig på kort og lengre sikt. Covid-19-pandemien tilfører ytterligere risiko for framdriften i pågående prosjekter. Det kan bli behov for ytterligere bevilgninger i noen av prosjektene som følge av forsinkelser.

v. Svak utviklingskapasitet

Det er stort behov for ressurser i driften, særlig i politidistriktene. Politiets oppgaveportefølje er bred, med en rekke krav til tjenesten. Dette skaper press på utviklingskapasiteten og hvor mye som investeres i utvikling, herunder evnen til mottak og implementering av utviklingstiltak ute i organisasjonen. Samtidig er kravet til utvikling betydelig, med høyt innslag av øremerkede prosjekter og andre oppdrag. Høyt omfang og usikkerhet om hvilke utviklingstiltak som vedtas kort tid før igangsetting, begrenser mulighetene for god tilpasning av utviklingskapasiteten. Begrensninger i tilgjengelig utviklingskapasitet gir videre små muligheter for å investere i utvikling som kunne effektivisert oppgaveløsningen i etaten. Dette er en særlig utfordring når de økonomiske utsiktene, som forventes å bli ytterligere forverret som følge av pandemien, gjør at politiet må være forberedt på reduserte budsjettammer.

Risikomatrise T2

Risikoområde	S	K	T2-20	T1-20	T3-19
1 Befolkningens trygghet og sikkerhet ivaretas	2	3	Moderat	Moderat	Moderat
2 Redusert kriminalitet gjennom effektiv forebygging	4	3	Høy	Høy	Høy
3 Effektiv straffesaksbehandling med høy kvalitet	4	3	Høy	Krittik	Krittik
4 Alle som oppholder seg i Norge har avklart identitet og lovlig opphold	3	3	Høy	Høy	Høy
5 Tilgjengelige tjenester med god service	3	3	Høy	Krittik	Krittik

1.1 Risikoområde 1: Befolkningens trygghet og sikkerhet ivaretas

T1 2020	Sannsynlighet: 2	Konsekvens: 3	Moderat
T2 2020	Sannsynlighet: 2	Konsekvens: 3	Moderat

I politiets innbyggerundersøkelse for 2019 oppgir 94 prosent av Norges befolkning at de føler seg trygge der de ferdes og bor. Sammenliknet med 2018 har det til 2019 også vært en økning på 2 % prosentpoeng på trygghetsfølelse. I tillegg er det i undersøkelsen en oppgang i tilliten til politiet fra 77 til 79 % fra 2018 til 2019. Denne økningen på 2 % prosentpoeng er liten, men signifikant. Andelen som har svært høy tillit til politiet er i 2019 den høyeste som har blitt registrerte de siste fem årene. Politiet ser likevel med noe bekymring på den siste tids hendelser knyttet til demonstrasjoner og motdemonstrasjoner, hvor det har vært tilfeller av vold og aggresjon mot politiet.

Politiets operative evne i dette stadiet av pandemien regnes som god. Personellmessig er etaten marginalt påvirket av smitte og belastningen knyttet til karantenebestemmelsene er håndterbar. Politiet har et økt kapasitetsbehov i anledning midlertidig gjeninnføring av personkontroll ved Indre-Schengen grense. Oppdraget ivaretas delvis ved hjelp av forsterkningsressurser etter midlertidig ansettelse og delvis gjennom omdisponering internt i politidistriktene.

Grunnet den pågående pandemien er politiets kontraterrorøvelse Nordlys, besluttet avlyst for 2020. Redusert øvingsaktivitet kunne isolert sett ha hatt kortsiktige konsekvenser for politiets innsatsevne og samvirke med andre beredskapsaktører. Imidlertid har POD siden pandemien inntraff fått testet sin krisehåndteringsevne og samhandlingen med andre aktører gjennom å stå i stabsorganisering de siste 6

månedene. Håndteringen av pandemien regnes som en pågående operasjon for politiets del. For øvrige nasjonale øvelser skal politiet delta i henhold til kapasitet og i samråd med gjeldende smittevernregler.

Som følge av pandemien og behovet for å ivareta smittevernhensyn er det innført midlertidige ordninger som betyr mindre trening for innsatspersonell i kategoriene 3 og 4. Dette vurderes til ikke å ha konsekvenser for politiets innsatsevne på kort sikt. Midlertidige ordninger for IP-trening videreføres for 2021. IP-trening gjennomføres i størst mulig grad, basert på individuell og lokal risiko- og sårbarhetsvurdering, og med de til enhver tid gjeldende begrensninger for trening og opplæring som smittevernregler medfører. Det er behov for å gjennomføre en risiko- og sårbarhetsanalyse for å vurdere hvordan mindre trening for innsatspersonellet påvirker innsatsevnen og ferdighetsnivået på lang sikt.

Responstiden til politiet kan påvirkes dersom smitteverntiltak tilsier at det er færre patruljer tilgjengelige for distriktene. I perioden etter 12. mars 2020 har noen distrikt rapportert at de i perioder hadde færre ressurser tilgjengelige, dette grunnet smitteverntiltak, mens i andre perioder har de hatt flere ressurs tilgjengelige, grunnet bl.a. at det ikke gjennomføres IP-treninger. Ved at det ikke gjennomføres fast trening for IP-personell, er det større grunn til å anta at det på lengre sikt vil kunne gå ut over kvaliteten i politiets oppdragsløsning, mer enn det vil kunne påvirke politiets responstid negativt. Tilgjengeligheten på politiresurser påvirker i større grad responstiden.

For objektsikringsprosjektet har framdriften i leveranser mot 2020-lovnaden i perioden vært som planlagt. Prosjektet arbeider mot at målet om sikring av 4 skjermingsverdige objekter innen utgangen av 2020 vil oppnås. Prosjektet har tidligere rapportert om forsinkelser som følge av Covid-19 på 3-12 uker. Prosjektet har i dag ingen pågående leveranser hvor fremdrift påvirkes av Covid-19. Prosjektet arbeider samlokalisert fra egne prosjektlokaler og vurderer at det på grunn av sesong er en økt sannsynlighet for karantene. Karantene vil kunne medføre forsinkelser i dokumentasjon av fase 1, samt planlegging av fase 2. Det er innført avbøtende tiltak og restrisiko er akseptert.

1.2 Risikoområde 2: Redusere kriminalitet gjennom effektiv forebygging

T1 2020	Sannsynlighet: 4	Konsekvens: 3	
T2 2020	Sannsynlighet: 4	Konsekvens: 3	

Forebygging er i kjernen av politiets samfunnsoppdrag jf. politiloven § 1. Politiets virksomhetsstrategi frem mot 2025 setter som ambisjon at politiet skal være i forkant av kriminaliteten: *«I 2025 opplever innbyggerne et trygt samfunn der vi driver målrettet forebygging på tvers i etaten, med systematisk utnyttelse av kunnskap og i samarbeid med andre aktører»*.¹ Det er gitt føring om at forebygging skal være politiets hovedstrategi og ligge til grunn for all oppgaveløsning. Det gjelder innen alle politiets fagområder, for samhandling på tvers av fagområder og for politiets samarbeid med andre aktører.

Iverksetting av forebygging som politiets hovedstrategi utgjør et endringsarbeid som krever fokus og prioritering over tid for at endringene skal sette seg blant ledere og medarbeidere i organisasjonen. Sentrale risikofaktorer er manglende kunnskap og kompetanse, utfordringer knyttet til styring og ledelse, samt

¹ Politidirektoratet (2017). *Politiet mot 2025. Virksomhetsstrategi for Politi- og lensmannsetaten* (s. 16).

manglende samarbeid og samhandling. Politidirektoratet vil høsten 2020, som et risikoreduserende tiltak, legge frem en ny strategi for perioden 2021-2025. Det utarbeides samtidig en gjennomføringsplan som konkretiserer oppfølgingen av strategien. Gjennomføringsplanen vil være et dynamisk dokument som skal oppdateres underveis i strategiperioden. Strategi og gjennomføringsplan vil følges opp gjennom resultatavtaler og styringsdialog. I utviklingen av strategien er det lagt vekt på en bred involvering på tvers av fagområder i politiet. Dette vurderes som viktig for å synliggjøre de ulike fagområdenes bidrag til forebygging og forplikte oppfølgingen av strategien innenfor de ulike fagområdene.

- Politidirektoratet utarbeider i samarbeid med Politihøgskolen et e-læringsopplegg for å gjøre medarbeidere i politiet kjent med strategien og for å bidra til en mer enhetlig forståelse av og tilnærming til forebygging i politiet.

Politiets forvaltningsoppgaver er viktige for å forebygge kriminalitet og uønskede hendelser. Forebygging gjennom forvaltning gir politiet mulighet til å hindre at tillatelser gis eller tilbakekalle tillatelser fra personer som ikke lenger fyller vilkårene for å inneha en tillatelse (våpen, førerkort, vaktvirksomhet, pass, brukthandel osv.). Forebygging gjennom forvaltning handler om å bruke informasjon politiet allerede besitter for å forebygge alvorlige hendelser og kriminalitet på tvers av fagområder. Det er identifisert et potensiale for styrket samhandling mellom forvaltning og øvrige fagområder i politiet, med tilhørende risiko for at man ikke får til dette.

Innen ID-feltet er særlige viktige tiltak knyttet til utstedelsesprosessen for nye pass og nasjonale ID-kort. Dette vil redusere risiko for ID-misbruk og at en person kan opptre med flere identiteter.

Videreutviklingen av forebygging som politiets hovedstrategi er også operasjonalisert gjennom politiets håndtering av Covid-19, bla. gjennom oppfølging av etterretningsoppsummeringer, kriminalitetsforebyggende operasjonsordre og innsatsen mot særlig sårbare barn og unge og vold i nære relasjoner. En strukturert og jevnlig dialog med nivå 2-ledere og ulike fagnettverk (bl.a. SARA, politikontakter, radikaliseringskontakter, næringslivskontakter) har gitt et tydeligere fokus på forebygging i perioden.

1.3 Risikoområde 3: Effektiv straffesaksbehandling med høy kvalitet

T1 2020	Sannsynlighet: 4	Konsekvens: 4	
T2 2020	Sannsynlighet: 4	Konsekvens: 3	

Det overordnede målet for politiets straffesaksbehandling er god ivaretagelse av publikum gjennom enkeltsaksbehandling og en sunn totalportefølje.

Ved vurdering av risiko for å nå en effektiv straffesaksbehandling med høy kvalitet har POD tatt utgangspunkt i restanser, måloppnåelse på prioriterte områder og en totalvurdering av porteføljen både nå og den nærmeste fremtid. Det er også sett hen til statsadvokatinspeksjoner og tilbakemeldinger fra politidistriktene. Etter en samlet vurdering reduseres risikoen fra kritisk til høy og konsekvensen er derfor redusert fra T1, til moderat, da politidistriktene oppfattes å ha kontroll på de alvorligste sakstypene.

Gjennomføringen av politireformen medførte for det første en generell restansevekst (IPA) som følge av produksjonstap. For det andre måtte ny distriktsorganisering "kjøres inn", og flere distrikter jobber fortsatt

for å få en effektiv saksflyt. I tillegg har politiet de senere årene opplevd en vridning av porteføljen mot mer alvorlige og arbeidskrevende saker. I følge kapasitetsvurderingen benyttes omtrent en tredjedel av straffesaksressursene på 3 % av straffesakene. Kriminalitetsendringene med tilhørende kapasitet- og kompetansebehov er i seg selv en risiko som må håndteres i et lengre perspektiv. Det er særlig høy risiko knyttet de sakstypene som fordrer spesialistkompetanse, slik som innenfor digital etterforskning (DPA), seksual-, mishandlings- og økonomisaker. Straffesakenes effektivitet og kvalitet påvirkes noe av kapasitetsutfordringer.

Tiltak for bedre strategisk styring i politidistriktene

Målet på straffesaksområdet er effektiv straffesaksbehandling med høy kvalitet. Enkelte styringsindikatorer knyttet til generelle restanser og saksbehandlingstid innen prioriterte områder skal gi uttrykk for om målet nås. Overfor politidistriktene har POD gjennom Resultatavtale 2020 utformet en målsetning om en sunn totalportefølje, hvor prioriterte sakstyper etter riksadvokatens mål- og prioriteringsrundskriv gis tilstrekkelig prioritet. Målsetningen er tatt inn i Flerårig virksomhetsplan og er derfor flerårig. I dette bildet har styringsindikatorene i seg selv en underordnet rolle; det er forvaltningen av den totale straffesaksportefølje, inkludert ressursene (kapasitet og kompetanse), og resultatene av dette som står sentralt.

En naturlig del av målsetningen om sunn totalportefølje er distriktenes egen gjennomgang av organisering og arbeidsprosesser. Derfor er dette tatt inn som oppdrag til politidistriktenes resultatavtaler, og må ses i sammenheng med Tildelingsbrev 2020 O12. Enkelte distrikter har påbegynt slike analyser og identifisert aktuelle tiltak. Dette er arbeid med et langvarig perspektiv, og iverksettelse av tiltak må ses i sammenheng med og tilpasses den daglige drift. Flere distrikter har iverksatt visse mindre organisasjonsmessige endringer eller planlegger med dette for å utnytte ressursene mer effektivt og tilpasset et endret kriminalitetsbilde. Det tar tid før effekten av organisasjonsendringer på avgrensede områder kan identifiseres. POD ser for øvrig bedring innen voldtekt og mishandling i nære relasjoner, sakstyper som begge er prioritert, hvor restansesituasjonen på nasjonalt nivå er bedre enn på en god stund.

For ytterligere å tydeliggjøre distriktenes styring og ledelse av straffesaksbehandlingen, planlegger POD at distriktene for neste år skal utarbeide lokale mål for enkelte deler av straffesaksbehandlingen, dog innenfor overordnede nasjonale føringer. Det innebærer at distriktene selv innen målsetningen om sunn totalportefølje skal angi forventet utvikling og følge opp denne.

Vi ser at distriktene har bedret sin evne til å følge opp straffesaksporteføljen, blant annet gjennom et system kalt PSV Monitor. I år var det planlagt med kortere opplæring som del av Obligatorisk årlig opplæring (se også under) innen porteføljebehandling på individnivå for påtalejuristene, noe som kun delvis ble gjennomført pga. pandemien.

POD ønsker å videreutvikle porteføljeoppfølgingssystemet i PSV for å gjøre det enklere å monitorere – og derigjennom følge opp – porteføljen på ulike nivåer. En bedret porteføljebehandling vil medvirke til bedre resultater, særlig innenfor prioriterte områder. Det er også ønskelig å utvikle nye indikatorsett som i større grad gjenspeiler en god totalporteføljebehandling og som ikke virker målforskjvende.

Digitaliseringstiltak

Digitaliseringstiltak er sentrale både for å øke effektiviteten (reducere behovet for menneskelig håndtering), kvalitet (notoritet på metodikk, dokumenter og beslag), samt tilgjengelighet for borgerne.

Gjennom det siste halvåret – fremskyndet av behovet under pandemien – er det utviklet en digital underskrift i politiets straffesakssystem (BL) for 98 % av dokumentene. Dette reduserer behovet for bruk av papir, printere og ekspedisjoner av saksmapper. Digital signatur er også en av flere forutsetning og elementer på veien mot en heldigital straffesak, hvilket er den største effektiviseringseffekten.

Det er laget løsninger slik at flere anmeldelser kan leveres digitalt. Dette er til gode både for borgerne og politiet. For politiet innebærer det en effektiviseringsgevinst ved at anmeldelser nå går direkte inn i straffesakssystemet uten manuelle håndgrep.

Som den del av det såkalte DSOP-prosjektet jobbes det med en automatisert tilgang til kontoopplysninger, noe som vil spare straffesaksmiljøene og bankene for manuell håndtering av slike begjæringer. Det gjennomføres nå en pilot med sikte på en nasjonal utrulling.

Under ledelse av Justis- og beredskapsdepartementet arbeider politiet sammen med øvrige aktører i straffesakskjeden i Prosjekt ESAS. Forutsatt ekstern finansiering vil ESAS fra tidligst slutten av 2021 omfatte digital og automatisert håndtering av dommer og kjennelser og derfor redusere behovet for manuell håndtering av disse.

POD ønsker å få gjennomført digital forkynning i straffesaker (anslagsvis 100.000 dokumenter årlig). Det fordrer både lovendring og bedret teknisk løsning. Problemstillingen er gjort kjent for Justis- og beredskapsdepartementet gjennom et høringsinnspill og blir fulgt opp videre av POD da løsningen vil gi effektiv saksbehandling samt monetære gevinster.

Bedre håndtering av digitale beslag og digitale løsninger som gjør det lettere for politipatruljen å utføre etterforskingsskritt på stedet, er i planfasen.

Digitaliseringstiltak skjer i nødvendig utstrekning i samarbeid med Riksadvokatembetet, og må ses som nasjonale tiltak, jf. også Tildelingsbrevet 2020 O12.

Tiltak for å håndtere pandemien

Pandemitiltakene har vanskeliggjort både etterforskning (samhandling) og iretteføring (en periode stans i iretteføringen). Det ble iverksatt digitaliseringstiltak (se over) og iverksatt VTC-løsninger for å sikre politiets effektivitet i denne perioden. Videre har det vært utstrakt samarbeid mellom POD og øvrige aktører i straffesakskjeden for å identifisere problemområder og håndtere disse løpende, som f.eks. tilrettelegging for politiavhør og gjennomføring av digitale hovedforhandlinger. POD har gitt politidistriktene ordre om å skjerme personell innen fagområdene seksuallovbrudd og mishandling i nære, og har fulgt opp disse prioriterte områdene særskilt. Rapporteringer og tilbakemeldinger fra politidistriktene tilsier at håndteringen av de prioriterte områdene har vært god.

Restanser innen iretteføring vil avhjelpes gjennom tilleggsbevilgning, som vil gi økt påtalekapasitet.

Tiltak for å møte manglende kapasiteter

De senere årene har det blitt avdekket omfattende seksuallovbruddsaker forøvet over internett. Dette har satt politiets digitale etterforskningskapasiteter under høyt press. Følgen av dette er at etterforskningstiden blir lengre, eller at saker som fordrer digital etterforskning ikke kan forfølges av kapasitetsårsaker. Sårbarheten vil øke i takt med økningen i antallet straffesaker forøvet over internett.

Et sentralt tiltak er opprettelsen av Nasjonalt datakrimsentert (NC3) på Kripos. NC3 skal være ferdig etablert innen utgangen av 2022, og vil da kunne bistå politidistriktene og selv etterforske særskilte straffesaker. Politidistriktene bygger egne kapasiteter og kompetanse innen digital etterforskning.

For å øke politiets kapasitet og kvalitet i økonomisaker, iverksatte POD sammen med Riksadvokatembetet "Prosjekt øko" i 2017. Prosjektet rulles ut suksessivt i politidistriktene. Det skal bedre både organisering, og derigjennom effektiviteten, og kvaliteten i økonomiske straffesaker. Prosjektet er noe forsinket, men første evaluering (i form av inspeksjon) i regi av Statsadvokaten forventes gjennomført i løpet av året.

Generelt utfordres politidistriktene, og særlig de mindre, når det kommer til ressurskrevende saker. Et stort ressursuttak til omfattende saker f.eks. innen seksuallovbrudd, gjør at muligheten for å håndtere andre arbeidskrevende områder reduseres. Den bedre porteføljeforvaltningen omtalt over vil bidra til å balansere ressursene, men kan ikke løse utfordringen i distriktene.

Tiltak for å motvirke turnover

I etterforskningsløftet ble høy turnover identifisert som en faktor som påvirker både effektivitet og kvalitet negativt. Det er iverksatt flere tiltak for å motvirke turnover. Obligatorisk årlig opplæring er innført for samtlige påtalejurister og etterforskere i politiet.

Videre er det fra 1.1.2020 innført nye opprykksregler for politibetjenter. Sentralt står krav om faglig relevant opplæring, i tillegg til at etterforskere får raskere opprykk enn andre polititjenestepersoner. Det er for tidlig å måle effekten av tiltaket. Tiltaket har en negativ økonomisk side for distriktene (tidligere opprykk utløser høyere lønn), men forventes å motvirke turnover i tillegg til å gi mer effektiv og målrettet straffesaksbehandling.

POD vurderer en ny grunnutdanning for påtalejurister. I tillegg til å gi påtalejuristene god og nødvendig kompetanse, er målet å sikre lengre ståtid gjennom høyere anseelse. Den oppnevnte arbeidsgruppen utarbeidet et forslag som ble sendt på høring i 2019/2020, og POD skal nå vurdere forslaget og høringsuttalelsene som er avgitt. Den foreslåtte opplæringen vil tidligst ha oppstart i 2022.

POD har iverksatt et arbeid for å utvikle et karrieresystem for de som ikke omfattes av de nye opprykksreglene (politibetjentstillingene). Frist for leveranse av dette er ikke fastsatt.

Tiltak for å heve kvaliteten

Gjennom etterforskningsløftet er det iverksatt Obligatorisk årlig opplæring (OÅO) for personell som håndterer straffesaker, et fag- og forvaltningsapparat er etablert for å utvikle straffesaksfaget i takt med utviklingen og i samarbeid med fag- og opplæringsansvarlige i distriktene. Systematisk erfaringslæring i

enkeltsak er også påbegynt. Selv om tiltakene har vært i drift en stund, anses de fortsatt å være under etablering. Det tar tid å forankre tiltakene i organisasjonen, modne prosessene og koordinere de ulike aktørene. Faggruppene, som er en del av fag- og forvaltningsapparatet, er i ferd med å levere sine første produkter. Dette skaper grunnlag for forbedring på ulike områder og vil gi effekt over tid.

Kvalitetstiltakene er ressurskrevende. Disse er imidlertid avgjørende for å sikre tilfredsstillende grunnkompetanse innen straffesaksfeltet, noe som var hovedformålet med etterforskningsløftet. I POD gjennomføres det nå et arbeid for å balansere de ulike ansattegruppenes behov for årlige vedlikeholdstrening (OÅO og IP) opp mot ressursuttaket disse utgjør.

Felles straffesaksinntak (FSI) er i drift i alle politidistrikt, men er på ulikt nivå i forhold til PODs akseptansekriterier. FSI har økt kvaliteten på sakene i initialfasen, som er et av hovedmålene med den nye funksjonen. Dette stadfestes i flere inspeksjonsrapporter fra statsadvokatene. Avvikene fra akseptansekriteriene gir likevel risiko knyttet til ressurssetting, organisering og overføring av saksansvar i distriktet.

1.4 Risikoområde 4: Alle som oppholder seg i Norge har avklart identitet og lovlig opphold

T1 2020	Sannsynlighet: 3	Konsekvens: 3	
T2 2020	Sannsynlighet: 3	Konsekvens: 3	

Utlendinger med usikker identitet som oppholder seg i landet kan utgjøre en risiko for samfunnssikkerheten og økt kriminalitet. Politiet erfarer at identitetstyveri og bruk av forfalskede og falske dokumenter er en økende utfordring. Nasjonalt ID-kort til utenlandske borgere vil bidra til å redusere risiko og virke forebyggende på en rekke kriminalitetsområder, ikke minst arbeidslivskriminalitet. Politidirektoratet har overfor JD foreslått at utlendinger med usikker identitet (utlendingslovens § 38 femte ledd) kan få utstedt et "identifikasjonsnummerkort" for å låse personen til én identitet i Norge og at utlendinger med sannsynliggjort identitet bør kunne få utstedt nasjonalt ID-kort.

God grense- og territorialkontroll vil bidra til at de som kommer til og oppholder seg i landet har avklart identitet. I forbindelse med tiltak mot spredning av koronaviruset ble allerede gjennomført grensekontroll på indre Schengengrense utvidet og forsterket. Dette innebærer en risikobasert innreisekontroll på landegrensen mot Sverige og Finland, samt på ankommende luft – og sjøfartøy fra andre Schengenland. Samtidig ble det etablert nye hjemler for bortvisning på grensen med bakgrunn i smittevernloven. Gjennomført grensekontroll på indre Schengengrense er i denne omgang vedtatt i perioden frem til 13. oktober 2020. Videre er det innført redusert åpningstid på grensen mot Russland.

Selv om grensekontrollen er risikobasert og ikke gjennomføres systematisk på alle (mulige) grenseoverganger inn til Norge, vil en betydelig tilstedeværelse av politiet på de store og mellomstore grenseovergangsstedene gjøre det vanskeligere å reise inn til landet uten avklart identitet og lovlig opphold. Samtidig har Covid-19 situasjonen resultert i en drastisk nedgang i antall reisende over grensen. Utviklingen i smittesituasjonen i Norge og Europa for øvrig tilsier at det fortsatt vil være sterkt redusert reisevirksomhet i tiden fremover.

Norge er som Schengen-assosiert land pålagt å implementere de kommende EU-informasjonsystemene innenfor grense- og territorialkontroll. Politiet vil ikke kunne møte utviklingen av EUs informasjonssystemer i tråd med den overordnede fremdriftsplanen som i dag er lagt fra EU. Dette er allerede rapportert til EU. Utviklingsomfanget er høyt, svært krevende for politiet, og med uavklart finansiering og planer for nasjonal styring og koordinert utvikling. Covid-19 pandemien bidrar samtidig til utsettelse i fremdriften, både nasjonalt og i EU. Det er mulighet for at de pågående prosjektene i politiet kan få forsinkelser på inntil ett år. Det er blant annet rapportert til EU om sannsynlig forsinkelse på 6-12 måneder for Entry/Exit (EES). For andre tiltak er det ikke gjennomført utrednings- og planarbeid. Utviklingen på dette området beslaglegger vesentlig kapasitet, krever vesentlig finansiering fremover, og vil begrense utvikling på andre områder i politiet.

1.5 Risikoområde 5: Tilgjengelige tjenester med god service

T1 2020	Sannsynlighet: 3	Konsekvens: 4	
T2 2020	Sannsynlighet: 3	Konsekvens: 3	

På tross av pandemien, har politiets tjenester hatt god tilgjengelighet gjennom perioden. Med bakgrunn i etterfølgende vurdering av risiko reduseres derfor konsekvens til moderat i riskomatriksen, slik at risiko går fra kritisk til høy.

Politiet skal ha tilgjengelige tjenester med god service overfor befolkning og virksomheter. Dette gjelder tilgang til politiets tjenester både i den fysiske og digitale verden og omfatter også forvaltningstjenester og sivil rettspleie. God service innebærer enkel tilgjengelighet, rask tilbakemelding, god kvalitet og en samhandling som kan forventes i et moderne samfunn.

Fra innbyggernes ståsted har vi undersøkelser som viser at det er politiets totale tilgjengelighet i ulike kanaler som er av betydning. Hvordan politiet møter innbyggerne har betydning for både tilliten til politiet og hvordan innbyggerne opplever trygghet og tilfredshet med politiets ulike tjenester.

Det er viktig at politiet på en profesjonell måte evner å tilegne seg informasjon fra innbyggerne, og identifisere deres behov, samt involvering og samhandling med både offentlige og private virksomheter. Summen av de arenaer politiet er på danner grunnlaget for hvordan politiet oppleves som tilstedeværende. Direktoratet har utarbeidet følgende foreløpige definisjon for tilstedeværelse;

Med tilstedeværelse menes summen av fysiske og digitale møteplasser mellom politiet og befolkningen. Dette er møteplasser hvor politiet forebygger, håndhever, beskytter og yter hjelp og service til enkeltmennesker eller lokalsamfunn.

Regjeringen stiller også krav til digitalisering. Deres definisjon er som følger;

"Digitalisering handler om å bruke teknologi til å fornye, forenkle og forbedre. Det handler om å tilby nye og bedre tjenester, som er enkle å bruke, effektive, og pålitelige. Digitalisering legger til rette for økt verdiskaping og innovasjon, og kan bidra til å øke produktiviteten i både privat og offentlig sektor."

Digitaliseringsrundskrivet ligger som en føring fra Regjeringen for digitalisering av politiet og har 11 krav og flere anbefalinger. For politiets del er det kun kravet om bruk av elektronisk faktura og grenseoverskridende

tjenester som ansees oppfylt, de øvrige områdene er ikke innfridd eller kun delvis innfridd. Dette gjelder krav om å sette brukerens behov i sentrum, velge digitale løsninger fremfor de manuelle, tilrettelegge for å gjenbruke og dele informasjon, informasjonssikkerhet, personvern, bruke felleskomponenter, følge arkitekturkrav, oppdatert sourcingstrategi og bruk av skytjenester.

Det er hittil i år levert digitalisering av tjenester til borgere og virksomheter innenfor sivil rettspleie (forliksrådet) og straffesak (anmeldelse). Innenfor straffesak er det påbegynt et arbeid med digital forsendelse av stevning og forkynnelse til borger via Altinn. Denne funksjonen vil bli utvidet med flere typer dokumenter.

Direktoratet vil slutføre arbeidet med kanalstrategien innen utgangen av året og denne vil bli et viktig grunnlag for det videre arbeidet med digitalisering. Kanalstrategien vil legge føringer for hva som er tilfredsstillende tilstedeværelse. Videre vil den bidra til at digitaliseringsrundskrivnet i større grad etterleves enn hva som er tilfelle i dag.

Leveransetakten på digitale tjenester i politiet har til nå ikke vært tilfredsstillende. Kanalstrategien må realiseres og det må startes konkrete digitaliseringstiltak rettet mot samfunnet. Manglende digitalisering i politiet skyldes primært stramme rammer med liten mulighet til å prioritere dette over øvrige pålagte oppdrag og målkrav. Dette har resultert i at flere prosjekter har vært gjennomført med absolutt minimums ambisjonsnivå med manuelle løsninger, rene utskiftinger som har gitt liten tilleggsverdi for politiet og samfunnet, prosjekt som er stoppet da gjennomføring hadde for høy risiko, og etterslep på investeringer til maskinhaller og infrastruktur, samt en spredning av midler til digitalisering i etaten. Lokale IT-miljøer bygges opp og det forhindrer kraftsamling, synergieffekter og en nasjonal helhetstenkning. Flere av de nevnte områdene over, vil også kreve investeringer i årene fremover.

Risikoen blir ikke mindre av at det er kjente store prosjekter som vil kreve vesentlige investeringer fremover. Neste generasjon nødnett og utskifting/fornyelse av IKT-støtte til områder som i dag har svært gamle og utdaterte løsninger, er to eksempler. Det siste vil på mange områder være en forutsetning for å få til digitaliserte tjenester.

Kompetanse på digitalisering, som en integrert del av virksomhetsutviklingen, er viktig for direktoratet. Dette må benyttes som et aktivt virkemiddel for å realisere tiltak som gir effektivisering på kort og lang sikt. Politiets evne til å gjennomføre mer arbeid med mindre ressurser, vil være nøkkelfaktorer fremover.

Innbyggerundersøkelsen viser at tilliten til politiet har vært høy de siste årene på tross av manglende digitale tjenester. Det signaliserer at politiets møte med borgere og virksomheter, samt positiv presseomtale om politiet, har hatt større påvirkning på innbyggerundersøkelsen. Det er en risiko for at resultatene fra innbyggerundersøkelsen kan utvikle seg i negativ retning, dersom politiet ikke klarer å levere digitale tjenester til samfunnet.

Ekstrabevillingen for midlertidig ansettelse av 400 politiutdannede ut 2020 for å håndtere Covid-19 har bidratt til økt synlighet og tilgjengelighet i perioden. En ytterligere styrking av antall politiutdannede for å nå målet om 2 per 1000 er høyt prioritert og vil bidra til å øke fysisk tilgjengelighet ytterligere.

Etaten har på tross av nedstenging ifm Covid-19, tilgjengeliggjort sine tjenester. Sammenligner man tall for T2 med samme periode i fjor, viser det marginale endringer tatt situasjonen i betraktning. Mottatte våpen søknader gikk ned 5 %, pass søknader har gått betydelig ned, men dette må knyttes til innførte reiserestriksjoner. Antall anmeldelser gikk også ned i perioden, og dette knyttes også til et mer lukket

samfunn. Digital anmeldelse har kompensert for noen sakstyper. De interne støttetjenestene har også bidratt til at tjenestenivået er opprettholdt. Å oppnå kontakt med politiet på nødnummer 112 er en viktig side av politiets tilgjengelighet og tilstedeværelse for innbyggerne. Antallet nødanrop til politiet har økt vesentlig. Samtidig er politiets operasjonssentraler betydelig styrket gjennom mer robuste og større fagmiljø, og 97,9 prosent av alle nødtelefoner på 112 blir besvart innen 20 sekunder (per juli 2020).

Vedlegg 3: Riksrevisjonsmerknader

Status på oppfølging av merknader fra Riksrevisjonen

Vedlegget viser status på oppfølging av merknader fra Riksrevisjonen.

Forvaltningsrevisjon: **IKT-forvaltning Dok.1 sak**
 Status: under oppfølging
 Ansvarlig avdeling: Punkt 2,3 og 4 Beredskapsavdelingen / Sikkerhetsseksjonen,
 punkt 10: Virksomhetsutviklingsavdelingen

1. Dokument 1 (2006-2007) side 99
2. Dokument 1 (2008-2009) side 142
3. Innst. S 120 side 55
4. Dokument 1 (2009-2010) side 127/128
5. Innst. S 104 S side 30
6. Dokument 1 (2013-2014) side 69
7. Innst. 123 S (2013-2014) side 21-22

Referanser til merknaden fra Riksrevisjonen:

Kort beskrivelse av merknaden fra Riksrevisjonen	Tiltak	Status på framdrift og eventuelt avvik	Status T2 2020	Plan	Forrige status T1 2020	Status T3 2019
10. Mangler i IKT-forvaltningen i straffesaksjeden, manglende styring av IKT-arbeidet i politiet.	10. Politidirektoratet har etablert nytt styringssystem for IKT i politiet. Styringssystemet er p.t. implementert for hele organisasjonen med unntak av særorganene som operasjonaliseres gjennom HSO (Helhetlig Styring og Organisering) fase II. Porteføljestyret i POD har besluttet å utsette oppstart av HSO fase II fra T3-2017 til T3-2018. Ny frist: T3 2019 (denne avhenger av beslutning om oppstart HSO II)	Oppfylging av "manglende styring av IKT-arbeidet i politiet" er avhengig av at prosjektet HSO II blir besluttet igangsatt og gjennomført. Beslutningen om oppstart er skjøvet fra T3 2018 til T3 2019. Punktet som omhandler manglende styring av IKT-arbeidet i politiet kan kvitteres ut når beslutning om oppstart gjennomføring HSO II er fattet	Ikke utkvittert	Avventer	Ikke utkvittert	Ikke utkvittert

Status på oppfølging av merknader fra Riksrevisjonen

Vedlegget viser status på oppfølging av merknader fra Riksrevisjonen.

Forvaltningsrevisjon: **Informasjonssikkerhet Dok.1 sak**
 Status: under oppfølging
 Ansvarlig avdeling: Beredskapsavdelingen / Sikkerhetsseksjonen

1. Merknad i Dokument 1 (2009-2010) side 126-127
2. Innst.104 S (2009-2010) side 30
3. Dokument 1 (2010-2011) side 159-160
4. Innst. 138 S (2012-2013) side 31
5. Dokument 1 (2012-2013) side 112-116
6. Innst. 233 S side 23
7. Dokument 1 (2013-2014) s.69
8. Innst. 123 S side 21-22

Referanser til merknaden fra Riksrevisjonen:

Oppdatert

Kort beskrivelse av merknaden fra Riksrevisjonen	Tiltak	Status på framdrift og eventuelt avvik	Status T2 2020	Plan	Forrige status T1 2020	Forrige status (T3 2019)
4. Manglende identifisering og klassifisering av data.	4. Styringssystem for sikkerhet er igangsatt med prioritet på styrende instruksjoner og forankring av disse før ikrafttredelse. Instruksjonen som definerer hvordan virksomhetene skal arbeide med identifisering- og klassifisering av data er ikke ferdig per T2-2019, men vil ventelig være utarbeidet og implementert i løpet av T3-2019. Arbeidet med identifisering og klassifisering av informasjonen i politiet er vil derfra løses både sentralt og lokalt. Noe arbeid er gjennomført sentralt gjennom arbeid med ROS av informasjonssystemene. Se for øvrig pkt. 17, da dette punktet løser pkt 4. Frist: T3-2019	Instruksjoner som en del av styringssystemet er innført (se pkt 17) og Etatsinstruks for klassifisering og verdivurdering, som lukker dette avviket, er publisert og gjeldende i etaten fra 1. oktober.	Utkvittert	T3 2019 T1 2020 T2 2020	Ikke utkvittert	Ikke utkvittert
16. Mangler system for oppbevaring og forvaltning av elektroniske bevis/info i straffesaker.	16. Det er laget en utrullingsplan for både Digitale spor og beslag og Lagring av digitale medier, som innebærer at løsningene skal være tilgjengelige for politidistriktene og særorgan innen utgangen av 2019. Løsningen for digitale spor og beslag vil i første omgang være begrenset til bruk for saker som omhandler seksuelle overgrep mot barn, men er planlagt utvidet og videreutviklet etter hvert. Løsningen som rulles ut i 2019 løser på ingen måte alle utfordringer knyttet til lagring, utveksling og forvaltning og digitale bevis og beslag i straffesaker.	Prosjektene LDM og DSB ble ferdigstilt innenfor tildelt budsjettamme og tid i tråd med porteføljestyrets bevilgninger. DSB ble kraftig replanlagt og leverte 31.12.19 i tråd med beskrivelsen under. DSB (Digitale spor og beslag) leverte et nettverk for overføring av filer utenfor politi-nettet, et område å lagre digitalt overgrepsmateriale i avsluttede saker og en utveksling av hash-filer mellom Kripos og politidistriktenes DPA-avsnitt/seksjoner. LDM leverte Mediebanken 31.12.19 og dette erstatter MMI for digitale medier som er egenprodusert eller mottatt (i utgangspunktet ikke beslaglagt). Det faglige behovet for videreutvikling av DSB er godt dokumentert, men avhengig av finansiering. Vi jobber med å finne finansieringsløsning og hvordan PIT og POD sammen kan levere på behovet.		T3 2019 Ny frist avventes i påvente av avklart finansieringsløsning	Delvis utkvittert	Delvis utkvittert
17. Styringssystem for informasjonssikkerhet.	17. Arbeid er igangsatt og plan er utarbeidet. Dette er et omfattende arbeid som involverer hele virksomheten til politiet. Arbeidet må tilpasses andre pågående og oppdøkkende forhold som linjen skal håndtere. Et styringssystem inneholder elementer med kontinuerlig forbedring og vil aldri bli "ferdig", men et grunnlag for å kunne arbeide med kontinuerlig forbedring bør kunne være på plass de nærmeste årene. Styringssystemet legger til rette for kontinuerlig arbeid med informasjonssikkerhet. Oppdatering av styrende dokumenter er under arbeid og vil bli etablert og implementert fortløpende gjennom 2019. Leder av sikkerhetsorganisasjoner er utpekt i alle enheter og det er etablert en møtearena for kompetanseheving og kunnskapsdeling for sikkerhetsledere på tvers i etaten.Frist T3-2019	Se pkt 4. Dette punktet gjelder informasjonssikkerhet som en del av hele styringssystemet for sikkerhet og gjennomføres nå med løpende implementering av instruksverk gjeldende for hele etaten. Følgende etatsinstruksjoner for sikkerhet er utarbeidet og innført gjeldende for hele etaten: <ul style="list-style-type: none"> • Ledelsessystem for sikkerhet • Sikkerhetsorganisering, roller og ansvar • Personellsikkerhet • IKT-sikkerhet • Fysisk sikring av politiets verdier • Risikostyring av sikkerhet • Verdivurdering og klassifisering av informasjon • Dokumentsikkerhet (Har vært på høring i etaten. Ventes ferdigstilt T3) 	Delvis utkvittert	T3 2019 T3 2020	Ikke utkvittert	Ikke utkvittert

Status på oppfølging av merknader fra Riksrevisjonen

Vedlegget viser status på oppfølging av merknader fra Riksrevisjonen.

Forvaltningsrevisjon: Behandling av beslag i straffesaker i Politiet. Etterlevelsesrevisjon
 Status: Under oppfølging
 Ansvarlig avdeling: Politifag/ straffesaksseksjonen, Styringsavdelingen
 Referanser til merknaden fra Riksrevisjonen: 1. Rapport sendt til POD 28.04.17
 2. Dokument 1 (2017-2018) s.49

Oppdatert - endring i status linje 15: Oslos beslagssenter vil være i drift fra 1.1.2021.

Kort beskrivelse av merknaden fra Riksrevisjonen	Tiltak	Status	Status T2 2020	Plan	Status T1 2020	Status T3 2019
1. Svak etterlevelse i politidistriktene av lov og rundskriv knyttet til beslag				Plan - endret		
		Det videre arbeidet med praktiske rutiner under instruksverket skal sikre en gjennomgående etterlevelse og etablering av bestep praksis som vil avlaste kontrollfunksjonene som i dag sikrer dette.	I arbeid	31.12.2020	I arbeid	I arbeid
1.2. Stort omfang av lagerposisjonsfeil (spesielt Oslo PD)	Jf. pkt. 1.1	Distriktene rapporterer små avvik som fortløpende håndteres / Oslos beslagssenter vil være i drift fom. 1.1.2021.	I arbeid	Frist for Oslo 1.1.2021.	I arbeid	I arbeid
1.5. Beslutning om utkwittering av beslag ikke tatt av påtalemyndighetene	Jf. pkt. 1.1	Tilsyn utført av POD i fire distrikter viser at dette fortsatt er en utfordring. Påtalemyndighetens rolle har hatt fokus i OÅO i 2019 og vil være fokus i arbeidet med praktiske rutiner på beslagsområdet i 2020. Punktet er tydeliggjort i rapporteringspunkt beslag i PSV for 2020.	I arbeid	31.12.2020	I arbeid	I arbeid
1.6. Mangelfull dokumentasjon om destruksjon av beslag	Jf. pkt. 1.1	Prosedyrer for destruksjon av beslag er beskrevet i de lokale instruksene. Det videre arbeidet med praktiske rutiner knyttet til instruksverket skal bidra til å lukke avvik her.	I arbeid	31.12.2020	I arbeid	I arbeid
2. Svak styring, kontroll og oppfølging av beslag i PD						
3. Svak styring og oppfølging av beslag i POD						

Status på oppfølging av merknader fra Riksrevisjonen

Vedlegget viser status på oppfølging av merknader fra Riksrevisjonen.

Forvaltningsrevisjon: **Politiets behandling av våpensaker. Etterlevelserevisjon**
 Status: Under oppfølging
 Ansvarlig avdeling: Politifag /Forebyggings- og etterretningsseksjonen
 Referanser til merknaden fra Riksrevisjonen: 1. Rapport sendt til POD 15.06.18

Oppdatert

Kort beskrivelse av merknaden fra Riksrevisjonen	Tiltak	Status på framdrift og eventuelt avvik	Status T2 2020	Plan	Status T1 2020?	Status T3 2019
<p>1. Politidirektoratets styring og kontroll av politidistriktenes arbeid på våpenområdet er mangelfull</p> <p>2. Politidistriktene har ulike rutiner for dokumentasjon av gjennomførte kontroller og oppbevaring av dokumentasjon i forbindelse med saksbehandling av søknader</p>	<p>1. Politidirektoratet har iverksatt et omfattende forbedringsarbeid knyttet til etablering av bedre styring og kontroll av våpenområdet. Tiltaksplanen av 29.5.2018 inneholder en rekke tiltak for å oppnå standardiserte rutiner og praksis i politidistriktene. Det er også etablert nye styringssignaler overfor politidistriktene, herunder hvordan de skal prioritere. Oppfølging fra direktoratets side vil bli styrket når organiseringen i de nye politidistriktene har satt seg. Mer detaljert info om hvilke tiltak som er iverksatt redegjøres for under punktene 2-5.</p> <p>2. Rutine for arkivering, herunder hvordan dokumentasjon skal oppbevares er under utarbeidelse. Politidirektoratet ved juridisk forvaltningsseksjon arrangerte forvaltningssamling 3. og 4. september 2018 for blant annet saksbehandlere ved våpenkontorene. Opplæringen besto av saksbehandlingsregler etter forvaltningsloven med fokus på lik praksis og saksopplysning i våpensaker. Videre er informasjon til publikum på politiet.no oppdatert i henhold til de viktigste tilbakemeldingene fra brukerne. Generell oppdatering på våpensidene på politiet.no er under arbeid for å imøtegå politiets behov for at publikum får korrekt informasjon. Det er også utarbeidet en semi-elektronisk våpensøknad.</p> <p>Frist: T2 2019</p>	<p>Politidirektoratet viser til oversendelse av 29. mai 2018 til Justis- og beredskapsdepartementet for en overordnet oversikt over funn og tiltak, herunder overordnet tiltaksplan.</p> <p>Oppdatere rundskriv 2008/12 om ansvar og oppgaver knyttet til Nasjonalt våpenregister. T3 2019: Dette vil erstattes av nytt rundskriv ifm ikrafttredelse av ny våpenlov med forskrift</p>	Utkvittert	12.06.2020	Pågående	Pågående
		<p>Kontrollere at politidistriktene har etablert internkontrollrutiner. POD har kartlagt politidistriktenes rutiner og ROS-analyser innen sivil våpenforvaltning og vil vurdere hvilke områder det skal utarbeides felles rutiner. Tiltak ved avvik: Følge opp politidistriktene</p> <p>T1 2020: Rutiner for saksbehandling av våpensaker vil inngå i revideringen av rundskriv 2009/9 ifm ikrafttredelse av ny våpenlov med forskrift.</p>	Utkvittert	12.06.2020	Pågående	Pågående
		<p>Oppdatering av rundskriv 2009/9 - planlagt revidering innen utgangen av 2019. På grunn av ny våpenforskrift ved årsskiftet, avventes revideringen slik at rundskrivet er oppdatert i hht ny våpenforskrift og våpenlov.</p> <p>T1 2020: Planlagt arbeidsgruppe for rundskrivsending.</p>	Utkvittert	12.06.2020	Pågående	Avventes
		<p>Det utarbeides en saksbehandlerrinstruks som gjør at våpenforvaltningen utøves likere i politidistriktene. Blant annet blir krav til ettersending av dokumentasjon ved mangelfulle søknader standardisert - tiltaket vil inngå i revideringen av rundskriv 2009.</p> <p>T1 2020: Planlagt arbeidsgruppe for rundskrivsending.</p>	Utkvittert	31.12.2020	Pågående	Avventes
<p>3. Politidistriktene følger ikke godt nok opp våpennehavere og forhandlere gjennom kontroller og vurderinger for tilbakekall av våpenkort og bevillinger</p>	<p>3. Politidirektoratet har gitt føringer til politidistriktene om å prioritere kontroller av våpenforhandlere og samlere. Det utarbeides en felles rutine for våpen i dødsbo, og det er etablert månedlig oppfølging med klare føringer om antallet dødsbo skal ned. Rutine for håndtering av duplikate våpenkort i politidistriktene er etablert med ferdigstillingsfrist innen utgangen av 2018.</p>	<p>Søknadsskjema:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nettbasert våpensøknadsskjema er under utarbeidelse. 	Pågående		Ikke utkvittert	Ikke utkvittert
		<p>Kobling ved straffbar handling:</p> <ul style="list-style-type: none"> Det arbeides også med dataløsning som automatisk varsler våpenkontoret, dersom en våpeneier blir involvert i en straffbar handling. Tiltak ved avvik: Tett oppfølging av teknisk produksjon og lansering. <p>T1 2020: Ett politidistrikt i pilot. Vår erfaring så langt er at denne vandelsvasken fører til et merarbeid for distriktene, all den tid det generer langt flere vurderingssaker om tilbakekall enn man så for seg. I et forebyggende perspektiv er det en god ting, men ressursmessig er det utfordrende. Ett av politidistriktene har utarbeidet en rutinebeskrivelse som kvalitetssjekkes hos politidistriktet som nå er i pilot.</p>	Pågående	31.12.2019	Pågående	Pågående
<p>5. Politidistriktene arbeider ikke systematisk nok for å sikre personopplysningene i nasjonalt våpenregister, og registeret har ikke en kvalitet som sikrer oppdatert og korrekt informasjon og benyttes i liten grad til det forebyggende arbeidet</p>	<p>5. Det er foretatt opprydning av brukertilganger i Nasjonalt våpenregister. Ny veileder for nasjonalt våpenregister versjon 1.0 av 28.05.2018 inneholder rutiner for arbeidsprosessene som foretas i registeret i henhold til kvalitetskrav. I tillegg pågår det kontinuerlig arbeid med opprydning av data i Nasjonalt våpenregister, samt oppfølging av våpen i dødsbo og duplikate våpenkort. Arbeidet med å redusere antall våpenkort i dødsbo pågår og antallet er redusert med ca. 11000 siden desember 2018.</p>	<p>POD har etablert konseptutredning og besluttet prosjekt for ny digital våpenforvaltning 2019-2021. Tiltak ved avvik: Intern oppfølging, vurdering av ressurser. T1 2020: Konseptutredning for prosjekt ny nasjonal våpenforvaltning skal behandles på nytt i porteføljestyresekretariatet juni 2020. I forbindelse med ikrafttredelse av ny våpenlov og forskrift revideres rundskriv 2008/12 om ansvar og oppgaver knyttet til Nasjonalt våpenregister.</p>	Pågående	31.12.2021	Ikke utkvittert	Ikke utkvittert
		<p>Det planlegges en større opprydning i nasjonalt våpenregister i 2019. Tiltak ved avvik: Intern oppfølging, vurdering av ressurser. T1 2020: Avventer beslutning i porteføljestyret om prosjekt ny nasjonal våpenforvaltning. Igangsatt tilpasninger og endringer av nasjonalt våpenregister som følge av ny våpenlov og forskrift.</p>	Pågående	Opprinnelig frist 31.12.2019	Ikke utkvittert	Ikke utkvittert

STRASAK-rapporten

Anmeldt kriminalitet og politiets straffesaksbehandling

Første og andre tertial 2020

28.09.20

INNHold

1	INNLEDNING	3
2	SAMMENDRAG	4
	2.1 Hovedresultater	4
	2.2 Nærmere om enkelte kriminalitetstyper	6
3	STATISTIKK FOR PERIODEN MED PANDEMITILTAK.....	9
	3.1 Antall anmeldelser.....	9
	3.2 Politiets straffesaksbehandling	10
	3.3 Saker særskilt knyttet til Covid-19.....	11
4	ANTALL ANMELDELSER	12
	4.1 Utviklingen innen ulike kriminalitetstyper	13
	4.2 Forholdsmessig fordeling av kriminalitetstyper	14
	4.3 Geografiske forskjeller	15
5	POLITIETS STRAFFESAKSBEHANDLING	16
	5.1 Hovedtall.....	16
	5.1.1 Antall påtaleavgjørelser	16
	5.1.2 Oppklaringsprosent	17
	5.1.3 Gjennomsnittlig saksbehandlingstid.....	18
	5.2 Saker med krav til særskilt saksbehandlingstid	19
	5.3 Tilrettelagte avhør	21
6	UTVIKLINGEN INNEN ULIKE KRIMINALITETSTYPER	22
	6.1 Vinningslovbrudd.....	22
	6.2 Trafikklovbrudd.....	23
	6.3 Voldslovbrudd	24
	6.4 Narkotikalovbrudd	25
	6.5 Seksuallovbrudd.....	25
	6.6 Økonomilovbrudd	27
7	SAKER UNDER ARBEID	28
	7.1 Saker under arbeid.....	28
	7.2 Restanser – ikke påtaleavgjorte saker eldre enn 3 måneder	29
	7.3 Påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige saker	31
8	INNDRAGNING	32
	VEDLEGG 1 DATAGRUNNLAG.....	33
	VEDLEGG 2 LOVBRUDDSKATEGORIER.....	34

1 Innledning

Politiet skal gjennom forebyggende, håndhevende og hjelpende virksomhet være ledd i samfunnets samlede innsats for å fremme og befeste borgernes rettssikkerhet, trygghet og alminnelige velferd for øvrig, jf. politiloven § 1.

I kriminalitetsbekjempelsen følges to hovedstrategier:

- forebyggende tiltak for å hindre kriminalitet
- straffesaksbehandling

En grunnleggende forutsetning for at straffesaksbehandlingen skal bidra til redusert kriminalitet er at forhold blir avdekket og oppklart¹, slik at gjerningspersonene kan straffefølges og ilegges adekvate reaksjoner. Straffesaksbehandlingen må videre være troverdig og inngi tillit i samfunnet.

I denne rapporten presenteres hovedtrekkene i den registrerte kriminaliteten og politiets straffesaksbehandling i første og andre tertial 2020 (heretter benevnt per andre tertial 2020), og utviklingen i samme periode i de siste fem årene. Blant annet gis det en oversikt over anmeldte lovbrudd og hovedresultater for politiets straffesaksbehandling, herunder antall påtaleavgjørelser, saksbehandlingstid, oppklaringsprosent mv., fordelt på ulike kriminalitetstyper. Året 2020 har vært preget av omfattende tiltak igangsatt i forbindelse med Covid-19-pandemien. I denne STRASAK-rapporten er derfor statistikk for perioden uke 11 til og med 35 viet et eget kapittel.

Datagrunnlaget er hentet fra politiets arbeidsregister på straffesaksområdet (STRASAK). Det er Statistisk sentralbyrå som publiserer den offisielle kriminalitetsstatistikken, etter en kvalitetssikring og bearbeiding av blant annet dataene fra STRASAK. Hvis ikke annet er oppgitt, er tallmaterialet hentet ut per 1. september hvert enkelt år. En nærmere beskrivelse av datagrunnlaget er gitt i vedlegg 1.

Det gjøres oppmerksom på at avrunding kan føre til at summen/ending i prosent og prosentpoeng ikke blir lik summen av de oppgitte tallene.

¹ Det er ikke bare saker som får en positiv påtaleavgjørelse (siktelse med forslag tilståelsesdom, tiltale, forelegg, overføring til konfliktråd eller påtaleunntatelse) som regnes som oppklarte, men også en del avgjørelser som innebærer at den strafferettslige forfølgning henlegges. I tillegg er det flere avgjørelseskoder i Strasak som holdes utenfor ved beregning av oppklaringsprosenten. Eksempler er henleggelse begrunnet i at det ikke er rimelig grunn til å undersøke om det foreligger straffbart forhold, henleggelse fordi anmeldelsen vurderes å være åpenbart grunnløs og henleggelse fordi det anmeldte forhold er vurdert ikke å være straffbart (ikke rammes av noen straffebestemmelse).

2 Sammendrag

2.1 Hovedresultater

I STRASAK-rapporten presenteres utviklingen i antall anmeldelser og politiets straffesaksbehandling. Året 2020 har vært preget av Covid-19 pandemien. I uke 11 2020 ble det iverksatt omfattende tiltak som har vært svært inngripende for hele samfunnet. Tiltakene har også ført til endringer i kriminaliteten og i hvordan straffesakskjeden har fungert.

All den tid situasjonen i 2020 har avveket fra tilsvarende perioder i femårsperioden, vil sammenligningen med tidligere år ha mindre relevans. Politidirektoratet har ikke hatt kapasitet til å gjennomføre en grundig analyse av årsakene til den observerte utviklingen.

Tabell 2.1 Hovedtall, per 2. tertial 2016-20

Kriminalitetstype	Anmeldelser				Påtaleavgjorte saker				Oppklaringsprosent
	2020	Prosent endring 2019-20	Prosent endring 2016-20	Andel	2020	Prosent endring 2019-20	Prosent endring 2016-20	Andel	
Vinning	61 187	-8,6 %	-20,3 %	31 %	62 976	-6,4 %	-20,2 %	30 %	21 %
Trafikk	36 964	4,5 %	-4,5 %	19 %	36 924	5,2 %	-4,1 %	18 %	85 %
Annen*	24 935	-2,7 %	-7,6 %	13 %	26 262	0,9 %	-3,3 %	13 %	68 %
Vold	20 496	-6,3 %	-1,3 %	10 %	22 670	1,1 %	11,6 %	11 %	55 %
Narkotika	17 996	-16,4 %	-33,0 %	9 %	20 134	-11,6 %	-29,4 %	10 %	75 %
Økonomi	15 674	-11,8 %	-11,7 %	8 %	16 805	-6,5 %	1,9 %	8 %	36 %
Skadeverk	14 192	20,2 %	28,4 %	7 %	14 237	18,9 %	28,2 %	7 %	18 %
Seksuallovbrudd	4 197	-7,0 %	-7,8 %	2,1 %	4 745	-15,5 %	18,8 %	2,3 %	58 %
Miljø	1 533	9,7 %	-3,2 %	0,8 %	1 470	20,8 %	-7,4 %	0,7 %	62 %
Arbeidsmiljø	488	-1,6 %	-9,1 %	0,2 %	524	-13,5 %	0,2 %	0,3 %	64 %
Totalsum	197 662	-4,7 %	-12,4 %	100 %	206 747	-2,0 %	-9,0 %	100 %	50 %

Kilde: JUS065, JUS309

* I kriminalitetstypen annen inngår blant annet særlovgivning, hensynsløs atferd, unnlatt å etterkomme pålegg (politiloven § 5), ordensforstyrrelser, brudd på kontaktforbud og ulovlig bevæpning på offentlig sted.

Antall anmeldelser er redusert

Per andre tertial 2020 er antall anmeldelser redusert med 4,7 prosent i forhold til samme periode i 2019 og med 12,4 prosent i forhold til 2016. I årets to første måneder økte antall anmeldelser i forhold til 2019 med 4,4 prosent, mens antall anmeldelser ble redusert med 16,2 prosent i mars-april. Fra mai til og med august ble antall anmeldelser redusert med 3,3 prosent i forhold til samme periode i 2019.

Nedgangen skyldes særlig nedgang i vinning-, narkotika- og økonomilovbrudd. Utviklingen antas blant annet å skyldes at pandemiltakene medførte færre personer i det offentlige rom.

Antall påtaleavgjørelser er noe redusert

Antall påtaleavgjørelser er per andre tertial 2020 redusert med 2,0 prosent i forhold til samme periode i 2019, og er 9,0 prosent lavere enn i 2016.

Antall påtaleavgjørelser økte med 14,2 prosent i mars-april 2020 i forhold til 2019, men er redusert med 12,4 prosent fra mai til og med august sammenlignet med tilsvarende periode i 2019. Økningen i antall påtaleavgjørelser tidlig i pandemiperioden skyldes blant annet at færre saker har blitt behandlet i domstolen og at påtalemyndigheten i politiet derfor har fått

frigjort tid til påtaleavgjørelser. Når domstolene normaliserte sin aktivitet, måtte påtalejuristene i politiet nedarbeide restanser knyttet til iretteføring, noe som førte til en reduksjon i antall påtaleavgjørelser og dermed en økning i antall ikke påtaleavgjorte saker. Samtidig er det registrert færre anmeldelser, noe som også medfører færre saker å påtaleavgjøre.

Nedgang i antall restanser

Politidistriktene hadde ved utgangen av andre tertial 29 981 saker eldre enn 3 måneder som ikke var påtaleavgjort. Dette er en reduksjon på 23,0 prosent (-8 968 saker) i forhold til samme tidspunkt i 2019, og en reduksjon på 18,5 prosent (-6 790 saker) i forhold til 2016.

Videre hadde politidistriktene 6 263 saker eldre enn 12 måneder som ikke var påtaleavgjort. Dette er en reduksjon i forhold til samme tidspunkt i 2019 og 2016 på henholdsvis 24,9 (-2 081 saker) og 17,9 (-1 361 saker) prosent.

Nedgangen i restanser skyldes at det er påtaleavgjort langt flere saker enn hva som er registrert (anmeldt).

Nedgang i antall påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige saker

Antall saker som er påtaleavgjort, men ikke rettskraftige var ved utgangen av andre tertial 2020 på 72 611 saker, en nedgang i forhold til samme periode i 2019 og 2016 på 9,3 prosent og 11,1 prosent.

Det kan imidlertid gjenstå mye ressurs- og tidkrevende arbeid i saker hvor det er truffet positive påtaleavgjørelser, særlig der det er utferdiget tiltale og sakene skal iretteføres.

Oppklaringsprosenten er på tilnærmet samme nivå som 2019

Oppklaringsprosenten per andre tertial 2020 var 50 prosent, mot 51 i samme periode i 2019. I 2016 var oppklaringsprosenten 54 prosent. Det er store forskjeller mellom de ulike kriminalitetstypene.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid er på tilnærmet samme nivå som i 2019

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle saker er per andre tertial 2020 74 dager, en nedgang på 0,3 dager i forhold til 2019, og en økning på 4,0 dager i forhold til samme periode i 2016. For oppklarte saker var gjennomsnittlig saksbehandlingstid per andre tertial 102 dager, en økning på 3,0 og 10,9 dager i forhold til samme periode i 2019 og 2016.

Økningen skyldes blant annet at det er påtaleavgjort flere eldre saker, noe som kommer til syne ved en stor nedgang i både saker eldre enn 3 og 12 måneder.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for voldssaker med særskilt saksbehandlingsfrist svakt redusert

For visse oppklarte voldssaker er det fastsatt en særskilt saksbehandlingsfrist på 90 dager fra anmeldelse til påtalevedtak i politiet. Per andre tertial 2020 var gjennomsnittlig saksbehandlingstid 120 dager for alle forhold og 136 dager for oppklarte forhold, en nedgang på 1,1 og 3,5 dager i forhold til samme periode i 2019. 43 prosent av de oppklarte forholdene per andre tertial 2020 ble påtaleavgjort innen 90 dager, mot 44 prosent i 2019. En nærmere oversikt er gitt i kapittel 5.2.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i saker hvor gjerningsperson er under 18 år er redusert

I forhold hvor gjerningspersonen er under 18 år skal, som hovedregel, etterforsking gjennomføres og påtalebeslutning fattes innen seks uker etter at vedkommende ble ansett som mistenkt i saken. Andelen innenfor frist er 71 prosent, en økning på 1,4 prosentpoeng i forhold til 2019. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle forhold er redusert med 6,3 dager for alle forhold, og med 4,5 dager for forhold som er oppklart.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for voldtektssaker er redusert

Det er fastsatt et mål om gjennomsnittlig saksbehandlingstid i voldtektssaker på 130 dager fra anmeldelse til påtalevedtak i politiet. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle saker og oppklarte saker var per andre tertial 2020 på henholdsvis 201 og 192 dager, en nedgang i forhold til 2019 på henholdsvis 7,5 dager og 3,5 dager.

Lang saksbehandlingstid kan ha sammenheng med at voldtektssaker ofte kan ha et komplekst bevisbilde som krever en omfattende etterforsking.

Andel tilrettelagte avhør innenfor frist redusert

Per andre tertial 2020 er det gjennomført 2 829 førstegangsavhør. 47 prosent av avhørene ble gjennomført innenfor frist, mot 50 prosent i 2019. Ekskluderes avhør hvor forhold utenfor politiets kontroll har ført til fristbrudd, ble 52 prosent av avhørene gjennomført innenfor frist, mot 56 prosent i 2019. At andelen innen frist er redusert skyldes blant annet at enkelte distrikt kun gjennomførte avhør i akuttsaker de første ukene med smitteverntiltak, samt at kapasiteten ved enkelte barnehus var redusert av samme grunn.

Samlet inndragningsbeløp er redusert i forhold til 2019

Samlet inndragningsbeløp var per andre tertial 2020 109,7 mill. kroner, mens det var på 145,2 i samme periode i 2019. Enkelt saker har stor innvirkning på resultatet i det enkelte år.

2.2 Nærmere om enkelte kriminalitetstyper

Seksuallovbrudd

Antall anmeldte seksuallovbrudd er per andre tertial 2020 redusert med 7,0 prosent i forhold til samme periode i 2019, og med 7,8 prosent i forhold til 2016. Nedgangen i antall anmeldelser skjedde særlig i perioden rett etter at smitteverntiltakene ble iverksatt. Lovbruddskategorien Seksuell handling og seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd overfor barn u/16 år sto for 45 prosent av nedgangen i antall anmeldelser fra 2019 til 2020, mens anmeldte voldtekter sto for 15 prosent.

Antall påtaleavgjorte seksuallovbrudd er per andre tertial 2020 redusert med 15,5 prosent i forhold til samme periode i 2019, men har økt med 18,8 prosent i forhold til 2016².

Oppklaringsprosenten per andre tertial 2020 var 58 prosent, mot henholdsvis 66 og 65 prosent i 2019 og 2016. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for oppklarte saker per andre tertial 2020 er redusert med 29,5 dager sammenlignet med samme periode i 2019, men har økt i forhold til 2016 med 57,8 dager.

² Den relativt lange saksbehandlingstiden for seksuallovbrudd medfører at den nedgangen vi så for antall anmeldelser fra 2018 til 2019 (-25,5 prosent) kan påvirke antall påtaleavgjørelser i 2020. Fra 2018 til 2019 var det en nedgang i antall påtaleavgjørelser på 4,7 prosent.

Flere av lovbruddskategoriene knyttet til seksuallovbrudd har hatt en nedgang i gjennomsnittlig saksbehandlingstid for oppklarte saker, men særlig stor har nedgangen vært i saker som gjelder seksuell omgang og voldtekt av barn under 14 år (-49,9 dager) og seksuell omgang med barn 14-16 år (-45,0 dager). Nedgangen for disse to lovbruddskategoriene skyldes spesielt at gjennomsnittlig saksbehandlingstid var unormalt høy i 2019.

Voldslovbrudd

Antall anmeldte voldslovbrudd ble redusert per andre tertial 2019 til 2020 med 6,3 prosent og med 1,3 prosent sammenlignet med 2016. Per andre tertial 2019 til 2020 har det særlig vært en nedgang i anmeldelser av kroppskrenkelser (-8,8 prosent, -708 saker) og i lovbruddskategorien grov kroppskrenkelse og kroppsskade (-12,5 prosent, -229 saker).

Antall påtaleavgjorte saker per andre tertial 2020 økte med henholdsvis 1,1 og 11,6 prosent sammenlignet med 2019 og 2016.

Hovedårsaken til endringene tilskrives pandemisituasjonen. Oppklaringsprosenten har i femårsperioden vært relativt stabil, mellom 55 og 58 prosent, men var per andre tertial tertial 2020 1,7 prosentpoeng lavere enn i samme periode i 2019. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for oppklarte saker var per andre tertial 2020 136 dager, en økning i forhold til samme periode i 2016 og 2019 på henholdsvis 26,9 og 12,1 dager.

Vinningslovbrudd

Vinningslovbrudd står for 31 prosent av alle anmeldte lovbrudd. Per andre tertial 2019 til 2020 ble antall anmeldte vinningslovbrudd redusert med 8,6 prosent og påtaleavgjorte vinningslovbrudd ble redusert med 6,4 prosent. I forhold til 2016 har antall anmeldte vinningslovbrudd blitt redusert med 20,3 prosent. Oppklaringsprosent var per andre tertial 2020 på 21 prosent, og var tilnærmet uendret i forhold til samme periode i 2019.

Nedgangen i anmeldte vinningslovbrudd er blant annet en følge av reduksjon i antall tyverier fra person på offentlig sted. For lovbrudd begått i Norge er antall anmeldelser redusert med 26,7 prosent (-3 518 saker), mens for saker med gjerningssted i utlandet er reduksjonen på 66,8 prosent (-2 634 saker). Samlet er nedgangen i antall anmeldelser per andre tertial på 35,9 prosent i forhold til samme periode i 2019. En stor del av reduksjonen kan tilskrives færre personer i det offentlige rom som følge av iverksatte smitteverntiltak.

Per andre tertial 2020 var det anmeldt 961 saker knyttet til grove tyverier fra bolig, en nedgang fra samme periode i 2019 på 17,2 prosent (-199 saker).

Ran har per andre tertial 2019 til 2020 hatt en økning på 19,5 prosent (+107 saker). Antall anmeldte ran begått i Norge har økt med 30,0 prosent (+145 saker), mens det har vært en nedgang av ran begått i utlandet (anmeldt i Norge).

Narkotikalovbrudd

Per andre tertial 2019 til 2020 er antall anmeldte narkotikalovbrudd redusert med 16,4 prosent, mens antall påtaleavgjorte narkotikalovbrudd er redusert med 11,6 prosent.

Nedgangen per andre tertial 2019 til 2020 har særlig kommet innenfor narkotikalovbrudd etter legemiddeloven og straffeloven § 231³. Antall anmeldelser for grove narkotikaovertridelser per andre tertial 2020 er redusert med 3,6 prosent (-22 saker) i forhold til 2019.

Oppklaringsprosenten er fremdeles høy for narkotikalovbrudd (75 prosent), selv om den er 4,3 prosentpoeng lavere per andre tertial 2020 enn i 2019.

³ Statistikkgrupper inkludert i lovbruddskategorien Narkotikalovbrudd etter straffeloven (narkotika-overtridelser) gitt i vedlegg 2.

3 Statistikk for perioden med pandemiltak

I uke 11-12 2020 ble store deler av det norske samfunnet endret som følge av iverksatte smitteverntiltak, blant annet stengte barnehager og skoler, avlyste arrangementer, permitterte arbeidstakere, utstrakt bruk av hjemmekontor, samt iverksatte grensekontrolltiltak. En oversikt over noen tiltak som ble igangsatt i mars 2020 er gitt i tabell 3.1.

Tabell 3.1 Hendelser i mars 2020 tilknyttet Covid-19-pandemien

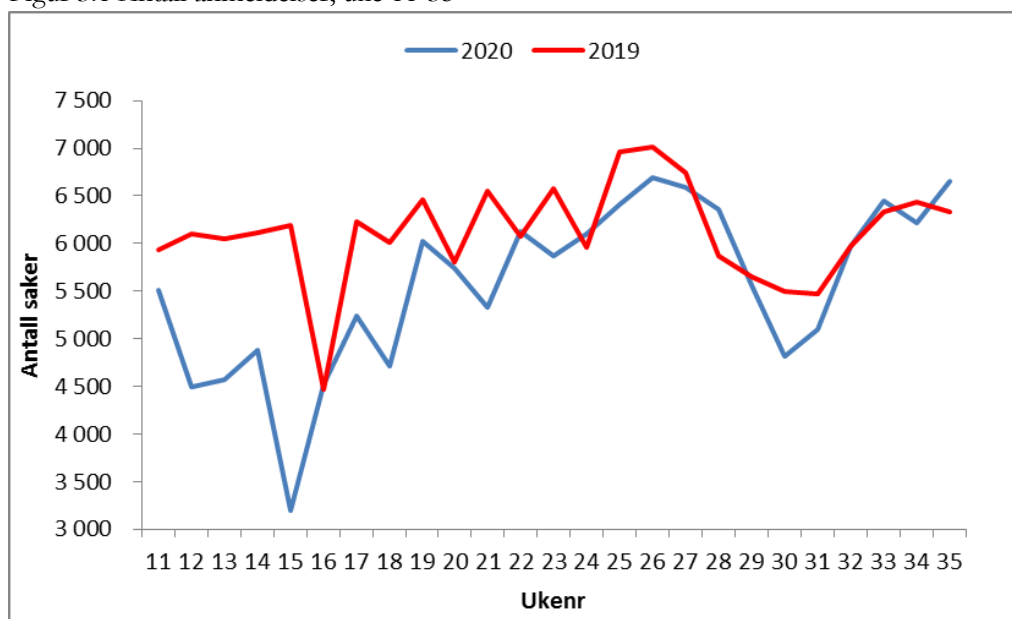
Dato	Dag	Uke	Hendelse
12.03.2020	Torsdag	11	Stenging av barnehager, skole og utdanningsinstitusjoner. Stenging og forbud av ulike arrangementer og tilbud Politiet stenger publikumstjenester
15.03.2020	Søndag	11	Strengere grensekontroll. Stenger grensen for utlendinger uten oppholdstillatelse, midlertidig inn- og utreisekontroll på indre Schengen-grense.
15.03.2020	Søndag	11	Ny forskrift om karantene og isolasjon.
17.03.2020	Tirsdag	12	POD sender ut beskrivelse av hvordan saker som er relatert til Covid-19-pandemien skal registreres.
19.03.2020	Torsdag	12	Forbud mot å overnatte på fritidseiendom utenfor egen kommune.

Pandemien og tiltakene som er iverksatt har påvirket både kriminalitetsbildet og politiets straffesaksbehandling. En oversikt er gitt nedenfor. Dette gir ikke et fullstendig bilde, men viser noen hovedtrekk for ukene 11 til og med 35, det vil si fra 9. mars til og med 30. august 2020.

3.1 Antall anmeldelser

De to første månedene i 2020 økte antall anmeldelser i forhold til 2019 med 4,4 prosent, mens antall anmeldelser ble redusert med 16,2 prosent i mars-april. Fra mai til og med august ble antall anmeldelser redusert med 3,3 i forhold til samme periode i 2019. Figur 3.1 viser utviklingen i totalt antall anmeldelser per uke, mens tabell 3.2 viser utviklingen innenfor kriminalitetstypene i uke 11-35 2020 sett i forhold til samme periode i 2019. I 2020 var påsken i uke 15, mens den i 2019 var i uke 16.

Figur 3.1 Antall anmeldelser, uke 11-35

Kilde: PAL STRASAK

Tabell 3.2 Antall anmeldelser, uke 11-35

Kriminalitetstype	Uke 11 - uke 35 2020	Uke 11 - uke 35 2019	Pst endr ift 2019
Vinning	43 759	50 828	-13,9 %
Trafikk	26 787	25 805	3,8 %
Annen	16 998	18 981	-10,4 %
Vold	14 062	15 769	-10,8 %
Narkotika	12 510	15 272	-18,1 %
Økonomi	10 181	12 518	-18,7 %
Skadeverk	10 500	8 920	17,7 %
Seksuallovbrudd	2 770	3 170	-12,6 %
Miljø	1 252	1 234	1,5 %
Arbeidsmiljø	332	356	-6,7 %
Totalsum	139 151	152 853	-9,0 %

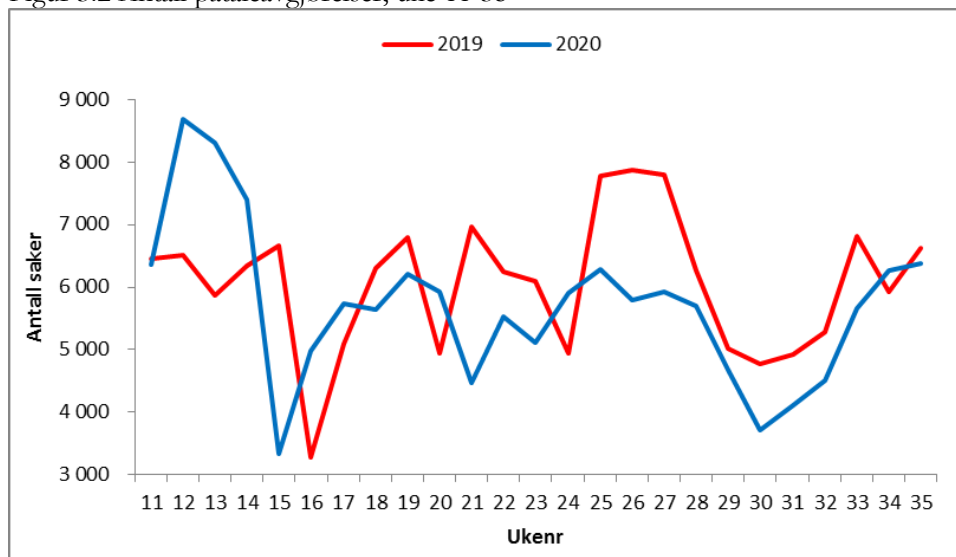
Kilde: PAL STRASAK

3.2 Politiets straffesaksbehandling

I januar og februar 2020 økte antall påtaleavgjorte saker med 4,0 prosent i forhold til 2019. Antall påtaleavgjørelser hadde dermed tilnærmet like stor økning som antall anmeldelser. Antall anmeldelser i mars-april ble redusert med 21,2 prosent i forhold til 2019, mens antall påtaleavgjørelser økte med 14,2 prosent. En av årsakene til at antall påtaleavgjorte saker økte i denne perioden antas å være at svært få saker ble iretteført for domstolen og at påtalemyndigheten i politiet derfor hadde bedre kapasitet til å påtaleavgjøre saker.

Fra mai til og med august har antall påtaleavgjorte saker blitt redusert med 12,4 prosent i forhold til samme periode i 2019. Dette kommer blant annet av at påtalemyndigheten i politiet i denne perioden har hatt mindre tid til å påtaleavgjøre saker, da de har vært mer i retten som følge av domstolene normaliserte sin aktivitet. Samtidig er det registrert færre anmeldelser, noe som også medfører færre saker å påtaleavgjøre.

Figur 3.2 Antall påtaleavgjørelser, uke 11-35

Kilde: PAL STRASAK

Tabell 3.3 Antall påtaleavgjørelser, uke 11-35

Kriminalitetstype	Uke 11 - uke 35 2020	Uke 11 - uke 35 2019	Pst endr ift 2019
Vinning	43 856	50 388	-13,0 %
Trafikk	25 895	25 100	3,2 %
Annen	17 831	18 166	-1,8 %
Vold	15 458	15 540	-0,5 %
Narkotika	13 554	15 826	-14,4 %
Økonomi	11 027	12 827	-14,0 %
Skadeverk	10 271	8 836	16,2 %
Seksuallovbrudd	3 257	3 607	-9,7 %
Miljø	1 123	919	22,2 %
Arbeidsmiljø	353	390	-9,5 %
Totalsum	142 625	151 599	-5,9 %

Kilde: PAL STRASAK

3.3 Saker særskilt knyttet til Covid-19

Til og med uke 35 var det registrert 345 straffesaker i forbindelse med Covid-19⁴. 166 av disse (48 prosent) er opprettet i forbindelse med de nye spesiallovene/forskriftene. Dette dreier seg blant annet om brudd på karantene, isolering og opphold på fritidseiendom. De øvrige sakene gjelder hovedsakelig hensynsløs atferd (26 saker), trusler (30 saker), ulike bedragerier (25 saker) og smitteoverføring (30 saker).

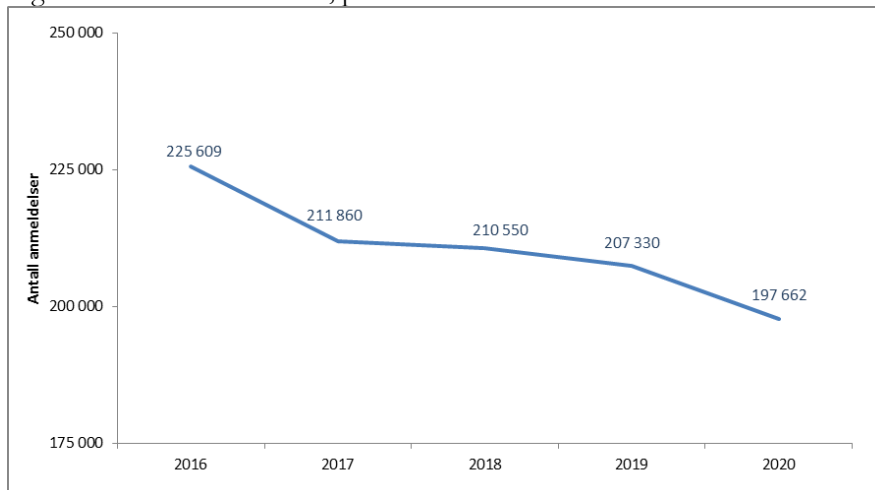
Til og med uke 35 hadde politiet påtaleavgjort 250 saker, hvorav 102 var avgjort med forelegg (81 saker), tiltalebeslutning (16 saker) eller siktelse med tilståelsesdom (5 saker).

⁴ For at en sak skal bli særskilt knyttet til Covid-19 må det manuelt skrives i saksbeskrivelsen. Det kan derfor være pandemirelaterte saker som ikke fremkommer i statistikken i kapittel 3.3.

4 Antall anmeldelser

Per andre tertial 2020 ble det anmeldt 197 662 lovbrudd, hvorav 193 725 er registrert med Norge som gjerningssted⁵. Dette er en reduksjon på 4,7 prosent i forhold til samme periode i 2019, og en nedgang på 12,4 prosent i forhold til 2016.

Figur 4.1 Antall anmeldelser, per 2. tertial 2016–20

Kilde: JUS065

Anmeldelsesstatistikken i denne rapporten, som blant annet avspeiles i figur 4.1, er basert på forhold som enten blir anmeldt til politiet eller som politiet selv anmelder. Det er således den registrerte kriminaliteten som presenteres.

Det vil være en rekke lovbrudd som av ulike årsaker ikke blir meldt til eller avdekket av politiet og dermed ikke bli registrert. Dette omtales gjerne som mørketall. I politiets innbyggerundersøkelse for 2019 ble de som hadde vært utsatt for kriminalitet det siste året spurt om de hadde anmeldt hendelsen eller planla å gjøre det⁶. Avhengig av hvilket lovbrudd de hadde opplevd, svarte mellom 18 og 75 prosent at de hadde eller planla å anmelde hendelsen.

Ulike faktorer kan påvirke kriminalitetsutviklingen. Noe kan være en følge av adekvate og effektive tiltak av forebyggende karakter, mens teknologisk utvikling, endrede forsikringsvilkår, økte bøtesatser/straffer, økt oppdagelsesrisiko eller endrede levekår er andre forhold som antas å påvirke antall lovbrudd. Samtidig kan den fornærmedes eller samfunnets ønske om å anmelde et forhold endres og slik påvirke utviklingen av den registrerte kriminaliteten innen en eller flere kriminalitetstyper.

Innen enkelte saksområder vil antall anmeldelser i stor grad avhenge av politiets og andre kontrolltaters innsats og prioritering. Dette gjør seg blant annet gjeldende innen arbeidslivskriminalitet, trafikklovbrudd og narkotikalovbrudd, men også kriminalitet som kan ramme særlige sårbare grupper. Menneskehandel er eksempel på sistnevnte.

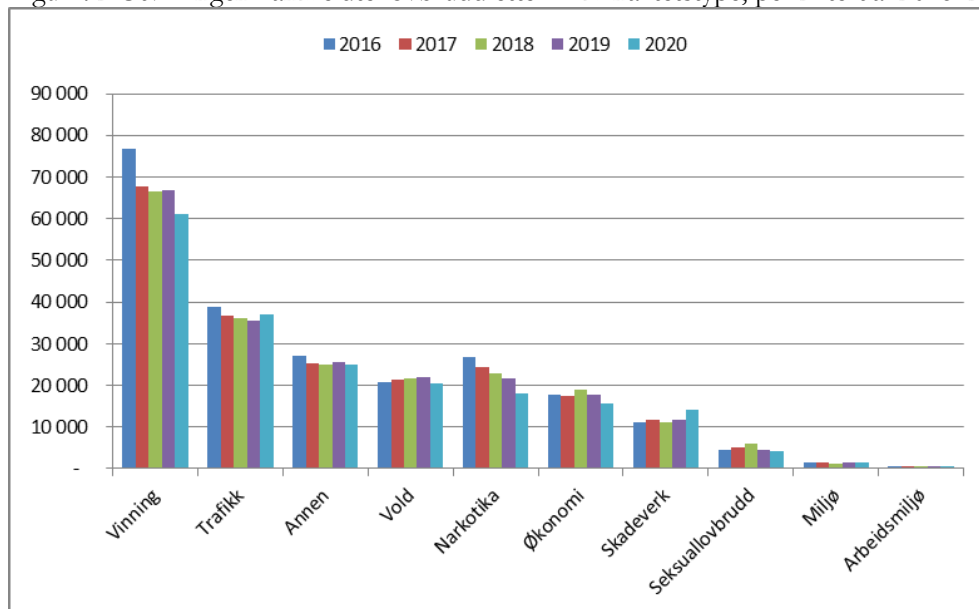
⁵ Hvis annet ikke fremgår omfatter statistikken alle anmeldelser registrert i Norge. Det innebærer at også lovbrudd begått i utlandet, men anmeldt i Norge, innbefattes.

⁶ Politiets innbyggerundersøkelse 2019, Kantar TNS, 2020

4.1 Utviklingen innen ulike kriminalitetstyper

Som det vises til ovenfor, ble antall anmeldelser for årets åtte første måneder redusert med 4,7 prosent i forhold til 2019. Det er imidlertid store forskjeller mellom de ulike kriminalitetstypene, som vist i figur 4.2 og tabell 4.1.

Figur 4.2 Utviklingen i anmeldte lovbrudd etter kriminalitetstype, per 2. tertial 2016–20*

Kilde: JUS065

* I forbindelse med innføringen av ny straffelov i oktober 2015 ble enkelte lovbrudd tilordnet en annen kriminalitetstype enn tidligere.

Tabell 4.1 Antall anmeldte lovbrudd etter kriminalitetstype, per 2. tertial 2016–20*

	2016	2017	2018	2019	2020	Prosent endring 2019-20	Prosent endring 2016-20
Vinning	76 818	67 607	66 580	66 936	61 187	-8,6 %	-20,3 %
Trafikk	38 703	36 782	36 080	35 380	36 964	4,5 %	-4,5 %
Annen	26 976	25 360	25 086	25 624	24 935	-2,7 %	-7,6 %
Vold	20 765	21 371	21 754	21 882	20 496	-6,3 %	-1,3 %
Narkotika	26 877	24 473	22 865	21 519	17 996	-16,4 %	-33,0 %
Økonomi	17 747	17 559	19 049	17 781	15 674	-11,8 %	-11,7 %
Skadeverk	11 051	11 580	11 239	11 804	14 192	20,2 %	28,4 %
Seksuallovbrudd	4 552	5 152	6 056	4 511	4 197	-7,0 %	-7,8 %
Miljø	1 583	1 446	1 270	1 397	1 533	9,7 %	-3,2 %
Arbeidsmiljø	537	530	571	496	488	-1,6 %	-9,1 %
Totalsum	225 609	211 860	210 550	207 330	197 662	-4,7 %	-12,4 %

Kilde: JUS065

* I forbindelse med innføringen av ny straffelov i oktober 2015 ble enkelte lovbrudd tilordnet en annen kriminalitetstype enn tidligere.

I anmeldelsene registrert i 2020 var Norge gjerningssted i 98,0 prosent av sakene, som vist i tabell 4.2. Det er imidlertid forskjeller mellom de ulike kriminalitetstypene hva gjelder andel med gjerningssted utenfor Norge.

Tabell 4.2 Antall anmeldte lovbrudd etter kriminalitetstype og gjerningssted, per 2. tertial 2019-20

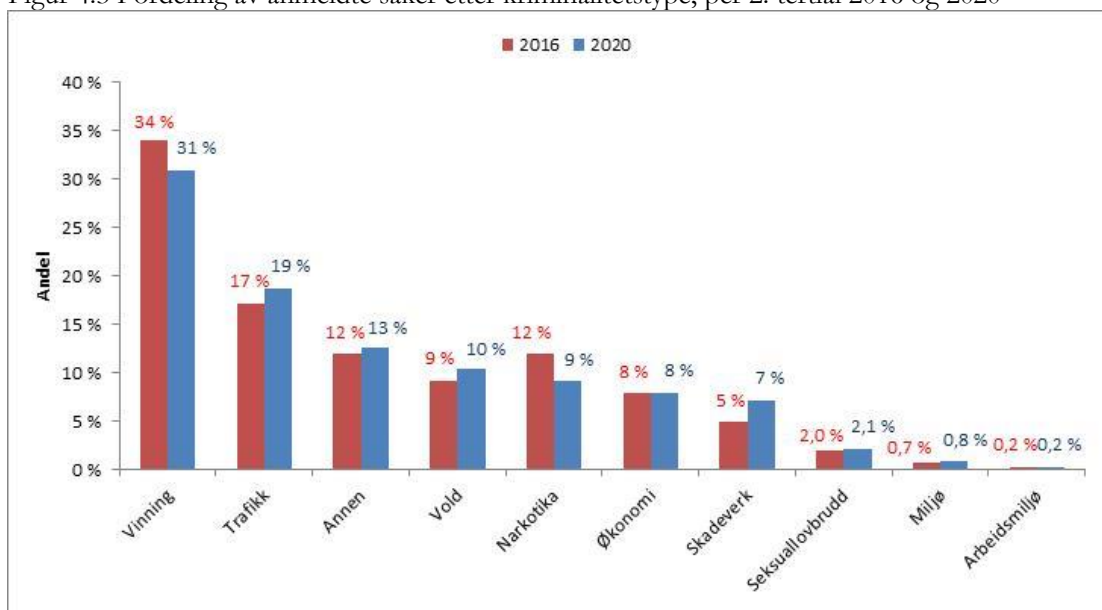
Kriminalitetstype	2019			2020		
	Alle anm.	Gj.land Norge	Andel gj.land Norge	Alle anm.	Gj.land Norge	Andel gj.land Norge
Vinning	66 936	62 079	92,7 %	61 187	59 447	97,2 %
Trafikk	35 380	34 611	97,8 %	36 964	36 194	97,9 %
Annen	25 624	25 485	99,5 %	24 935	24 780	99,4 %
Vold	21 882	21 625	98,8 %	20 496	20 325	99,2 %
Narkotika	21 519	21 426	99,6 %	17 996	17 862	99,3 %
Økonomi	17 781	16 520	92,9 %	15 674	14 921	95,2 %
Skadeverk	11 804	11 761	99,6 %	14 192	14 150	99,7 %
Seksuallovbrudd	4 511	4 441	98,4 %	4 197	4 131	98,4 %
Miljø	1 397	1 247	89,3 %	1 533	1 437	93,7 %
Arbeidsmiljø	496	495	99,8 %	488	478	98,0 %
Totalsum	207 330	199 690	96,3 %	197 662	193 725	98,0 %

Kilde: JUS063, JUS065

4.2 Forholdsmessig fordeling av kriminalitetstyper

Sammenlignes kriminalitetsbildet per andre tertial 2020 med samme periode i 2016 er andelen vinning- og narkotikalovbrudd redusert, samtidig som de øvrige kriminalitetstypene enten har økte andeler eller er tilnærmet uendret, jf. figur 4.3.

Figur 4.3 Fordeling av anmeldte saker etter kriminalitetstype, per 2. tertial 2016 og 2020*

Kilde: JUS065

* I forbindelse med innføringen av ny straffelov i oktober 2015 ble enkelte lovbrudd tilordnet en annen kriminalitetstype enn tidligere.

4.3 Geografiske forskjeller

Det er store forskjeller mellom politidistriktene, både når det gjelder demografi, geografi og befolkningsgrunnlag. Dette gjenspeiles i distriktenes andel av den registrerte kriminaliteten, som varierer fra 2 til 24 prosent. Samtidig er det store ulikheter i sammensetningen av de enkelte distriktenes saksporfølje, jf. tabell 4.3 og 4.4. I tabellene nedenfor er anmeldelser av lovbrudd begått i utlandet ikke inkludert. Dette medfører at tallene i kapittel 4.3 ikke er direkte sammenlignbare med tall presentert tidligere i dette kapitlet⁷.

Per andre tertial 2020 ble 24 prosent av det totale antall anmeldelser for lovbrudd begått i Norge registrert i Oslo politidistrikt, mens kun 2 prosent ble registrert i Finnmark. 31 prosent av alle vinningslovbruddene ble registrert i Oslo, men kun 4 prosent av de registrerte miljølovbruddene. Oslo har også en stor andel av totalt antall voldssaker, med 24 prosent.

Ser man på sammensetningen av distriktenes saksporfølje viser tabell 4.4 at vinningslovbruddene utgjorde 39 prosent av alle anmeldelsene i Oslo politidistrikt, mens de til sammenligning kun utgjorde 16 prosent i Finnmark politidistrikt.

Tabell 4.3 Distriktenes andel av det totale antall anmeldelser i landet som helhet og av de ulike kriminalitetstypene, per 2. tertial 2020

Distrikt	TOTALT	Vinning	Trafikk	Annen	Vold	Narkotika	Økonomi	Skadeverk	Seksuallovbrudd	Miljø	Arbeidsmiljø
Oslo	24 %	31 %	13 %	25 %	24 %	19 %	27 %	32 %	15 %	4 %	11 %
Øst	14 %	13 %	16 %	14 %	14 %	15 %	14 %	10 %	14 %	8 %	9 %
Innlandet	6 %	4 %	9 %	5 %	5 %	6 %	10 %	5 %	7 %	4 %	7 %
Sør-Øst	12 %	12 %	14 %	12 %	11 %	14 %	13 %	10 %	11 %	10 %	19 %
Agder	7 %	7 %	6 %	7 %	7 %	6 %	4 %	6 %	6 %	9 %	6 %
Sør-Vest	9 %	10 %	8 %	8 %	9 %	10 %	8 %	10 %	9 %	10 %	12 %
Vest	9 %	9 %	9 %	9 %	9 %	9 %	8 %	7 %	11 %	12 %	13 %
Møre og Romsdal	3 %	2 %	4 %	4 %	4 %	4 %	3 %	3 %	6 %	6 %	4 %
Trøndelag	8 %	7 %	9 %	6 %	7 %	8 %	6 %	9 %	9 %	10 %	11 %
Nordland	4 %	2 %	5 %	4 %	4 %	5 %	3 %	3 %	7 %	10 %	4 %
Troms	3 %	2 %	4 %	3 %	3 %	3 %	3 %	2 %	4 %	5 %	1 %
Finnmark	2 %	1 %	2 %	2 %	2 %	2 %	1 %	2 %	2 %	13 %	2 %
Alle distrikt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Kilde: JUS063

Tabell 4.4 Den forholdsmessige fordelingen av kriminalitetstypene i hvert politidistrikt, per 2. tertial 2020

Distrikt	TOTALT	Vinning	Trafikk	Annen	Vold	Narkotika	Økonomi	Skadeverk	Seksuallovbrudd	Miljø	Arbeidsmiljø
Oslo	100 %	39 %	10 %	13 %	10 %	7 %	9 %	10 %	1 %	0 %	0 %
Øst	100 %	28 %	21 %	13 %	11 %	10 %	8 %	6 %	2 %	0 %	0 %
Innlandet	100 %	21 %	29 %	11 %	9 %	9 %	12 %	6 %	2 %	0 %	0 %
Sør-Øst	100 %	30 %	21 %	12 %	10 %	10 %	8 %	6 %	2 %	1 %	0 %
Agder	100 %	33 %	18 %	14 %	12 %	8 %	5 %	7 %	2 %	1 %	0 %
Sør-Vest	100 %	33 %	16 %	12 %	10 %	10 %	7 %	8 %	2 %	1 %	0 %
Vest	100 %	30 %	20 %	13 %	11 %	9 %	7 %	6 %	3 %	1 %	0 %
Møre og Romsdal	100 %	18 %	26 %	15 %	12 %	11 %	7 %	6 %	4 %	1 %	0 %
Trøndelag	100 %	30 %	22 %	10 %	10 %	10 %	6 %	9 %	2 %	1 %	0 %
Nordland	100 %	17 %	24 %	14 %	13 %	12 %	7 %	7 %	4 %	2 %	0 %
Troms	100 %	23 %	24 %	15 %	12 %	9 %	7 %	6 %	3 %	1 %	0 %
Finnmark	100 %	16 %	25 %	12 %	14 %	10 %	6 %	7 %	3 %	6 %	0 %
Alle distrikt	100 %	31 %	19 %	13 %	10 %	9 %	8 %	7 %	2 %	1 %	0 %

Kilde: JUS063

⁷ Se tabell 4.2 for en oversikt over hvor stor andel av de anmeldte lovbruddene som er begått i Norge.

5 Politiets straffesaksbehandling

5.1 Hovedtall

Per andre tertial 2020 er det totalt påtaleavgjort 206 747 saker, hvorav 96 610 er å anse som oppklart.

Tabell 5.1 Antall påtaleavgjørelser, per 2. tertial 2016-20

	2016	2017	2018	2019	2020	Prosent endring 2019-20	Prosent endring 2016-20
Påtaleavgjorte lovbrudd	227 094	206 615	208 101	210 976	206 747	-2,0 %	-9,0 %
Påtaleavgjorte lovbrudd som er oppklart	114 076	102 357	101 324	100 151	96 610	-3,5 %	-15,3 %

Kilde: JUS309

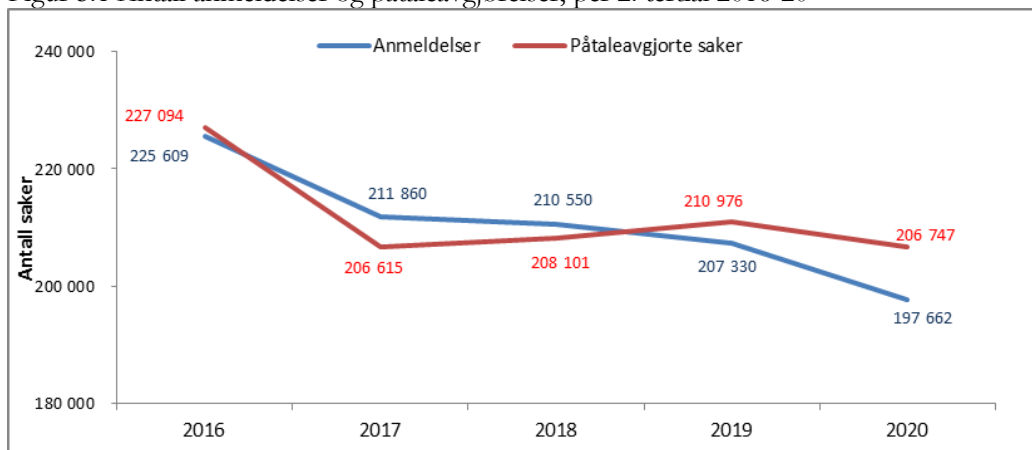
5.1.1 Antall påtaleavgjørelser

Antall påtaleavgjørelser er per andre tertial redusert med 2,0 prosent (4 229 saker) fra 2019 til 2020, mens det fra 2016 til 2020 har vært en reduksjon på 20 347 saker eller 9,0 prosent.

I første tertial 2020 var det en økning i forhold til samme periode i 2019 på 9,1 prosent. Økningen i antall påtaleavgjørelser fra første tertial 2019 til 2020 må blant annet ses i sammenheng med at domstolene i pandemiperioden har hatt betydelig reduksjon i sin kapasitet og at politiets påtalejurister derfor har fått frigjort tid til påtaleavgjørelser. Ser man særlig på antall påtaleavgjørelser i andre tertial (ikke inkludert første tertial) har antall påtaleavgjørelser blitt redusert med 12,4 prosent (-13 467 saker) i forhold til samme periode i 2019. Denne nedgangen antas blant annet å komme av at domstolene har tilnærmet normal drift og at påtalejuristene i politiet nå har mindre kapasitet enn i starten av pandemiperioden til å påtaleavgjøre nye saker. Samtidig er det registrert færre anmeldelser, noe som også medfører færre saker å påtaleavgjøre.

Antall påtaleavgjorte saker per år avhenger i stor grad av hvor mange saker som blir anmeldt det enkelte år, jf. figur 5.1. En høy produksjon av påtaleavgjørelser er viktig for å hindre eller bygge ned restanser. Det påpekes at det nødvendigvis ikke er de samme sakene som er anmeldt i et år som også blir påtaleavgjort samme år, da nødvendig saksbehandlingstid fører til at en rekke saker blir påtaleavgjort i et senere år enn de er anmeldt.

Figur 5.1 Antall anmeldelser og påtaleavgjørelser, per 2. tertial 2016-20

Kilde: JUS065, JUS309

Antall påtaleavgjørelser er over tid nødvendigvis nært knyttet opp mot antall anmeldelser innen en kriminalitetstype. Per andre tertial var det anmeldt flest forhold innen kriminalitetstypene vinning, trafikk og annen, og det er også flest påtaleavgjørelser innen disse kriminalitetstypene, jf. tabell 5.2.

Tabell 5.2 Antall påtaleavgjørelser fordelt på kriminalitetstype, per 2. tertial 2016-20

Kriminalitetstype	2016	2017	2018	2019	2020	Prosent endring 2019-20	Prosent endring 2016-20	Andel av påtaleavgjorte lovbrudd 2020
Vinning	78 917	66 883	66 930	67 256	62 976	-6,4 %	-20,2 %	30 %
Trafikk	38 502	35 975	35 265	35 103	36 924	5,2 %	-4,1 %	18 %
Annen	27 146	24 502	24 468	26 033	26 262	0,9 %	-3,3 %	13 %
Vold	20 320	19 753	21 017	22 419	22 670	1,1 %	11,6 %	11 %
Narkotika	28 511	24 875	23 399	22 785	20 134	-11,6 %	-29,4 %	10 %
Økonomi	16 490	16 539	18 159	17 966	16 805	-6,5 %	1,9 %	8 %
Skadeverk	11 104	11 276	11 232	11 973	14 237	18,9 %	28,2 %	7 %
Seksuallovbrudd	3 993	4 838	5 895	5 618	4 745	-15,5 %	18,8 %	2 %
Miljø	1 588	1 440	1 182	1 217	1 470	20,8 %	-7,4 %	1 %
Arbeidsmiljø	523	534	554	606	524	-13,5 %	0,2 %	0 %
Totalsum	227 094	206 615	208 101	210 976	206 747	-2,0 %	-9,0 %	100 %

Kilde: JUS309

5.1.2 Oppklaringsprosent

Av de totalt 206 747 lovbruddene som var påtaleavgjort per andre tertial 2020 regnes 96 610 som oppklart. Dette er en nedgang på 3,5 prosent i forhold til samme periode i 2019, jf. tabell 5.3. Nedgangen i antall oppklarte saker kan blant annet være en følge av nedgangen i antall påtaleavgjorte saker. Oppklaringsprosenten er redusert med 1,5 prosentpoeng i forhold til 2019, men det er store variasjoner mellom kriminalitetstypene.

Oppklaringsprosenten for den totale saksporføljen påvirkes av saksporføljes sammensetning, da bevissituasjon og muligheten for oppklaring varierer mellom de ulike kriminalitetstypene. Samtidig vil ressursinnsats i straffesaksarbeidet generelt og innen de ulike saksområdene være av avgjørende betydning for å kunne etterforske og oppklare sakene.

Vinningslovbrudd utgjør den største andelen av de påtaleavgjorte sakene, og vil i stor grad påvirke den samlede oppklaringsprosenten. Det samme gjelder for trafikk- og narkotikalovbrudd som er sakstyper med en forholdsmessig høy andel påtaleavgjorte saker, og med høy oppklaringsprosent.

Tabell 5.3 Antall oppklarte saker fordelt på kriminalitetstype, per 2. tertial 2016-20

	2016	2017	2018	2019	2020	Prosent endring 2019-20	Prosent endring 2016-20
Trafikk	32 281	29 971	29 460	29 207	30 791	5,4 %	-4,6 %
Annen	18 871	16 600	16 180	16 232	15 477	-4,7 %	-18,0 %
Narkotika	23 718	20 083	18 724	17 813	14 858	-16,6 %	-37,4 %
Vinning	18 191	14 869	14 079	13 551	12 749	-5,9 %	-29,9 %
Vold	11 041	10 382	11 539	11 865	11 718	-1,2 %	6,1 %
Økonomi	4 027	4 150	4 338	4 724	5 009	6,0 %	24,4 %
Seksuallovbrudd	2 468	2 916	3 809	3 471	2 545	-26,7 %	3,1 %
Skadeverk	2 353	2 317	2 332	2 406	2 448	1,7 %	4,0 %
Miljø	949	852	678	666	857	28,7 %	-9,7 %
Arbeidsmiljø	177	217	185	216	158	-26,9 %	-10,7 %
Totalsum	114 076	102 357	101 324	100 151	96 610	-3,5 %	-15,3 %

Kilde: JUS309

Tabell 5.4 Oppklaringsprosent, per 2. tertial 2016-20

Kriminalitetstype	2016	2017	2018	2019	2020	Prosentpoeng endring 2019-20	Prosentpoeng endring 2016-20
Trafikk	85 %	85 %	85 %	85 %	85 %	0,2	-0,6
Narkotika	84 %	82 %	81 %	79 %	75 %	-4,3	-9,2
Annen	75 %	75 %	74 %	71 %	68 %	-3,1	-7,7
Arbeidsmiljø	63 %	74 %	64 %	69 %	64 %	-5,5	0,9
Miljø	62 %	61 %	61 %	58 %	62 %	4,1	-0,1
Seksuallovbrudd	65 %	64 %	68 %	66 %	58 %	-8,0	-7,2
Vold	56 %	55 %	58 %	56 %	55 %	-1,7	-1,7
Økonomi	30 %	31 %	30 %	33 %	36 %	3,3	5,6
Vinning	25 %	24 %	23 %	22 %	21 %	-0,7	-3,7
Skadeverk	22 %	21 %	22 %	21 %	18 %	-3,1	-4,0
SUM	54 %	53 %	52 %	51 %	50 %	-1,5	-3,8

Kilde: JUS309

5.1.3 Gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid fra anmeldelse til påtaleavgjørelse var per andre tertial 74 dager for alle saker i 2020, noe som er tilnærmet uendret fra samme periode i 2019. De oppklarte sakene hadde per andre tertial 2020 en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 102 dager, mot 99 dager i samme periode i 2019, jf. tabell 5.5. Sammenlignet med samme periode i 2016 er den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden økt med henholdsvis 4,0 og 10,9 dager.

En sak vil nødvendigvis ikke være endelig avgjort på påtaleavgjørelsestidspunktet. I oppklarte saker hvor det fattes positive påtaleavgjørelser, som eksempelvis tiltaler, vil det normalt gå en viss tid fra det er truffet påtaleavgjørelse og til saken er irettført, og deretter rettskraftig avgjort.

Tabell 5.5 Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, per 2. tertial 2016-20

	2016	2017	2018	2019	2020	Differanse ant. dager 2019-20	Differanse ant. dager 2016-20
Gj.sn.saksbehandlingstid - alle saker	70	70	74	74	74	-0,3	4,0
Gj.sn.saksbehandlingstid - oppklarte saker	92	91	97	99	102	3,0	10,9

Kilde: JUS309

Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden påvirkes, som oppklaringsprosenten, av saksporføljes sammensetning da tilgjengeligheten av informasjon og tidsbruken for å innhente nødvendige bevis vil variere. Videre kan det være utfordringer knyttet til avhør av mistenkte og sentrale vitner hvis disse for eksempel oppholder seg i utlandet.

Ressursinnsatsen og restansesituasjonen er andre faktorer som påvirker saksbehandlingstiden.

5.2 Saker med krav til særskilt saksbehandlingstid

Det er fastsatt særskilt saksbehandlingsfrist på 90 dager for visse voldssaker (grov kroppskrenkelse og ulike typer av kroppsskader), mens det er satt en frist på 130 dager for voldtektssaker (straffeloven §§ 291-294). Det er videre en lovbestemt frist på 42 dager der mistenkte er under 18 år, jf. straffeprosessloven § 249, 2. ledd. Det er en forutsetning at fristene skal overholdes, men riksadvokaten har fremhevet at saker ikke skal henlegges for å overholde fristene dersom det er utsikt til at en fortsatt etterforsking eller påtalemessig behandling av sakene kan lede til oppklaring.

Voldssaker med særskilt saksbehandlingsfrist

På bakgrunn av politiske føringer besluttet riksadvokaten i 2001, gjennom mål- og prioriteringsrundskrivet for samme år, at noen utvalgte oppklarte voldssaker skal ha en særskilt saksbehandlingsfrist på 90 dager fra anmeldelse til påtalevedtak i politiet, med mindre hensynet til etterforskingen eller andre særlige grunner gjør det nødvendig med lengre saksbehandlingstid. Statistikkgrupper inkludert i voldssaker med særskilt saksbehandlingsfrist er sammenfallende med lovbruddskategorien grov kroppskrenkelse og kroppsskade i vedlegg 2.

Det er per andre tertial 2020 påtaleavgjort 2 232 voldssaker/forhold⁸ med særskilt saksbehandlingsfrist, en nedgang fra samme periode i 2019 på 11,0 prosent. Nedgangen skyldes særlig at antall anmeldte saker i samme periode er redusert med 12,5 prosent. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle forhold/saker er 120 dager, mens den for oppklarte saker/forhold er 136 dager. Dette er en liten nedgang i forhold til samme periode i 2019, hvor saksbehandlingstiden for alle saker/forhold var 121 dager (nedgang på 1,1 dager), mens gjennomsnittlig saksbehandlingstid for oppklarte forhold er redusert med 3,5 dager. Kun 43 prosent av forholdene som er oppklart per andre tertial 2020 er avgjort innenfor den fastsatte fristen, mens 44 prosent av sakene var innenfor fristen i 2019.

Tabell 5.6 Påtaleavgjorte voldssaker med særskilt saksbehandlingsfrist, per 2. tertial 2016-20

	2016	2017	2018	2019	2020	Endring 2019-20*	Endring 2016-20*
Antall forhold/saker uten anmeldt, i alt	2 309	2 094	2 107	2 508	2 232	-11,0 %	-3,3 %
Saksbehandlingstid, alle forhold	94	107	126	121	120	-1,1	25,4
Saksbehandlingstid, oppklarte forhold	103	121	139	139	136	-3,5	32,8
Andel innenfor frist (oppklarte forhold)	57 %	49 %	43 %	44 %	43 %	-0,7	-13,6

Kilde: JUS605 og PSV Monitor (andeler)

* For antall forhold er det prosentvis endring, for saksbehandlingstid er det endring i antall dager og for andel er det endring i prosentpoeng.

⁸ I datagrunnlaget inngår både saker uten oppgitt gjerningsperson og alle forhold med mistenkt/siktet/domfelt. En nærmere redegjørelse er gitt i vedlegg 1.

Saker med gjerningsperson under 18 år

Fristen for behandling av saker hvor gjerningspersonen er under 18 år følger av straffeprosesslovens § 249, 2. ledd. Som hovedregel skal saken etterforskes og påtalebehandles innen seks uker etter at vedkommende ble ansett som mistenkt i saken.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle påtaleavgjorte forhold var per andre tertial 2020 47 dager, mens de oppklarte forholdene hadde en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 42 dager, jf. tabell 5.7. Sammenlignet med samme periode i 2019 er den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden redusert med 6,3 dager for alle forhold og 4,5 dager for oppklarte forhold. Per andre tertial 2020 er 71 prosent av sakene avgjort innen frist, mot 70 prosent i 2019.

Antall forhold er redusert med 11,6 prosent per andre tertial 2020 sammenlignet med samme periode i 2019, men har en økning på 23,6 prosent i forhold til 2016. En rask avgjørelse av saker med unge gjerningspersoner er blant annet viktig for at en eventuell straff skal få tilsiktet, preventiv effekt.

Tabell 5.7 Påtaleavgjorte forhold hvor mistenkte er under 18 år, per 2. tertial 2016-20

	2016	2017	2018	2019	2020	Endring 2019-20*	Endring 2016-20*
Antall forhold med frist, i alt	8 450	9 634	10 858	11 816	10 441	-11,6 %	23,6 %
Saksbehandlingstid, alle forhold	43	43	57	54	47	-6,3	3,8
Saksbehandlingstid, oppklarte forhold	41	39	52	47	42	-4,5	1,5
Andel innenfor frist (oppklarte forhold)	72 %	73 %	63 %	70 %	71 %	1,4	-1,4

Kilde: JUS613

* For antall forhold er det prosentvis endring, for saksbehandlingstid er det endring i antall dager og for andel er det endring i prosentpoeng.

Voldtektssaker

Politidirektoratet har i samråd med riksadvokaten fastsatt et mål om gjennomsnittlig saksbehandlingstid i voldtektssaker (straffeloven §§ 291-294) på 130 dager fra anmeldelse til påtalevedtak i politiet. Voldtektssaker er alvorlig integritetskrenkende lovbrudd som det kan være svært belastende for fornærmede å vente på en avgjørelse av, og det er derfor viktig at sakene behandles innen rimelig tid. Statistikkgruppene som omfattes av fristen fremgår av vedlegg 2.

Per andre tertial 2020 er det påtaleavgjort 1 097 voldtektssaker, en nedgang på 5,9 prosent i forhold til samme periode i 2019 (- 69 saker). Nedgangen skyldes blant annet at antall anmeldelser er redusert de siste to årene. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle saker var 201 dager, mens den var 192 dager for oppklarte saker. Saksbehandlingstiden er redusert med 7,5 dager for alle saker, og 3,5 dager for de oppklarte sakene sammenlignet med samme periode i 2019. Sammenlignet med tall per andre tertial 2016 er det en økning i saksbehandlingstiden på 30,1 dager for alle forhold og 29,1 dager for oppklarte saker.

En forholdvis lang saksbehandlingstid har sammenheng med at sakene kan ha et komplekst bevisbilde, hvor det kan være behov for oppfølgende avhør og innhenting av sakkyndige vurderinger mv.

Tabell 5.8 Påtaleavgjorte voldtektssaker⁹, per 2. tertial 2016-20

	2016	2017	2018	2019	2020	Endring 2019-20*	Endring 2016-20*
Antall saker, i alt	910	1 066	1 076	1 166	1 097	-5,9 %	20,5 %
Antall oppklarte saker	350	371	332	370	332	-10,3 %	-5,1 %
Saksbehandlingstid, alle saker	171	199	203	209	201	-7,5	30,1
Saksbehandlingstid, oppklarte saker	163	188	207	195	192	-3,5	29,1

Kilde: JUS309

* For antall forhold er det prosentvis endring, for saksbehandlingstid er det endring i antall dager og for andel er det endring i prosentpoeng.

5.3 Tilrettelagte avhør

Avhør av barn, unge og andre særlig sårbare fornærmede og vitner skal som hovedregel tas på barnehus og gjennomføres i tråd med straffeprosessloven § 239. Avhengig av ulike kriterier skal avhøret som hovedregel gjennomføres innen 1-3 uker.

Politidistriktene rapporterer manuelt på gjennomføring av tilrettelagte avhør. Statistikken som genereres er basert på en kombinasjon av uttrekk fra politiets register og distriktenes rapportering.

Per andre tertial 2020 er det gjennomført 2 829 førstegangsavhør og 188 supplerende avhør, en nedgang på henholdsvis 6,7 prosent for førstegangsavhør og 17,9 prosent for supplerende avhør sammenlignet med tilsvarende periode i 2019. Årsaker til reduksjonen i antall avhør antas dels å være en følge av pandemien, men også dels fall i antall store nettovergrepssaker hvor barn er fornærmet, samt at flere politidistrikter har iverksatt nye rutiner for å vurdere nøyere hvorvidt avhør skal gjennomføres eller ikke.

47 prosent av førstegangsavhørene er gjennomført innen fastsatt frist, mot 50 prosent i samme periode i 2019. Ekskluderes avhør hvor forhold utenfor politiets kontroll har ført til fristbrudd, ble 52 prosent av avhørene gjennomført innenfor frist. Tilsvarende tall for 2019 var 56 prosent. At andelen innen frist er redusert, antas blant annet å være en følge av at i de første ukene med pandemiltak gjennomførte enkelte distrikt kun avhør i akuttsaker. Videre førte smitteverntiltak til at kapasiteten i barnehusene var redusert i den innledende fasen. Situasjonen har deretter gradvis normalisert seg.

Av avhørene gjennomført per andre tertial 2020 er 41 prosent knyttet til seksuallovbrudd, 55 prosent til voldslovbrudd og 4 prosent til andre typer straffbare forhold. 82 prosent av de avhørte er oppgitt å være fornærmet i saken, mens de resterende 18 prosent oppgis å være vitner.

Den innrapporterte hovedårsaken til fristbrudd er kapasitets- eller ressursmangel i 46 prosent av tilfellene. 47 prosent av fristbruddene som skyldes kapasitets- eller ressursmangel per andre tertial 2020 begrunnes med kapasitets- eller ressursmangel hos avhører/avhørsleder, 18 prosent kapasitetsutfordringer ved barnehusene, mens 26 prosent oppgis å være kapasitets- eller ressursmangel hos etterforsker.

⁹ Kodene som inngår her er angitt i vedlegg 2 under lovbruddskategorien voldtekt. Det er ytterligere en kode som inngår i beregningsgrunnlaget i PSV (Politiets styringsverktøy), men som det ikke er hensiktsmessig å la inngå i statistikkgrunnlaget.

6 Utviklingen innen ulike kriminalitetstyper

Nedenfor er det gitt en nærmere oversikt over utviklingen innen ulike kriminalitetstyper. En sak registreres i det året anmeldelsen ble registrert i politiets straffesakssystem. For parametere knyttet til politiets straffesaksbehandling beregnes disse ut fra tidspunktet politiet påtaleavgjorde saken. De sakene som er påtaleavgjort i første eller andre tertial 2020 kan således være registrert/anmeldt i tidligere perioder.

6.1 Vinningslovbrudd

Tabell 6.1 Vinningslovbrudd, per 2. tertial 2016-20

	2016	2017	2018	2019	2020	Endring 2019-20*	Endring 2016-20*
Antall anmeldelser	76 818	67 607	66 580	66 936	61 187	-8,6 %	-20,3 %
Antall påtaleavgjorte saker	78 917	66 883	66 930	67 256	62 976	-6,4 %	-20,2 %
Antall påtaleavgjorte saker, oppklart	18 191	14 869	14 079	13 551	12 749	-5,9 %	-29,9 %
Oppklaringsprosent	25 %	24 %	23 %	22 %	21 %	-0,7	-3,7
Gj.snittlig saksbehandlingstid, oppklarte saker	98	88	93	82	93	11,2	-5,0

Kilde: JUS065, JUS309

*For antall anmeldelser og påtaleavgjorte saker er det prosentvis endring, for oppklaringsprosent er det endring i prosentpoeng og for saksbehandlingstid er det endring i antall dager.

Vinningslovbrudd er kriminalitetstypen med størst nedgang i antall anmeldelser. Som det fremgår av tabell 6.1 er vinningslovbruddene per andre tertial redusert med 20,3 prosent sammenlignet med 2016. Hvis alminnelige bedragerier, som er flyttet fra kriminalitetstypen vinning til kriminalitetstypen økonomi, inkluderes i vinningstallene, er reduksjonen for denne kriminalitetstypen 19,2 prosent sammenlignet med samme periode i 2016.

Vinningsanmeldelsene er per andre tertial 2020 redusert med 8,6 prosent, eller 5 749 saker sammenlignet med samme periode i 2019, mens antall påtaleavgjorte saker er redusert med 6,4 prosent. Oppklaringsprosenten for vinningslovbrudd er fortsatt lav, og var per andre tertial 2020 21 prosent, omtrent på samme nivå som i samme periode i 2019.

Nedgangen i anmeldte vinningslovbrudd er særlig en følge av reduksjon i antall tyverier fra person på offentlig sted. For lovbrudd begått i Norge er denne sakskategorien redusert med 26,7 prosent (-3 518 saker), mens det for saker med gjerningssted i utlandet er reduksjonen på 66,8 prosent (-2 634 saker). Samlet er nedgangen i antall anmeldelser av tyveri fra person på offentlig sted per andre tertial på 35,9 prosent i forhold til samme periode i 2019. En stor del av reduksjonen kan tilskrives færre personer i det offentlige rom som følge av iverksatte smitteverntiltak. Tyveri fra person på offentlig sted er lovbrudd som ofte er krevende å oppklare, da man sjelden har en mistenkt og lovbruddene ofte oppdages noen tid etter at de er begått. Oppklaringsprosenten er derfor lav, og vil på grunn av mengden saker bidra til å trekke ned oppklaringsprosenten for vinningslovbruddene. Blant annet som følge av nedgangen i anmeldelser er antall påtaleavgjorte saker per andre tertial 2020 redusert med 33,8 prosent i forhold til 2019, mens antall oppklarte saker er i samme periode økt med 24,6 prosent (+75 saker). Dette har ført til at oppklaringsprosent har økt fra 2,3 til 3,8 prosent.

Det har vært en nedgang i grove tyverier fra bolig per andre tertial 2019 til 2020 på 17,2 prosent (-199 saker). Oppklaringsprosenten er på 17 prosent, en nedgang på 1,0 prosentpoeng i forhold til samme periode i 2019.

Antall anmeldte ran begått i Norge har per andre tertial økt med 30,0 prosent (+145 saker) fra 2019 til 2020, mens ran begått i utlandet er redusert med 38 saker. Samlet har ran hatt en økning på 19,5 prosent (+107 saker). Det er per andre tertial påtaleavgjort 724 ran i 2020 (+70 saker), med en oppklaringsprosent på 36 prosent, en nedgang på 8,6 prosentpoeng i forhold til samme periode i 2019. På nåværende tidspunkt har Politidirektoratet ikke tilstrekkelig kunnskap til å kunne redegjøre for utviklingen. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid på oppklarte ran er på 140 dager, en nedgang på 28,2 dager i forhold til 2019.

6.2 Trafikklovbrudd

Tabell 6.2 Trafikklovbrudd, per 2. tertial 2016-20

	2016	2017	2018	2019	2020	Endring 2019-20*	Endring 2016-20*
Antall anmeldelser	38 703	36 782	36 080	35 380	36 964	4,5 %	-4,5 %
Antall påtaleavgjorte saker	38 502	35 975	35 265	35 103	36 924	5,2 %	-4,1 %
Antall påtaleavgjorte saker, oppklart	32 281	29 971	29 460	29 207	30 791	5,4 %	-4,6 %
Oppklaringsprosent	85 %	85 %	85 %	85 %	85 %	0,2	-0,6
Gj.snittlig saksbehandlingstid, oppklarte saker	67	63	66	65	65	-0,3	-2,0

Kilde: JUS065, JUS309

*For antall anmeldelser og påtaleavgjorte saker er det prosentvis endring, for oppklaringsprosent er det endring i prosentpoeng og for saksbehandlingstid er det endring i antall dager.

Antall anmeldte trafikklovbrudd per andre tertial 2020 har økt med 4,5 prosent i forhold til samme periode i 2019, men er redusert med 4,5 prosent i forhold til samme periode i 2016.

Trafikklovbrudd er den kriminalitetstypen med høyest oppklaringsprosent per andre tertial, 85 prosent, og kortest saksbehandlingstid for oppklarte saker, 65 dager. Den relativt korte saksbehandlingstiden er en følge av at et stort antall lovbrudd avdekkes gjennom politiets kontroller og at overtredelsene i det vesentligste kan bevises og oppklares med dette som bakgrunn uten ytterligere etterforskning.

Per andre tertial 2020 ble det registrert 6 619 anmeldelser for kjøring i påvirket tilstand, en økning på 1,9 prosent i forhold til samme periode i 2019 og en økning på 4,6 prosent i forhold til 2016. Antall anmeldelser knyttet til kjøring uten gyldig førerkort (7 637 saker per andre tertial 2020) økte med 10,2 prosent fra 2019 til 2020, men er redusert med 8,0 prosent i forhold til 2016.

Antall anmeldelser knyttet til hastighet var per andre tertial 2020 6 619 saker, en økning på henholdsvis 14,8 og 4,7 prosent i forhold til samme periode i 2019 og 2016.

6.3 Voldslovbrudd

Tabell 6.3 Voldslovbrudd, per 2. tertial 2016-20

	2016	2017	2018	2019	2020	Endring 2019-20*	Endring 2016-20*
Antall anmeldelser	20 765	21 371	21 754	21 882	20 496	-6,3 %	-1,3 %
Antall påtaleavgjorte saker	20 320	19 753	21 017	22 419	22 670	1,1 %	11,6 %
Antall påtaleavgjorte saker, oppklart	11 041	10 382	11 539	11 865	11 718	-1,2 %	6,1 %
Oppklaringsprosent	56 %	55 %	58 %	56 %	55 %	-1,7	-1,7
Gj.snittlig saksbehandlingstid, oppklarte saker	109	115	126	124	136	12,1	26,9

Kilde: JUS065, JUS309

*For antall anmeldelser og påtaleavgjorte saker er det prosentvis endring, for oppklaringsprosent er det endring i prosentpoeng og for saksbehandlingstid er det endring i antall dager.

Antall anmeldte voldslovbrudd er per andre tertial redusert med 6,3 prosent fra 2019 til 2020, og 1,3 prosent i forhold til 2016¹⁰. I samme periode har politiet påtaleavgjort henholdsvis 1,1 og 11,6 prosent flere saker. Oppklaringsprosenten for voldslovbrudd er per andre tertial 2020 på 55 prosent, en nedgang på 1,7 prosentpoeng i forhold til samme periode i 2019 og 2016. Samtidig har det vært en økning i gjennomsnittlig saksbehandlingstid for oppklarte saker på 12,1 dager fra 2019 til 2020. Økningen i gjennomsnittlig saksbehandling skyldes blant annet at antall restanser er redusert.

Fra andre tertial 2019 til 2020 er særlig anmeldte kroppskrenkelser (-708 saker, -8,8 prosent) og sakskategorien grov kroppskrenkelse og kroppsskade (-229 saker, -12,5 prosent) redusert. Mishandling i nære relasjoner er i samme periode redusert med 1,8 prosent (-39 saker). Lovbrudd knyttet til trusler er tilnærmet uendret (+0,5 prosent, +28 saker).

Per andre tertial 2020 har mishandling i nære relasjoner blitt redusert med 1,8 prosent i forhold til 2019. Fra første tertial 2019 til 2020 ble det anmeldt 8,5 prosent færre saker (-107 saker), og påtaleavgjort 12,3 prosent (+147 saker) flere saker. Ses det isolert på andre tertial har det imidlertid vært en økning i antall anmeldelser på 7,1 prosent i forhold til samme periode i 2019. Selv om man gjennom målrettet innsats de siste årene antas å ha avdekket flere forhold innenfor mishandling i nære relasjoner, vil den nære relasjonen mellom fornærmede og voldsutøver fremdeles kunne føre til at mange ikke ønsker å anmelde voldsutøver. I første tertial kan iverksatte smitteverntiltak særlig i starten av pandemien ha bidratt til at det var vanskeligere å avdekke mishandling i nære relasjoner, samtidig som enkelte distrikt opplyser å ha hatt en økning i antall anmeldelser. I andre tertial ble samfunnet åpnet noe opp, oppmerksomheten rundt saksområdet innen politiet og samfunnet for øvrig har vært høy, og flere forhold er avdekket.

¹⁰ Enkelte statistikkgrupper knyttet til forulemping og hindring av offentlig tjenestemann og påvirkning av offentlig tjenestemann ved trusler var i gammel straffelov tilordnet kriminalitetstypen annen, mens den i ny straffelov er tilordnet voldslovbrudd. Hvis disse statistikkgruppene innbefattes i voldslovbruddene er nedgangen i antall anmeldelser per andre tertial 2016 til 2020 på 1,9 prosent, økningen i antall påtaleavgjorte saker er 8,8 prosent og oppklaringsprosenten har en nedgang i forhold til 2016 på 2,5 prosentpoeng.

6.4 Narkotikalovbrudd

Tabell 6.4 Narkotikalovbrudd, per 2. tertial 2016-20

	2016	2017	2018	2019	2020	Endring 2019-20*	Endring 2016-20*
Antall anmeldelser	26 877	24 473	22 865	21 519	17 996	-16,4 %	-33,0 %
Antall påtaleavgjorte saker	28 511	24 875	23 399	22 785	20 134	-11,6 %	-29,4 %
Antall påtaleavgjorte saker, oppklart	23 718	20 083	18 724	17 813	14 858	-16,6 %	-37,4 %
Oppklaringsprosent	84 %	82 %	81 %	79 %	75 %	-4,3	-9,2
Gj.snittlig saksbehandlingstid, oppklarte saker	98	90	93	97	112	14,5	13,7

Kilde: JUS065, JUS309

*For antall anmeldelser og påtaleavgjorte saker er det prosentvis endring, for oppklaringsprosent er det endring i prosentpoeng og for saksbehandlingstid er det endring i antall dager.

Det totale omfanget av narkotikakriminaliteten er vanskelig å beregne fordi avdekkingsgraden ansees å være lav. Antall anmeldte narkotikalovbrudd per andre tertial 2020 var 17 996 saker, en nedgang i forhold til samme periode i 2019 på 16,4 prosent og 33,0 prosent i forhold til 2016. Antall påtaleavgjorte saker per andre tertial 2020 var på 20 134 saker, en nedgang på 11,6 prosent i forhold til samme periode i 2019, og må sees i sammenheng med reduksjonen i antall anmeldelser. Nedgangen antas å ha sammenheng med mindre aktivitet fra politiet, og mindre folk på arenaer hvor anmeldelser knyttet til narkotika gjerne opprettes, for eksempel i det offentlige rom.

Oppklaringsprosenten for narkotikalovbrudd er høy, men ble per andre tertial redusert fra 79 prosent i 2019 til 75 prosent i 2020. Nedgangen fra 2016 er på 9,2 prosentpoeng, noe som har sammenheng med at det de senere år er anmeldt færre overtredelser av legemiddeloven og narkotikaovertridelser etter straffeloven (§231). Dette er saker som erfaringsmessig har hatt en høy oppklaringsprosent, da sakene ofte avdekkes gjennom politiets egne kontroller og i stor grad vil være oppklart idet de anmeldes.

Antall anmeldte grove narkotikaovertridelser per andre tertial 2020 gikk ned med 3,6 prosent i forhold til samme periode 2019. Årsakene til reduksjonen er trolig sammensatte, men kan blant annet knyttes til tiltak iverksatt som følge av pandemien. Samtidig gikk antallet påtaleavgjorte saker for denne kategorien opp med 0,9 prosent, mens antall påtaleavgjorte saker som ble oppklart ble redusert med 1,1 prosent.

6.5 Seksuallovbrudd

Tabell 6.5 Seksuallovbrudd, per 2. tertial 2016-20

	2016	2017	2018	2019	2020	Endring 2019-20*	Endring 2016-20*
Antall anmeldelser	4 552	5 152	6 056	4 511	4 197	-7,0 %	-7,8 %
Antall påtaleavgjorte saker	3 993	4 838	5 895	5 618	4 745	-15,5 %	18,8 %
Antall påtaleavgjorte saker, oppklart	2 468	2 916	3 809	3 471	2 545	-26,7 %	3,1 %
Oppklaringsprosent	65 %	64 %	68 %	66 %	58 %	-8,0	-7,2
Gj.snittlig saksbehandlingstid, oppklarte saker	151	165	207	239	209	-29,5	57,8

Kilde: JUS065, JUS309

*For antall anmeldelser og påtaleavgjorte saker er det prosentvis endring, for oppklaringsprosent er det endring i prosentpoeng og for saksbehandlingstid er det endring i antall dager.

I femårsperioden var det per andre tertial 2016 til 2018 en markant årlig økning i antall anmeldte seksuallovbrudd, særlig seksuelle overgrep mot barn og saker knyttet til overgrepsmateriale. Fra 2018 til 2020 er imidlertid antall anmeldelser per andre tertial

redusert med 30,7 prosent (-1 859 saker), herav med 7,0 prosent (-314 saker) fra 2019 til 2020. Per andre tertial 2020 er antall anmeldelser redusert med 7,8 prosent (-355 saker) i forhold til samme periode i 2016. Antall påtaleavgjorte saker, som vist i tabell 6.5, har hatt en tilsvarende utvikling som antall anmeldelser.

Seksuallovbrudd krever ofte betydelig etterforskning og vil i mange tilfeller bli påtaleavgjort i et senere år enn anmeldelsesåret. Det er store årlige variasjoner i hvor mange saker som både blir anmeldt og påtaleavgjort i de enkelte politidistriktene.

Nedgangen i antall anmeldelser per andre tertial 2019 til 2020 gjelder blant annet lovbruddskategoriene Seksuell handling og seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd overfor barn u/16 år (-16,4 prosent, -140 saker), Seksuell omgang og voldtekt av barn u/14 år (-7,5 prosent, -34 saker) og voldtekt (-4,5 prosent, -47 saker).

Oppklaringsprosenten for seksuallovbrudd var per andre tertial 2020 58 prosent. Dette er en nedgang i forhold til samme periode i 2016 og 2019 hvor oppklaringsprosenten var henholdsvis 65 og 66 prosent. Det antas at deler av denne nedgangen skyldes færre store nettovergrepssaker. Nærmere om årsaker vil bli omtalt i årsrapporten.

Som omtalt ovenfor er antall anmeldte voldtekter redusert per andre tertial 2019, og det er også en nedgang fra 2016 til 2020. Antall påtaleavgjorte saker er per andre tertial 2020 redusert med 5,9 prosent i forhold til 2019, mens antall oppklarte saker er redusert med 10,3 prosent i samme periode. Nedgangen i antall påtaleavgjorte saker antas blant annet å skyldes nedgang i antall anmeldelser de to siste årene. Oppklaringsprosenten er på 33 prosent, en nedgang på 1,5 prosentpoeng i forhold til samme periode i 2019, og 8,3 prosentpoeng lavere enn i 2016.

Per andre tertial 2020 er det til sammen anmeldt 1 386 seksuallovbrudd mot barn under 16 år, noe som er en reduksjon fra samme periode i 2019 på 10,2 prosent og en reduksjon på 9,9 prosent i forhold til samme periode i 2016. Flere årsaker kan forklare reduksjonen i antall anmeldelser fra 2019 til 2020; blant annet normalvariasjoner, reduserte avdekkingsmuligheter og reduserte etterforskningsaktiviteter som følge av politiets arbeidssituasjon med blant annet hjemmekontor under pandemien. Antall påtaleavgjorte saker er per andre tertial blitt redusert med 21,1 prosent fra 2019 til 2020, men økt med 13,0 prosent fra 2016 til 2020. Nedgangen fra 2019 til 2020 antas å skyldes nedgangen i antall anmeldelser de to siste årene.

Seksuallovbrudd er en kriminalitetstype hvor det tradisjonelt har vært store mørketall. Gjennom økt oppmerksomhet har man derfor ønsket å avdekke og straffeforfølge flere lovbrudd. Etterforskning av flere store saker har fått fokus i media og kan også bidra til å synliggjøre at det nytter å anmelde. Mørketallene innenfor seksuallovbrudd antas likevel fortsatt å være høye.

6.6 Økonomilovbrudd

Tabell 6.6 Økonomilovbrudd, per 2. tertial 2016-20

	2016	2017	2018	2019	2020	Endring 2019-20*	Endring 2016-20*
Antall anmeldelser	17 747	17 559	19 049	17 781	15 674	-11,8 %	-11,7 %
Antall påtaleavgjorte saker	16 490	16 539	18 159	17 966	16 805	-6,5 %	1,9 %
Antall påtaleavgjorte saker, oppklart	4 027	4 150	4 338	4 724	5 009	6,0 %	24,4 %
Oppklaringsprosent	30 %	31 %	30 %	33 %	36 %	3,3	5,6
Gj.snittlig saksbehandlingstid, oppklarte saker	165	208	193	228	194	-34,1	28,8

Kilde: JUS065, JUS309

*For antall anmeldelser og påtaleavgjorte saker er det prosentvis endring, for oppklaringsprosent er det endring i prosentpoeng og for saksbehandlingstid er det endring i antall dager.

Per andre tertial 2020 ble det anmeldt 15 674 saker, en nedgang på 11,8 prosent i forhold til samme periode i 2019. Alminnelige bedragerier ble i oktober 2015 flyttet fra kriminalitetstypen vinning til kriminalitetstypen økonomi, og står per andre tertial 2020 for 65 prosent av økonomilovbruddene. Hvis disse holdes utenfor er antall anmeldelser per andre tertial 2020 redusert med 4,8 prosent sammenlignet med tilsvarende periode i 2019.

En stor andel av økonomilovbruddene er knyttet opp mot bedragerier på nett. I følge politiets innbyggerundersøkelse¹¹ er det kun 23 prosent av de som oppgir å ha blitt utsatt for svindel eller bedrageri på internett som har anmeldt dette til politiet. Det kan derfor være store mørketall på dette området.

Per andre tertial 2020 ble det påtaleavgjort 16 085 økonomilovbrudd, noe som er 8 prosent av alle påtaleavgjorte saker per andre tertial 2020. Antall påtaleavgjorte saker er redusert med 6,5 prosent i forhold til samme periode i 2019, samtidig som antall oppklarte saker har økt med 6,0 prosent. Per andre tertial var oppklaringsprosenten i 2020 på 36 prosent, 3,3 prosentpoeng høyere enn i 2019 og 5,6 prosentpoeng høyere enn i 2016. En årsak til økningen er at oppklaringsprosenten for de alminnelige bedrageriene har økt fra henholdsvis 11 og 23 prosent per andre tertial 2016 og 2019, til 27 prosent i samme periode 2020. Alminnelige bedragerier er lovbrudd som erfaringsmessig har hatt en lavere oppklaringsprosent enn øvrige økonomilovbrudd.

¹¹ Politiets innbyggerundersøkelse 2019, Kantar TNS, 2020

7 Saker under arbeid

7.1 Saker under arbeid

Tallene presentert i dette underkapittelet er hentet ut ved bruk av JUS-rapporten JUS089 som gir samlede tall for politidistrikt og særorgan. Tallene vil derfor være forskjellig fra rapportering til Justis- og beredskapsdepartementet hvor kun tall for politidistriktene inngår.

Statistikken over saker under arbeid viser antall anmeldelser i politiet som ikke er rettskraftige avgjorte, og omfatter både saker som er under etterforskning og dermed ikke påtaleavgjort samt påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige saker. Dette gir viktig informasjon om den samlede arbeidsmengden i politiet og saksporteføljens alderssammensetning.

Frem til det treffes en påtaleavgjørelse har politiet og påtalemyndigheten i stor grad selv kontroll over sakenes fremdrift, da dette i vesentlig grad vil avhenge av politiets egen saksbehandlingskapasitet og prioritering. Når det er fattet en positiv påtaleavgjørelse vil videre fremdrift variere ut fra type påtaleavgjørelse og kapasitet i øvrige deler av straffesakskjeden.

Ved utgangen av andre tertial 2020 hadde politiet totalt 133 415 saker som ikke var rettskraftig. Av disse var 60 804 ikke påtaleavgjort. Antall ikke påtaleavgjorte saker ved utgangen av andre tertial 2020 er 13,1 prosent lavere enn ved samme tidspunkt i 2019, og 16,1 prosent lavere enn i 2016. Ser man nærmere på den aldersmessige sammensetningen av de ikke påtaleavgjorte sakene er det særlig en nedgang i antall saker mellom 3-12 måneder og saker eldre enn 12 måneder. For alderssegmentet 3-12 måneder er antall saker redusert med 21,8 prosent i forhold til utgangen av andre tertial 2019 og med 17,9 prosent fra samme tidspunkt i 2016, mens saker eldre enn 12 måneder er redusert med henholdsvis 22,5 og 14,3 prosent i forhold til tilsvarende perioder.

For saker eldre enn 3 måneder vises det til nærmere omtale under.

Totalt er det en reduksjon av saker som ikke er rettskraftige (summen av påtaleavgjorte og ikke påtaleavgjorte saker) på 11,1 prosent i forhold til samme tidspunkt i 2019, og en nedgang på 13,4 prosent i forhold til 2016. En nærmere oversikt over antall saker under arbeid og antall påtaleavgjorte og ikke påtaleavgjorte saker er gitt i tabell 7.1. Det påpekes at alder på sak, både for ikke-påtaleavgjorte saker og saker som er påtaleavgjorte men ikke rettskraftige, er alder på saken beregnet fra *registreringstidspunktet* til 31. august, og ikke fra gjerningstidspunktet eller når saken ble påtaleavgjort.

Tabell 7.1 Saker under arbeid/ikke rettskraftige, utgangen av 2. tertial 2016–20

	2016	2017	2018	2019	2020	Prosent endring 2019-20	Prosent endring 2016-20
Ikke påtaleavgjort	72 491	74 607	78 931	69 969	60 804	-13,1 %	-16,1 %
0-3 mnd	34 881	35 824	34 584	30 029	29 647	-1,3 %	-15,0 %
3-12 mnd	29 525	30 966	35 182	30 998	24 229	-21,8 %	-17,9 %
> 12 mnd	8 085	7 817	9 165	8 942	6 928	-22,5 %	-14,3 %
Påtaleavgjort, ikke rettskraftig	81 654	78 462	80 861	80 095	72 611	-9,3 %	-11,1 %
0-3 mnd	12 383	11 200	10 953	10 895	9 806	-10,0 %	-20,8 %
3-12 mnd	32 563	30 477	30 739	29 865	27 833	-6,8 %	-14,5 %
> 12 mnd	36 708	36 785	39 169	39 335	34 972	-11,1 %	-4,7 %
TOTALT	154 145	153 069	159 792	150 064	133 415	-11,1 %	-13,4 %

Kilde: JUS089

For å kunne si noe om utviklingen i antall saker per andre tertial 2020 har vi sett på antall saker ved starten av perioden, ved utgangen av første tertial og andre tertial. Dette er vist i tabell 7.2. Antall ikke påtaleavgjorte saker har gått ned i alle alderssegment hvis man ser på utviklingen hittil i år. Ser man utviklingen fra avslutningen av første tertial til avslutningen av andre tertial har det imidlertid vært en økning i alle segment, men særlig i saker under 3 måneder. Dette er en naturlig følge av blant annet normalisering av domstolsbehandling av straffesakene.

For påtaleavgjorte, ikke rettskraftige saker har det vært en reduksjon både når vi ser antall saker ved utgangen av andre tertial opp mot årsskiftet og ved avslutning av første tertial. Antall saker har gått ned i alle alderssegment (fra registreringstidspunktet).

Tabell 7.2 Saker under arbeid/ikke rettskraftige, 31. desember 2019, 30.april 2020 og 31. august 2020

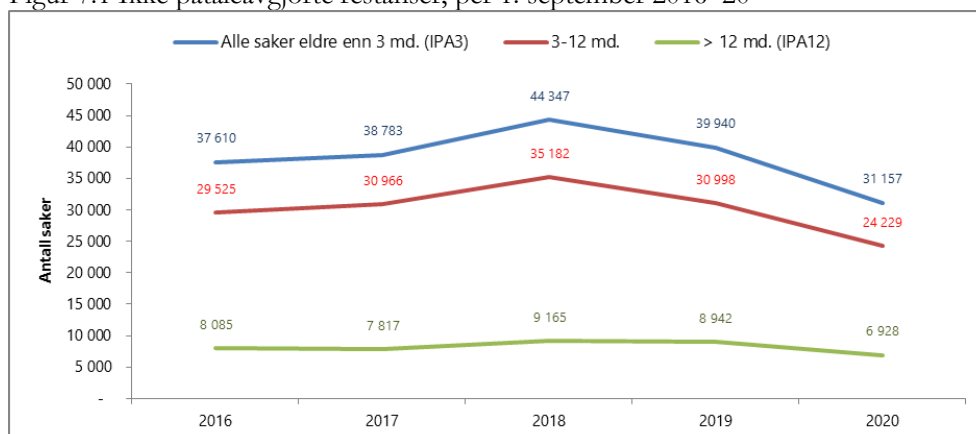
	31.12.2019	30.04.2020	31.08.2020	Prosent endring 31.12.19 - 31.08.20	Prosent endring 30.04.20 - 31.08.20
Ikke påtaleavgjort	69 601	50 436	60 804	-12,6 %	20,6 %
0-3 mnd	30 413	21 109	29 647	-2,5 %	40,4 %
3-12 mnd	30 599	23 018	24 229	-20,8 %	5,3 %
> 12 mnd	8 589	6 309	6 928	-19,3 %	9,8 %
Påtaleavgjort, ikke rettskraftig	82 034	78 950	72 611	-11,5 %	-8,0 %
0-3 mnd	11 580	12 299	9 806	-15,3 %	-20,3 %
3-12 mnd	30 161	30 776	27 833	-7,7 %	-9,6 %
> 12 mnd	40 293	35 875	34 972	-13,2 %	-2,5 %
TOTALT	151 635	129 386	133 415	-12,0 %	3,1 %

Kilde: JUS089

7.2 Restanser – ikke påtaleavgjorte saker eldre enn 3 måneder

Restanser er definert som ikke påtaleavgjorte saker eldre enn 3 måneder. Ved utgangen av andre tertial 2020 hadde politiet (politidistrikt og særorgan) 31 157 saker eldre enn 3 måneder som ikke var påtaleavgjort.

Figur 7.1 Ikke påtaleavgjorte restanser, per 1. september 2016–20

Kilde: JUS089

Til Politidirektoratets rapportering på restansetall til Justis- og beredskapsdepartementet benyttes JUS-rapporten JUS091. Den viser 29 981 saker eldre enn 3 måneder som ikke er påtaleavgjort (IPA3) og 6 263 saker eldre enn 12 måneder som ikke er påtaleavgjort (IPA12). Da JUS091 ikke viser antall saker fordelt på kriminalitetstype er det ikke mulig å benytte JUS091 i omtalen nedenfor og det må derfor kjøres en egen rapport for å hente ut nødvendige data. På grunn av dette avviker tallene i dette underkapitlet noe fra JUS091.

Som tabell 7.1 og tabell 7.2 viser, har det vært en stor nedgang i antall saker innenfor alle alderskategorier av ikke-påtaleavgjorte saker. Dette er blant annet en følge av færre anmeldelser og frigjort påtalekapasitet på grunn av færre rettsoppmøter i oppstart av pandemien.

Fordeling av ikke påtaleavgjorte saker over 3 måneder (IPA 3) på kriminalitetstyper fremgår av tabell 7.3. I motsetning til tabell 7.1 viser tabell 7.3 kun politidistriktenes restanser, og ikke restanser hos politiets særorgan og Sysselmannen på Svalbard. Saker eldre enn 3 måneder (IPA 3) innbefatter også saker eldre enn 12 måneder (IPA12). Det har vært en klar reduksjon i restanser innen alle kriminalitetstyper, men den prosentvise nedgangen har vært størst for seksuallovbruddene både innen IPA 3 og IPA 12.

Tabell 7.3 Ikke påtaleavgjorte saker hos politidistrikt eldre enn 3 og 12 måneder, utgangen 2. tertial

Kriminalitetstype	IPA3	Andel IPA3	Prosent endring 2019-20	IPA12	Andel IPA12	Prosent endring 2019-20
Økonomi	4 242	14 %	-19,3 %	1 431	23 %	-15,4 %
Vold	5 472	18 %	-21,6 %	1 079	17 %	-23,9 %
Annen	4 196	14 %	-22,3 %	852	14 %	-25,7 %
Vinning	3 907	13 %	-25,5 %	817	13 %	-18,4 %
Narkotika	3 801	13 %	-29,5 %	733	12 %	-17,1 %
Seksuallovbrudd	1 859	6 %	-35,2 %	499	8 %	-45,0 %
Trafikk	4 193	14 %	-15,4 %	417	7 %	-34,5 %
Undersøkelsessaker	956	3 %	-20,6 %	139	2 %	-37,1 %
Skadeverk	856	3 %	-13,5 %	127	2 %	-20,1 %
Miljø	335	1 %	-30,6 %	109	2 %	-39,8 %
Arbeidsmiljø	238	1 %	-22,0 %	96	2 %	-14,3 %
Totalsum	30 055	100 %	-23,1 %	6 299	100 %	-24,6 %

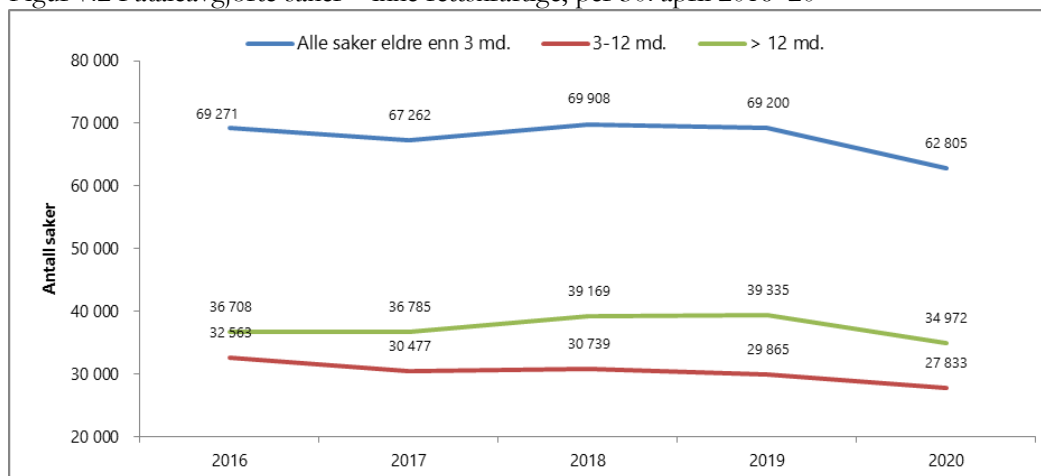
Kilde: PAL STRASAK per 31. august 2020 (og 31. august 2019)

23 prosent av de ikke påtaleavgjorte sakene eldre enn 12 måneder (IPA12) er økonomilovbrudd. Økonomisaker har erfaringsmessig lang saksbehandlingstid da de ofte er kompliserte og krevende å etterforske. I forhold til andel anmeldte saker viser tabellen også at det er en forholdvis stor andel voldslovbrudd og seksuallovbrudd som er eldre enn 12 måneder.

7.3 Påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige saker

Samlet sett har antall saker eldre enn 3 måneder som er påtaleavgjort, men ikke rettskraftige, blitt redusert med 9,2 prosent ved utgangen av første tertial 2020 i forhold til samme periode i 2019, og med 9,3 prosent i forhold til 2016. Utviklingen er illustrert i figur 7.2. Det påpekes at alder på sak er beregnet fra registreringstidspunktet til 31. august, og ikke fra når saken ble påtaleavgjort.

Figur 7.2 Påtaleavgjorte saker – ikke rettskraftige, per 30. april 2016–20

Kilde: JUS089

Alderen på de ikke rettskraftige sakene avhenger av saksbehandlingstiden frem til påtaleavgjørelse og tiden det deretter tar for å få saken rettskraftig avgjort. Antall påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige saker, vil i stor grad avhenge av hvor mange positive påtaleavgjørelser som er truffet, og hvilken fremdrift sakene vil få blant annet i domstolene. Det kan gjenstå mye ressurs- og tidkrevende arbeid i mange av sakene etter at det er truffet positive påtaleavgjørelser og frem til rettskraft, ikke minst der det er utferdiget tiltale og sakene skal irettesføres.

Særlig i begynnelsen av pandemiperioden ble domstolenes kapasitet til å gjennomføre rettsmøter redusert som følge av iverksatte smitteverntiltak. Dette har medført en viss restanse innen irettesføring. Så lenge sakene ikke er rettskraftig avgjort (endelig avgjort i rettsvesenet), vil de fremkomme på oversikten over påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige saker. En økning i denne kategorien kan derfor ikke utelukkes.

8 Inndragning

Politiet har over flere år hatt høyt fokus på inndragning av lovovertrederens utbytte av straffbare handlinger.

Nærmere beskrivelse av hvordan inndragningsstatistikken er hentet ut er gitt i vedlegg 1. Det påpekes spesielt at inndragningstallene per andre tertial 2020 vil kunne øke dersom det er påtaleavgjorte saker som enda ikke er rettskraftig.

Statistikken teller antall inndragninger av *utbytte* etter gammel straffelov § 34 og ny straffelov § 67, antall inndragninger av *gjenstander* etter gammel straffelov § 35 og ny straffelov § 69 og *utvidet* inndragning etter straffeloven § 34a og ny straffelov § 68. Statistikken dekker ikke bestemmelsen om forebyggende inndragning i straffeloven § 70 (gammel straffelov § 37b).

Tabell 8.1 Inndragning av utbytte og gjenstander, per 2. tertial 2016-20

	2016	2017	2018	2019	2020	Prosent endring 2019-20	Prosent endring 2016-20
Utbytte	791	1 076	810	826	568	-31,2 %	-28,2 %
Utvidet	44	57	54	48	51	6,3 %	15,9 %
Gjenstand	4 111	4 514	4 855	5 023	4 372	-13,0 %	6,3 %
Sum antall inndragninger	4 946	5 647	5 719	5 897	4 991	-15,4 %	0,9 %
Beløp i mill. kr	129,6	126,9	85,9	145,2	109,7	-24,5 %	-15,4 %

Kilde: JUS625 – hentet fra PSV Monitor 16.09.20

Samlet inndragningsbeløp per andre tertial 2020 var 109,7 millioner kroner, hvilket er en reduksjon på 24,5 prosent i forhold til samme periode i 2019, og en nedgang på 15,4 prosent i forhold til 2016. Det bemerkes at noe av bakgrunnen for variasjonene fra år til år er at enkeltsaker gir betydelig utslag på statistikken. Det er videre en viss grad av tilfeldigheter knyttet til hvilke år sakene blir rettskraftige.

Som tidligere er det fortsatt knyttet noe usikkerhet til inndragningsstatistikken, herunder om den fanger opp korrekt antall krav og beløp fra straffesakssystemene til politiet. Det bemerkes særlig at politiet i en rekke saker fremmer erstatningskrav på vegne av fornærmede, fremfor å legge ned påstand om inndragning. Dette kan være en av flere forklaringer på at antall utbytteinndragninger er redusert. Herværende statistikk omfatter ikke rettskraftige erstatningskrav fremmet på vegne av fornærmede. Gjennom 2019 er det tilrettelagt for bedre statistikk på området, men relevante tall vil først foreligge ved utløpet av 2020.

VEDLEGG 1 Datagrunnlag

Det statistiske grunnlaget i rapporten er hentet fra politiets straffesaksregister (STRASAK). STRASAK benyttes både til den offisielle kriminalstatistikken, som Statistisk sentralbyrå (SSB) publiserer, og politiets driftsstatistikk. Selv om både SSB og Politidirektoratet henter sitt tallgrunnlag fra STRASAK, forekommer det noen forskjeller i det tallmaterialet som presenteres, blant annet på grunn av ulik bearbeiding av data, ulike tidspunkt for dataauthenting og ulik gruppering av dataene.

Hvis annet ikke er oppgitt er tallmaterialet hentet ut 1. september det enkelte år. Kodeendringer som har skjedd etter 1. september det enkelte år vil derfor ikke få betydning. Dette er gjort for å ha mest mulig sammenlignbare tall.

Dataene i STRASAK er basert på de kodene som politiet manuelt legger inn når en sak blir registrert og kvaliteten på driftsstatistikken er derfor avhengig av riktig koding av den enkelte sak. Økt fokus og kunnskap kan i enkelte tilfeller føre til endret kodepraksis og riktigere koding av sakene. Endring i kodepraksis kan derfor gjøre det utfordrende å følge utviklingstrekk på detaljert nivå.

I forbindelse med ikrafttredelsen av Straffeloven 2005 1. oktober 2015 ble det gjort endringer som førte til at flere lovbrudd ble tilordnet en annen kriminalitetstype enn hva som var tilfelle tidligere.

Straffeloven 2005 medfører i all hovedsak ingen nykriminalisering eller avkriminalisering. Det er likevel ikke mulig å sammenligne alle straffebestemmelsene i gammel og ny lov én til én. For å kunne sammenligne statistikk på et lavere nivå enn kriminalitetstype er det derfor laget lovbruddskategorier for å kunne se utviklingen over tid på et område, gitt i vedlegg 2.

Antall anmeldelser er gitt ved antall saker. I forbindelse med saker med særskilt saksbehandlingsfrist, nærmere omtalt i kapittel 5.2 benyttes begrepet forhold. Forhold sier noe om knytningen mellom sak og person, dvs. gjerningsperson og fornærmet. På grunn av dette kan en sak generere flere forhold. For å vise det totale bildet i dette kapitlet summeres alle forhold, i tillegg til at man også tar med de sakene hvor det ikke er registrert en mistenkt/siktet /domfelt.

Inndragningsstatistikken er hentet ut 16. september 2020 fra PSV Monitor som er et internt verktøy i politiet for lettere å følge utviklingen av straffesaksporteføljen. I motsetning til hva som er tilfelle for store deler av resten av rapporten anvendes ikke fryste tall da dynamiske tall gir et riktigere bilde. Det antas at inndragningstallene i 2020 vil kunne øke gitt at det er påtaleavgjorte saker som enda ikke er rettskraftig.

Det gjøres oppmerksom på at det i tabeller kan forekomme at avrunding medfører at summen/endring i prosentpoeng ikke blir lik summen av de oppgitte tallene.

VEDLEGG 2 Lovbruddskategorier

Krim.type	Lovbruddskategori	Statistikkgrupper/-koder
Vinning	Grovt tyveri fra bolig	921 Grovt tyveri fra bolig 2201 GROVT TYVERI FRA VILLA 2202 GROVT TYVERI FRA LEILIGHET
Vinning	Tyveri fra person på offentlig sted	910 Tyveri fra person i kollektiv transport eller stoppested 911 Tyveri fra person i gate, park, annet friområde 912 Tyveri fra person i anlegg / lokaler for idrett, kultur o.l. 913 Tyveri fra person i salgslokaler (kafe, butikk o.l.) 914 Tyveri fra person i annet næringsbygg eller -areal 915 Tyveri fra person på annet offentlig sted 925 Grovt tyveri fra person i kollektiv transport / stoppested 926 Grovt tyveri fra person i gate, park, annet friområde 927 Grovt tyveri fra person i anlegg/lokaler for idrett, kultur 928 Grovt tyveri fra person i salgslokaler (kafe, butikk o.l.) 929 Grovt tyveri fra person i annet næringsbygg eller -areal 930 Grovt tyveri fra person på annet offentlig sted
Vinning	Ran	954 Ran 955 Grovt ran 956 Grovt ran, med død/betydelig skade til følge 957 Forbund om ran 2502 RAN (\$ 267) 2503 RAN,GROVT (\$ 268) 2504 RAN FRA BERUSET PERSON 2505 BANKRAN (\$ 268,2) 2506 POSTRAN (\$ 268,2) 2507 RAN AV VERDITRANSPORT (\$ 268,2) 2508 DROSJERAN 2509 RAN FRA FORRETNING/KIOSK (\$ 267) 2510 GROVT RAN FRA FORRETNING/KIOSK (\$ 268) 2599 RAN/UTPRESSING, DIVERSE
Narkotika	Narkotikalovbrudd etter legemiddeloven	7101 Narkotika, bruk (\$24) 7102 Narkotika, besittelse (\$24) 7199 Narkotika, diverse
Narkotika	Narkotikalovbrudd etter straffeloven (narkotika-overtredelser)	704 NARKOTIKA (\$ 162,1.LEDD) 711 NARKOTIKA, UAKTSOM (\$ 162,4.LEDD) 751 Narkotikaovertredelse
Narkotika	Narkotikalovbrudd etter straffeloven (grove narkotika-overtredelser)	703 NARKOTIKA (\$ 162,2.LEDD) 708 NARKOTIKA (\$ 162,3.LEDD) 752 Grov narkotikaovertredelse 753 Grov narkotikaovertredelse, betydelig mengde 754 Grov narkotikaovertredelse, særdeles skjerpene 755 Uaktsom grov narkotikaovertredelse
Narkotika	Dopinglovbrudd etter legemiddeloven	7110 Doping bruk (\$24a) 7111 Doping besittelse (\$24a)
Narkotika	Dopinglovbrudd etter straffeloven (dopingovertredelser)	710 DOPINGMIDLER (\$ 162B,1.LEDD)162B,1.LEDD) 712 DOPINGMIDLER (\$ 162B,2.LEDD) 713 DOPINGMIDLER, UAKTSOM (\$ 162B,3.LEDD) 757 Dopingovertredelse 758 Grov dopingovertredelse 759 Uaktsom grov dopingovertredelse
Vold	Grov kroppskrenkelse og kroppsskade	1703 LEGEMSBESKADIGELSE (\$ 229) 1704 LEGEMSBESKADIGELSE, KNIV (\$ 229) 1705 LEGEMSBESKADIGELSE, SKYTEVÅPEN (\$ 229)

		<p>1714 LEGEMSBESKADIGELSE MED DØDEN TIL FØLGE (§ 229)</p> <p>1716 LEGEMSFORNÆRMELSE M/SKADEFØLGE (§ 228,2.LEDD)</p> <p>1752 Grov kroppskrenkelse</p> <p>1753 Grov kroppskrenkelse, med følge død</p> <p>1754 Kroppsskade</p> <p>1755 Grov kroppsskade</p> <p>1756 Grov kroppsskade, med følge død</p>
Vold	Menneskehandel	<p>1607 MENNESKEHANDEL - PROSTITUSJON (§224)</p> <p>1611 MENNESKEHANDEL - KRIGSTJ. I FREMMED LAND (§224)</p> <p>1613 MENNESKEHANDEL - TVANGSARBEID (§224)</p> <p>1615 MENNESKEHANDEL - MENNESKEORGANER (§224)</p> <p>1658 Menneskehandel, prostitusjon</p> <p>1659 Menneskehandel, tvangsarbeid</p> <p>1660 Menneskehandel, krigstjeneste</p> <p>1661 Menneskehandel, indre organer</p> <p>1668 Menneskehandel tilrettelegge mv</p>
Vold	Grov menneskehandel	<p>1608 MENNESKEHANDEL - PROSTITUSJON, GROV (§224)</p> <p>1610 MENNESKEHANDEL - MENNESKEORGANER, GROV (§224)</p> <p>1612 MENNESKEHANDEL - KRIGSTJ. I FREMMED LAND, GROV (§224)</p> <p>1614 MENNESKEHANDEL - TVANGSARBEID, GROV (§224)</p> <p>1662 Grov menneskehandel, prostitusjon</p> <p>1663 Grov menneskehandel, tvangsarbeid</p> <p>1664 Grov menneskehandel, krigstjeneste</p> <p>1665 Grov menneskehandel, indre organer</p> <p>1669 Menneskehandel tilrettelegge mv – grov</p>
Vold	Mishandling i nære relasjoner	<p>1506 MISHANDLING I FAMILIEFORH, MED LEGEMSKRENK (§ 219, 1. LEDD)</p> <p>1507 MISHANDLING I FAMILIEFORH, UTEN LEGEMSKRENK (§219,1.LEDD)</p> <p>1508 MISHANDLING I FAM.FORH, GROV, M LEGEMSKRENK (§219. 2. LEDD)</p> <p>1509 MISHANDLING I FAM.FORH, GROV, U LEGEMSKRENK (§219,2. LEDD)</p> <p>1768 Mishandling i nære relasjoner, med legemskrenkelse</p> <p>1769 Mishandling i nære relasjoner, uten legemskrenkelse</p> <p>1770 Grov mishandling i nære relasjoner, med legemskrenkelse</p> <p>1771 Grov mishandling i nære relasjoner, uten legemskrenkelse</p>
Vold	Trusler	<p>506 PÅVIRKNING AV OFF. TJENESTEMANN VED TRUSLER (§128) [Tilordnet kriminalitetstypen annen]</p> <p>557 Trusler mot offentlig tjenestemann, politi</p> <p>558 Trusler mot offentlig tjenestemann, annen tjenestemann</p> <p>1601 TRUSLER, DIVERSE (§ 227)</p> <p>1603 TRUSLER, KNIV (§ 227)</p> <p>1604 TRUSLER, SKYTEVÅPEN (§ 227)</p> <p>1605 BOMBETRUSSEL (§227)</p> <p>1609 TRUSLER, DIVERSE (§227)</p> <p>1674 Trusler</p> <p>1675 Trusler, med skytevåpen</p> <p>1676 Trusler, med kniv eller annen liknende redskap</p> <p>1677 Grove trusler</p>

		<p>1678 Grove trusler, med skytevåpen</p> <p>1679 Grove trusler, med kniv eller annen liknende redskap</p> <p>1680 Trussel mot særskilt utsatte yrkesgrupper, helsepersonell</p> <p>1681 Trussel mot særskilt utsatte yrkesgrupper, transportarbeider</p> <p>1682 Trussel særskilt utsatte yrkesgr, oppl i grunn- og videregå utda</p>
Vold og Annen	Grupper med særskilt vern	<p>501 VOLD MOT POLITITJ.MANN (§ 127)</p> <p>502 VOLD MOT OFF.TJ.MANN (§ 127)</p> <p>506 PÅVIRKNING AV OFF. TJENESTEMANN VED TRUSLER (§128)</p> <p>555 Vold mot offentlig tjenestemann, politi</p> <p>556 Vold mot offentlig tjenestemann, annen tjenestemann</p> <p>557 Trusler mot offentlig tjenestemann, politi</p> <p>558 Trusler mot offentlig tjenestemann, annen tjenestemann</p> <p>559 Hindring av offentlig tjenestemann, politi</p> <p>560 Hindring av offentlig tjenestemann, annen tjenestemann</p> <p>561 Forulemping av offentlig tjenestemann, politi</p> <p>562 Forulemping av offentlig tjenestemann, annen tjenestemann</p> <p>1680 Trussel mot særskilt utsatte yrkesgrupper, helsepersonell</p> <p>1681 Trussel mot særskilt utsatte yrkesgrupper, transportarbeider</p> <p>1682 Trussel særskilt utsatte yrkesgr, oppl i grunn- og videregå utda</p> <p>1774 Vold mot særskilt utsatte yrkesgrupper, helsepersonell</p> <p>1775 Vold mot særskilt utsatte yrkesgrupper, transportarbeider</p> <p>1776 Vold særskilt utsatte yrkesgr, oppl i grunn- og videregå utda</p> <p>1802 ÆREKRENK. MOT OFF. TJ. M. (§251)</p> <p>5001 HINDRING AV OFFENTLIG TJENESTEMANN (§ 326 NR.1)</p> <p>5002 FORULEMPING AV OFFENTLIG TJENESTEMANN (§326 NR.2)</p> <p>5011 HINDRING AV OFFENTLIG TJENESTEMANN (§ 326 NR.1)</p> <p>5012 FORULEMPING AV OFFENTLIG TJENESTEMANN (§ 326 NR.2)</p>
Seksuallovbrudd	Voldtekt	<p>1401 VOLDTEKT (§ 192,1.LEDD)</p> <p>1401 VOLDTEKT (§ 192,1.OG 2.LEDD)</p> <p>1413 FORSØK PÅ VOLDTEKT (§ 192,JFR.PAR 49)</p> <p>1420 VOLDTEKT (§ 192,2.LEDD)</p> <p>1420 VOLDTEKT (§ 192,3.LEDD)</p> <p>1423 GROVT UAKTSOM VOLDTEKT (§ 192,4.LEDD)</p> <p>1451 Voldtekt u. samleie</p> <p>1452 Voldtekt til samleie</p> <p>1453 Grov voldtekt</p> <p>1454 Grov uaktsom voldtekt</p> <p>1455 Voldtekt forsøk</p>
Seksuallovbrudd	Seksuell omgang og voldtekt av barn u/14 år	<p>1402 SEKSUELL OMGANG MED BARN U/14 ÅR (§ 195)</p> <p>1402 UTUKTIG OMGANG MED BARN U/14 ÅR (§ 195)</p> <p>1403 SEKSUELL OMGANG MED BARN U/10 ÅR (§ 195)</p> <p>1403 UTUKTIG OMGANG MED BARN U/10 ÅR (§ 195)</p> <p>1460 Voldtekt av barn under 14 år</p> <p>1461 Voldtekt til samleie av barn under 14 år</p> <p>1462 Grov voldtekt av barn under 14 år</p> <p>1463 Forsøk på voldtekt av barn under 14 år</p>

Seksual- lovbrudd	Seksuell handling og seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd overfor barn u/16 år	1418 SEKSUELL HANDLING MM MED BARN U/16 ÅR (\$ 200,2.LEDD) 1418 UTUKTIG HANDLING M.V MED BARN U/16 ÅR (\$ 212,2.LEDD) 1466 Seksuell handling med barn under 16 år 1467 Seksuelt krenkende atferd mv. overfor barn under 16 år
Seksual- lovbrudd	Seksuell omgang med barn 14-16 år	1404 SEKSUELL OMGANG MED BARN U/16 ÅR (\$ 196) 1404 UTUKTIG OMGANG MED BARN U/16 ÅR (\$ 196) 1464 Seksuell omgang med barn mellom 14 og 16 år 1465 Grov seksuell omgang mv. med barn mellom 14 og 16 år
Seksual- lovbrudd	Overgrepsmateriale og pornografi	1405 PORNOGRAFI, SKRIFTER/FILM/VIDEO MV (\$204) 1405 UTUKTIGE SKRIFTER/FILM/VIDEO M.V (\$ 211) 1421 PORNOGRAFI,SKRIFTER/BILDER/VIDEO MV VIA DATASYST. (\$204) 1470 Fremvis/still av seksu overgr mot barn el seksualiserer barn 1477 Pornografi
Seksual- lovbrudd	Annet eller uspesifisert seksuallovbrudd	1406 UTUKTIG ADFERD INKL. BLOTTING 1407 INCEST (\$ 197) 1408 HALLIKVIRKS. TILBY, FORMIDLE, ETTERS. PROSTITUSJON (\$202) 1408 HALLIKVIRKS. TILBY, FORMIDLE, ETTERS. PROSTITUSJON (\$202) 1409 KIKKING (\$212) 1410 PROSTITUSJON 1411 HELSERÅDSMELDING 1412 SEKSUELT KRENKENDE/UANSTENDIG ADFERD, BLOTTING MM (\$201) 1414 SKAFFE SEG UTUKTIG OMG.M/TRUSLER, UNDERF. ADFERD O.L (\$ 194) 1415 SEKSUELL OMGANG MED FOSTERBARN, STEBARN OL (\$ 199) 1416 UTUKTIG OMGANG MED BEVISSTLØS (\$ 193) 1417 SAMLEIE MED BROR/SØSTER (\$ 198) 1419 UTUKTIG OMGANG, MISBRUK AV STILLING (\$ 198) 1422 SEKSUELT KRENKENDE/UANSTENDIG ADFERD VIA DATASYSTEMER (\$201) 1422 UTUKTIGE KRENKELSER VIA DATASYSTEMER (\$ 212 1.LEDD) 1424 SEKSUELL OMG. MISBR AV STILLING, AVH.FORH. MM (\$ 193,1.LEDD) 1424 SEKSUELL OMG. MISBR AV STILLING, AVH.FORH. MM (\$ 193,1.LEDD) 1425 SEKSUELL OMG. UTNYTT. AV PSYKISK LIDELSE MM (\$193,2.LEDD) 1426 SEKSUELL HANDLING UTEN SAMTYKKE (\$200,1.LEDD) 1427 KJØP AV SEKSUELLE TJENESTER FRA PERSON UNDER 18 ÅR (\$203) 1428 KJØP AV SEKSUELLE TJENESTER (\$202A) 1429 Grooming - Bygge opp tillit for å utnytte barn seksuelt 1456 Misbruk av overmaktsforhold 1457 Seksuell omgang med innsatte mv. i institusjon 1458 Seksuell handling uten samtykke 1459 Seksuelt krenkende atferd 1468 Avtale om møte for å begå seksuelt overgrep 1469 Kjøp av seksuelle tjenester fra mindreårige 1471 Incest 1472 Søskenincest 1473 Seksuell omgang mellom andre nærstående

		1474 Hallikvirksomhet 1475 Formidling av prostitusjon 1476 Kjøp av seksuelle tjenester fra voksne 1478 Utstillingsforbud 1498 Seksuallovbrudd, diverse (strl. kap 26) 1499 SEKSUALLOVBRUDD, DIVERSE 1499 Seksuallovbrudd, DIVERSE 3899 Seksuallovbrudd, DIVERSE
Annen	Menneskesmugling	6151 Menneskesmugling 6151 MENNESKESMUGLING (§ 47,3.LEDD) 6157 Organisert menneskesmugling 6157 Organisert menneskesmugling (§47, 4. ledd) 9898 MENNESKESMUGLING